

00 10 11 001 0 00111 01 111 110 0001 0 1 00 1101 00 11
11 0 111 01 01 01 00 01 01 0 1 0 10 001 110 0110 1 0 1
11 0 0 11 11 00111 001001 0 0 11 0011 0110 0 0 1
00 1 1 1 1100 0 0 011 00 0 1 100 110 00 01 0
0 10 111 0 01 0 1 0 011 01 000 1 01 001
0101 00 1 0 1 1011 000 1 1 00 11 0 0
0 00 11 10 1 10 11 00 0011 10
00 1 101 0 111 0 111 11 0
1 0110 111 00 1 0
01 11 01 1110
001 11 01
011 11 0
1 01
001
1 1
0
1

Datu valsts inspekcijas

2007. gada

publiskais pārskats

Datu valsts inspekcijas 2007.gada publiskais pārskats

00 10 11 001 0 00111 01 111 110 0001 0 1 00 1101 00 11
11 0 111 01 01 01 00 01 01 0 1 0 10 001 110 0110 1 0 1
11 0 0 11 11 00111 001001 0 0 11 0011 0110 0 0 1
00 1 1 1 1100 0 0 011 00 0 1 100 110 00 01 0
0 10 111 0 01 0 1 0 011 01 000 1 01 001
0101 00 1 0 1 1011 000 1 1 00 11 0 0
0 00 11 10 1 10 11 00 0011 10
00 1 101 0 111 0 111 11 0
1 0110 111 00 1 0

SATURS

Datu valsts inspekcijas direktores Signes Plūmiņas ziņojums	3.lpp
1. Pamatfunkcijas un pienākumi	8.lpp
2. Aktivitātes normatīvo un politikas dokumentu izstrādē	11.lpp
3. Personas datu apstrādes sistēmu reģistrācija	50.lpp
4. Iedzīvotāju sūdzības par pārkāpumiem personas datu apstrādē	53.lpp
5. Atzinumi un skaidrojumi	58.lpp
6. Personas datu aizsardzības uzraudzība saistībā ar Šengenas informācijas sistēmu	64.lpp
7. Aizliegta komerciāla paziņojuma nosūtīšanas uzraudzība	66.lpp
8. Uzticama sertifikācijas pakalpojumu sniedzēja darbības uzraudzība	68.lpp
9. Personas datu aizsardzības uzraudzība Elektronisko sakaru likuma ietvaros	70.lpp
10. Dalība tiesvedības procesos	72.lpp
11. Personas datu apstrādes audits un auditori	74.lpp
12. Sabiedrības informēšana	76.lpp
13. Starptautiskās aktivitātes	79.lpp
14. Budžets un tā izlietojums	103.lpp
15. Personāla izglītošana un kvalifikācijas celšana	105.lpp
16. 2008.gadā veicamie nozīmīgākie uzdevumi un plānotie pasākumi	110.lpp

Datu valsts inspekcijas direktores Signes Plūmiņas ziņojums

Šengenas acquis ieviešana bija viena no Datu valsts inspekcijas prioritātēm 2007.gadā, ar mērķi veikt visus nepieciešamos priekšdarbus personas datu aizsardzības kontekstā, lai nodrošinātu

Latvijas pievienošanos Šengenas līgumam. Tādēļ pagājušā gada ietvaros tika nodrošināta daļība normatīvo aktu izstrādē, veiktas pārbaudes institūcijās, kuras plānoja pievienoties Šengenas informācijas sistēmai, izstrādāti informatīvie materiāli sabiedrības informēšanai, kā arī nodrošināta daļība Vienotās Šengenas informācijas sistēmas uzraudzības institūciju sanāksmēs, kas notika Briselē, Beļģijā. Ņemot vērā minēto tieši 2007.gada 21.decembris bija zīmīgs arī Datu valsts inspekcijai, jo šajā dienā Latvija kopā ar citām jaunajām Eiropas Savienības dalībvalstīm Lietuvu, Igauniju, Poliju, Čehiju, Ungāriju, Slovākiju, Slovēniju un Maltu pievienojas Šengenas līgumam un Datu valsts inspekcija kļuva par oficiālu Latvijas pārstāvi Vienotās Šengenas informācijas sistēmas uzraudzības institūciju sanāksmēs (līdz tam Datu valsts inspekcijai šajās sanāksmēs bija *novērotāja* statuss).

Kopumā izvērtējot pagājušajā gadā paveikto varam secināt, ka dzīvojam tādā globalizētā vidē, kur daudz ikdienas lietu (pakalpojumu) ir kļuvušas vienkāršākas, ātrāk pieejamas un turklāt pieejamas lielākam cilvēku skaitam. Vai dzīve vairs vispār ir iedomājama bez mobilajiem telefoniem, interneta,

bankas norēķinu kartēm, kuras iespējams izmantot ne tikai norēķinoties veikalā, bet arī veicot pirkumus internetā, un norēķinoties par citiem pakalpojumiem? No vienas puses šāda pieeja veicina personu un pakalpojumu brīvu kustību, jo iespējams veikt pasūtījumus un norēķinus neatkarīgi no vietas un laika, tādejādi būtiski ietaupot laiku un sniedzot iespēju izmantot dažādas iespējas, kas pirms 20 gadiem bija pieejamas salīdzinoši nelielam cilvēku skaitam, bet no otras puses svarīgi ir vienlaicīgi apzināties datu aizsardzības riskus šajā kontekstā. Arī datu aizsardzība attīstās laikam līdzīgi un arī iedzīvotāju iesniegumi, kurus saņemam, norāda, ka datu aizsardzība nav vairs aktuāla tikai saistībā ar pasēs kopijām, parādnieku sarakstiem un citiem jautājumiem, kas bija aktuāli pirmajos piecos Datu valsts inspekcijas pastāvēšanas gados.

Sākot ar 2007.gada 1.jūniju Datu valsts inspekcija sāka īstenot jaunu funkciju – uzraudzīt nevēlamu komerciālu paziņojumu (SPAM) nosūtīšanu. Ja agrāk *spam* sūtīja pārsvarā no Amerikas un Āzijas, tad nu jau nevēlamus komerciālus sūtījumus izsūta arī Latvijas uzņēmumi. Jāatzīmē, ka jau 2007.gada otrajā pusē būtiski palielinājās iedzīvotāju sūdzības par *spam*.

Tehnoloģiskās attīstības rezultātā no personas datu aizsardzības viedokļa rodas aizvien jauni izaicinājumi. 2007.gadā tika veikts *Eurobarometer* pētījums par to, kāds viedoklis par privātās dzīves aizsardzību ir Eiropas iedzīvotājiem un uzņēmumiem. Pētījums lielā mērā liecināja par to, ka indivīdi ir norūpējušies par privātās dzīves aizsardzības jautājumiem, bet nav pietiekami informēti, lai pārzinātu normatīvos aktus, kas ļautu savas tiesības attiecīgi aizstāvēt¹. Citā

¹ Eiropas Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei par Darba programmas labākai Datu aizsardzības direktīvas īstenošanai gaitu. 07.03.2007.

Http: http://ec.europa.eu/justice_home/fsj/privacy/docs/lawreport/com_2007_87_f_lv.pdf.

Eurobarometer pētījumā par e-komunikāciju izmantošanu² arī tiek sniegta informācija, ka 40% Latvijas mājsaimniecībām ir pieejams internets (salīdzinājumā ES valstīs vidējais rādītājs – 49%), bet salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem Latvijā ir pieaudzis to mājsaimniecību skaits, kuras izmanto tikai mobilo telefonu sakarus. Izmantojot informāciju tehnoloģijas ikdienas dzīvē indivīds atstāj *tehnoloģiskus pēdu nospiedumus* (gan atrašanās vietas un noslodzes dati, gan interneta lietošanas paradumi, uc.), kurus ir viegli apkopot un dažādos veidos kombinēt, to analizējot. Dzīvojot atvērtā sabiedrībā indivīdam ir jāreķinās, ka pat visniecīgākā informācija, kas skar viņa privāto dzīvi, var kļūt publiska, kā arī nelikumīgi izmantota. Tādēļ Eiropas Savienības datu aizsardzības institūcijas pēdējo trīs gadu laikā aizvien vairāk pievērš uzmanību jautājumam – kā sabalansēt indivīda privāto dzīvi un valsts drošību un sabiedrisko kārtību, tā lai indivīda dzīve nepārvērstos par novērotas sabiedrības ikdienu. Draudi, kas tehnoloģiju attīstību rezultātā ietekmē personas datu aizsardzību, netiek savlaicīgi un adekvāti novērtēti, piemēram, ja izvērtējam situāciju attiecībā uz gadījumiem ar identitātes viltošanu. Tādēļ personas datu aizsardzība ir nozīmīga ne tikai indivīda un ģimenes līmenī, bet arī sabiedrības līmenī. Svarīgi, lai ne tikai katrs indivīds zinātu savas tiesības uz datu aizsardzību, bet arī sabiedrībā palielinātos zināšanas par šīm tiesībām, turklāt apzinoties, ka personas dati nav tikai vārds, uzvārds un personas kods.

2007.gadā Eiropas Komisija nāca klajā ar paziņojumu par personas datu aizsardzības direktīvas (jeb Direktīvas 95/46/EK) labāku ieviešanu. Viens no jautājumiem, kas izraisīja Eiropas Komisijas bažas, ir vai valstis ievēro prasību, lai to valstu uzraudzības iestādes rīkotos pilnīgi neatkarīgi un lai tām būtu

² *E-Communications Household Survey. Results for Latvia*. Eurobarometer Nr.293, 2007.
http://ec.europa.eu/information_society/policy/ecomm/doc/library/ext_studies/household_07/lv.pdf

Datu valsts inspekcijas 2007.gada publiskais pārskats

00 10 11 001 0 00111 01 111 110 0001 0 1 00 1101 00 11
11 0 111 01 01 01 00 01 01 0 1 0 10 001 110 0110 1 0 1
11 0 11 11 001 0 001 1 0 0 0 0 0 0 0 1 0 0 1 0 1 0 1 0
00 1 1 1 1100 0 0 011 00 0 1 100 110 00 01 0
0 10 111 0 01 0 0 0 01 0 1 0 1 0 0 0 1 0 1 0 0 1
0101 00 1 0 1 1011 000 1 1 00 11 0 0
0 00 11 10 1 10 11 00 00 11 10
00 1 10 1 0 1 1 0 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1
1 0110 111 00 1 0
001 11 01
1 01
001
1 1
0
1

pietiekošas pilnvaras un resursi savu uzdevumu veikšanai, norādot, ka šīs iestādes ir galvenie elementi, no kā veidota ar direktīvu radītā aizsardzības sistēma. Ja neizdodas nodrošināt to neatkarību un pilnvaras, tad tas negatīvi ietekmē datu aizsardzības tiesību aktu izpildi. 2007.gadā Datu valsts inspekcija turpināja darbu pie likumprojekta „Datu valsts inspekcijas likums” izstrādes, kurā tiks noteikts inspekcijas statuss, kas atbilst direktīvā noteiktajam.

2007.gadā Datu valsts inspekcija arī uzsāka īstenot vairākas aktivitātes, saskaņā ar 2007.gada 1.marta grozījumiem Fizisko personu datu aizsardzības likumā, ar mērķi precizēt reģistrējamās personas datu apstrādes sistēmas un reģistrācijas procedūras, precizēt atsevišķas tiesību normas, kuru problemātika ir pierādījies likuma piemērošanas laikā, kā arī lai precizētu Fizisko personu datu aizsardzības likumā ieviestos Direktīvas Nr. 95/46/EK noteikumus. Saskaņā ar iepriekš minētajiem grozījumiem sākot ar 2007.gada 1.septembri, Datu valsts inspekcijā nav vairs jāreģistrē Sistēmas, bet gan visa veiktā personas datu apstrāde, līdz ar to nereti izvairoties no nepamatotas personas datu apstrādes procesu nepieteikšanas Inspekcijā un līdz ar to arī no personu neinformēšanas par viņu datu apstrādi. Tādejādi vienlaicīgi tika padarīts vienkāršāks arī pats reģistrācijas process uzņēmējiem un arī valsts un pašvaldību institūcijām. Turklāt ir iespējama arī alternatīva personas datu apstrādes reģistrācijai Datu valsts inspekcijā – personas datu apstrādes speciālista norīkošana, kas tuvākajos gados personas datu aizsardzību Latvijā jau ienesīs nākošajā attīstības līmenī.

Un nobeigumā, es vēlos pateikties visiem Datu valsts inspekcijas darbiniekiem par ieguldīto darbu normatīvo aktu izstrādē, kas saistīti ar grozījumiem Fizisko personu datu aizsardzības likumā, un ikdienas darbu

Datu valsts inspekcijas 2007.gada publiskais pārskats

veikšanā, kas kopumā palīdz Datu valsts inspekcijai sasniegt savu pamatmērķus – veicināt izpratni par datu aizsardzības un informācijas atklātības aspektiem sabiedrībā, kas savukārt veicina uzticamāku uzņēmējdarbības vidi un valsts pārvaldi. Īpaši vēlos pateikties visiem jaunajiem darbiniekiem, kas pievienojās Datu valsts inspekcijas kolektīvam un arī tam darbiniekam, kuram tika piešķirts 2007.gadā Tieslietu ministrijas atzinības raksts par pašreizējo darbu.

Datu valsts inspekcijas

direktore

Signe Plūmiņa

1. Pamatfunkcijas un pienākumi

Datu valsts inspekcija (turpmāk tekstā – DVI) ir Tieslietu ministrijas pārraudzībā esoša valsts pārvaldes iestāde, kas darbojas saskaņā ar Ministru kabineta 2000.gada 28.novembra noteikumiem Nr.408 “Datu valsts inspekcijas nolikums”. DVI struktūru un darba organizāciju nosaka 2007.gadā aktualizētais un apstiprinātais DVI reglaments (reglamentu skatīt DVI interneta mājas lapā – <http://www.dvi.gov.lv>).

DVI uzsāka savu darbu 2001.gadā un tās funkcijas ir noteiktas Fizisko personu datu aizsardzības likumā, Elektronisko dokumentu likumā, Informācijas atklātības likumā, Elektronisko sakaru likumā un Informācijas sabiedrības pakalpojumu likumā.

DVI darbojas neatkarīgi Fizisko personu datu aizsardzības likuma uzraudzības jomā. Inspekcijas pieņemtos lēmumus var pārsūdzēt administratīvajā tiesā.

DVI pienākumi personas datu aizsardzības jomā:

- 1) nodrošināt valstī personas datu apstrādes atbilstību Fizisko personu datu aizsardzības likuma prasībām;
- 2) pieņemt lēmumus un izskatīt sūdzības, kas saistītas ar personas datu aizsardzību;
- 3) reģistrēt personas datu apstrādes;
- 4) ierosināt un veikt darbības, kas vērstas uz efektīvāku personas datu aizsardzību un sniegt atzinumus par valsts un pašvaldību institūciju veidojamo personas datu apstrādes sistēmu atbilstību normatīvo aktu prasībām;
- 5) kopīgi ar Latvijas Valsts arhīvu ģenerāldirekciju lemt par personas datu apstrādes sistēmu nodošanu valsts arhīviem glabāšanā;

Datu valsts inspekcijas 2007.gada publiskais pārskats

6) akreditēt personas, kas vēlas veikt auditu valsts un pašvaldību institūciju personas datu apstrādes sistēmās Ministru kabineta noteiktajā kārtībā.

DVI pienākumi elektronisko dokumentu jomā ir:

1) akreditēt sertifikācijas pakalpojumu sniedzējus atbilstoši brīvprātīgas akreditācijas principam;

2) pārbaudīt, vai uzticami sertifikācijas pakalpojumu sniedzēji ievēro sertifikācijas pakalpojumu sniegšanas noteikumus;

3) izveidot ekspertu, kam ir tiesības veikt sertifikācijas pakalpojumu sniegšanas informācijas sistēmu, iekārtu un procedūru drošību pārbaudes, sarakstu;

4) uzraudzīt, lai uzticamu sertifikācijas pakalpojumu sniedzēju izsniegto, anulēto, apturēto un atjaunoto kvalificēto sertifikātu elektroniskā paraksta pārbaudes datu un laika zīmoga reģistri būtu pieejami nepārtrauktā tiešsaistes režīmā.

DVI pienākums informācijas atklātības jomā ir uzraudzīt Informācijas atklātības likuma ievērošanu normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

DVI pienākums Elektronisko sakaru jomā ir uzraudzīt personas datu aizsardzību elektronisko sakaru nozarē un no 2008.gada apkopot statistisko informāciju par tiesībsargājošo institūciju pieprasījumiem saņemt saglabājamus datus un par šo datu izsniegšanu un iesniegt Eiropas Komisijai.

Kopš 2007.gada 1.jūnija DVI pienākums informācijas sabiedrības pakalpojumu jomā ir uzraudzīt nevēlama komerciāla paziņojuma sūtīšanas aizlieguma ievērošanu.

DVI 3 galvenās prioritātes 2007.gadā:

1. Uzraudzības pasākumi Šengenas informācijas sistēmas ieviešanai;
2. Pasākumi DVI pārveidošanai par patstāvīgu iestādi;

Datu valsts inspekcijas 2007.gada publiskais pārskats

3. Pasākumi, kas saistīti ar likumu „Grozījumi *Fizisko personu datu aizsardzības likumā*”, kas tika pieņemts 2007.gada 1.martā, t.sk. personas datu apstrādes reģistrācijas procesa vienkāršošana.

2. Aktivitātes normatīvo aktu un politikas dokumentu izstrādē

Lai nodrošinātu Latvijas normatīvo aktu atbilstību Eiropas Savienības prasībām saistībā ar personas datu aizsardzības principiem, DVI 2007.gadā tika izstrādāti 13 normatīvo aktu projekti. Sniegti 18 atzinumi par normatīvo aktu projektiem un citiem dokumentiem par datu aizsardzības normu piemērošanu. Saistībā ar Direktīvas 95/46/EK par personu par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti ieviešanu, izstrādāti grozījumi Fizisko personu datu aizsardzības likumā. Tika izstrādāts arī likumprojekts „Grozījumi Krimināllikumā”, kas paredz kriminālatbildību par nelikumīgām darbībām ar fiziskās personas datiem. Būtisku darba apjomu 2007.gadā sastādīja atzinumu sniegšana par starptautiskajiem normatīvajiem aktiem un līgumiem.

DVI izstrādāja politikas plānošanas dokumentu „Datu valsts inspekcijas darbības stratēģija 2007.-2009.gadam”, kurā ir noteikti DVI mērķi, galvenie uzdevumi, identificēti problēmjautājumi un politikas vadlīnijas.

2.1. 2007.gadā izstrādāti normatīvo aktu projekti:

2.1.1. Likumprojekti:

- Datu valsts inspekcijas likums (turpinājās darbs pie likumprojekta izstrādes);
- Grozījumi Fizisko personu datu aizsardzības likumā;
- Grozījumi Krimināllikumā (turpinājās darbs pie likumprojekta izstrādes);
- Grozījumi Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā;

Datu valsts inspekcijas 2007.gada publiskais pārskats

- Par Konvencijas par personu aizsardzību attiecībā uz personu datu automātisko apstrādi Papildu protokolu par uzraudzības institūcijām un pārrobežu datu plūsmām.

2.1.2. Ministru kabineta noteikumu projekti:

- Grozījums Ministru kabineta 2006.gada 19.decembra noteikumos Nr.1063 "Noteikumi par Datu valsts inspekcijas sniegto maksas pakalpojumu cenrādi";
- Noteikumi par personas datu apstrādes reģistrācijas iesnieguma, iesnieguma par izmaiņu izdarīšanu personas datu apstrādē un iesnieguma par personas datu apstrādes izslēgšanu no personas datu apstrādes reģistra veidlapām;
- Kārtība, kādā akreditē personu, kas vēlas veikt personas datu apstrādes auditu valsts un pašvaldību institūcijās, kā arī nosacījumi, kādiem jāatbilst minētajai personai;
- Noteikumi par personas datu aizsardzības speciālista reģistrācijas iesnieguma un iesnieguma par personas datu aizsardzības speciālista izslēgšanu no Datu valsts inspekcijas reģistra veidlapām;
- Grozījumi Ministru kabineta 2001.gada 30.janvāra noteikumos Nr. 40 "Personas datu apstrādes sistēmas aizsardzības obligātās tehniskās un organizatoriskās prasības";
- Personas datu aizsardzības speciālista apmācības kārtība;
- Noteikumi par personas datu apstrādes un Fizisko personu datu aizsardzības likumā noteikto reģistrējamo izmaiņu reģistrācijas valsts nodevu;

- Noteikumi par nosacījumiem līgumam par personas datu nodošanu uz valstīm, kas nenodrošina datu aizsardzības pakāpi, kas atbilst attiecīgajai Latvijā spēkā esošajai datu aizsardzības pakāpei.

2.2. Izstrādāto normatīvo aktu projektu īss apraksts

Grozījumi Fizisko personu datu aizsardzības likumā

Grozījumu Fizisko personu datu aizsardzības likumā izdošanas mērķis bija precizēt personas datu aizsardzības principu piemērošanu tiesībaizsardzības sfērā, pieļaut sensitīvu personas datu apstrādi, pieprasot atlīdzību saskaņā ar noslēgto apdrošināšanas līgumu, un izslēgt likuma normas, kas nosaka Datu valsts inspekcijas darbības mērķi, funkcijas, uzdevumus un tiesības, jo ir izstrādāts likumprojekts „Datu valsts inspekcijas likums”.

1. Grozījumi saistībā ar Fizisko personu datu aizsardzības likuma 3. un 4.pantu. Ņemot vērā problemātiku saistībā ar personas datu aizsardzības normu piemērošanas tiesībaizsardzības sfērā Tieslietu ministrija izveidoja darba grupu, kas izstrādāja precizētu normu attiecībā uz personas datu aizsardzības piemērošanu tiesībaizsardzības sfērā.

Problēmas raksturojums: Patreiz personas datu aizsardzības tiesiskais regulējums Eiropas Savienībā balstās uz Eiropas Parlamenta un Padomes 1995.gada 24. oktobra direktīvu Nr. 95/46/EK par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un to brīvu apriti (turpmāk - Direktīva 95/46/EK), bet to nepiemēro personas datu apstrādei saistībā ar tām darbībām, uz ko neattiecas Kopienas tiesību akti, piemēram, tiesību akti, kas paredzēti Līguma par Eiropas Savienību VI sadaļā (Direktīvas 95/46/EK 3.panta 2.punkts). Kaut gan lielākajā daļā dalībvalstu īstenošanas tiesību aktu joma ir plašāka nekā

prasīts Direktīvā un pieļauj datu apstrādi tiesībaizsardzības aktu īstenošanas nolūkos, tomēr valstu tiesību aktos pastāv būtiskas atšķirības. Turklāt, Eiropas Padomes konvencija Nr.108 (Eiropas Padomes 1981.gada 28.janvāra Konvencija par indivīda aizsardzību attiecībā uz personas datu automātisko apstrādi), kas uzliek saistības visām dalībvalstīm (arī Latvijai), nenodrošina vajadzīgo aizsardzības precizitāti, kā jau norādīts, pieņemot Direktīvu 95/46/EK. Eiropas Padomes konvencija Nr.108 paredz izņēmumus un ierobežojumus datu aizsardzībā (izņēmumus no Konvencijas 5., 6. un 8.panta), ja tas ir paredzēts normatīvajos aktos un ir uzskatāms demokrātiskā sabiedrībā par nepieciešamu pasākumu, lai aizsargātu valsts drošību, sabiedrisko drošību, valsts monetārās intereses vai cīnītos ar noziedzību, kā arī lai aizsargātu datu subjektu vai citu personu tiesības un brīvības.

Nevienā no iepriekš minētajiem juridiskajiem instrumentiem nav ņemta vērā policijas un tiesu iestāžu datu apmaiņas specifika. 1987. gada Eiropas Padome izdeva Rekomendācijas Nr. (87) 15 dalībvalstīm, ar ko reglamentē personas datu izmantošanu policijas nozarē, bet šī rekomendācija dalībvalstīm neuzliek saistības.

Papildus pienākumus Eiropas Savienības dalībvalstīs personas datu aizsardzības jomā uzliek Eiropas konvencija un Šengenas konvencija.

Eiropas Savienības dalībvalstīs personas datu vākšanai, uzglabāšanai un izmantošanai (t.i. apstrādei) policijas mērķiem jābūt „nepieciešamiem”, lai veiktu kādu konkrētu policijas uzdevumu. Nav pieļaujams, ka policija vai kāda cita tiesībaizsardzības iestāde vāc personas datus „katram gadījumam”. Izņēmumu noteikšanai attiecībā uz specifisku datu aizsardzības prasību ievērošanu, piemēram, attiecībā uz prasību, ka dati tiek vākti atbilstoši noteiktajam mērķim, datu subjektam jāsaņem informācija par viņa datu

apstrādi, vai attiecībā uz datu subjektu piekļuves nodrošināšanu, arī jābūt „nepieciešamai”.

Eiropas Savienības dalībvalstīs arī pastāv konstitucionāla prasība, ka personu rīcībā jābūt iedarbīgiem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem pret šo principu pārkāpumiem: šajās valstīs visos gadījumos ir nepieciešams pierādīt, vai iejaukšanās pamattiesību izmantošanā ir pamatota ar šiem noteikumiem un vai šie noteikumi un šo noteikumu piemērošana atbilst “nepieciešamības” principam. No konstitucionālajiem “nepieciešamības” un “samērīguma” principiem izriet, ka tādu alternatīvo aizsardzības līdzekļu piemērošana, kas nav tiesiskās aizsardzības līdzekļi, ir attaisnojama tikai īpašos ārkārtas gadījumos.

Šobrīd spēkā esošais Fizisko personu datu aizsardzības likuma 4.pants paredz personas datu aizsardzību, kuri atzīti par valsts noslēpuma objektiem, ievērojot izņēmumus, kas ir paredzēti likumā „Par valsts noslēpumu”.

2. Grozījumi saistībā ar Fizisko personu datu aizsardzības likuma 11.panta 6.punktu. 2007. gada 15. martā Saeimā tika pieņemts likums „Grozījumi likumā "Par apdrošināšanas līgumu", kas noteic, ka grozījumi minētā likuma 21. panta otrajā daļā attiecībā uz sensitīvo personas datu iesniegšanu apdrošinātājam, kā arī 21. panta trešā daļa ir piemērojama pēc attiecīgu grozījumu spēkā stāšanās Apdrošināšanas sabiedrību un to uzraudzības likumā un Fizisko personu datu aizsardzības likumā (likuma 22.pants). Līdz ar to ir izstrādāts grozījums Fizisko personu datu aizsardzības likuma 11.panta 6.punktā, kas noteiks tiesisko pamatu sensitīvu personas datu apstrādei, pieprasot atlīdzību saskaņā ar noslēgto apdrošināšanas līgumu.

3. Grozījumi saistībā ar Fizisko personu datu aizsardzības likuma 29., 30. un 31.pantu. Patreiz Datu valsts inspekcijas darbības mērķi, funkcijas, uzdevumus un tiesības nosaka Fizisko personu datu aizsardzības likuma 29., 30., 31.pants.

Datu valsts inspekcijas 2007.gada publiskais pārskats

Ņemot vērā to, ka ir izstrādāts likumprojekts „Datu valsts inspekcijas likums”, kas reglamentēs Datu valsts inspekcijas statusu, funkcijas, uzdevumus un kompetenci, kā arī iesniegumu un pārbaudes lietu izskatīšanas kārtību, nepieciešams izdarīt grozījumus Fizisko personu datu aizsardzības likumā, izslēdzot attiecīgos likuma pantus.

Problēmas raksturojums: Direktīvas 95/46/EK 28.pants noteic, ka uzraudzības iestādes tām uzticēto pienākumu izpildē darbojas pilnīgi neatkarīgi. Ministru kabinets 2005. gada 18.maijā atbalstīja Konceptiju neatkarīgo jeb patstāvīgo iestāžu statusa regulēšanai, kurā minēts, ka nepieciešams Datu valsts inspekciju izņemt no Ministru kabineta padotības sistēmas, jo datu aizsardzības iestāde, kas kontrolē datu aizsardzības ievērošanu valsts iestādēs, nevar būt padota Ministru kabinetam arī no institucionālās loģikas viedokļa, lai izvairītos no situācijas, ka "kontrolētājs ir padots kontrolējamam".

Jauno Eiropas Savienības dalībvalstu Šengenas novērtēšanas secinājumos ir minēts, ka Latvijai ir jāstiprina datu uzraudzības institūcijas neatkarība (14523/1/06 REV 1 SCHEVAL 164 COMIX 882 RESTREINT).

Ministru kabinets 2006.gada 3.novembrī apstiprināja Tieslietu ministrijas darbības stratēģiju 2007. – 2009.gadam, kurā noteikts, kas Datu valsts inspekcija jāpārveido par pastāvīgu iestādi 2007.gadā (25.tabula „Darbības spējas uzlabošanas pasākumi 1.pasākums).

Grozījumi Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā

Saistībā ar Šengenas novērtēšanas vizītes „Datu aizsardzība” rekomendācijām, Latvijai tika uzdots izvērtēt nepieciešamību pastiprināt esošos administratīvos sodus par personas datu aizsardzības pārkāpumiem.

Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodekss (turpmāk – LAPK) paredz šādus administratīvos sodus par administratīvajiem pārkāpumiem fizisko personu datu aizsardzības jomā: brīdinājumu vai naudas sodu no 25 līdz 250 latiem fiziskām personām un no 25 līdz 1000 latiem juridiskām personām, kā arī pārkāpuma priekšmetu un izdarīšanas rīku konfiskāciju.

Latvijā administratīvie sodi par pārkāpumiem fizisko personu datu aizsardzības jomā ir mazāki, nekā Eiropas Savienības dalībvalstīs. Piemēram: Austrijā minimālais naudas sods par pārkāpumiem fizisko personu datu aizsardzības jomā ir 9 445,00 Euro, savukārt maksimālais naudas sods ir 18 890,00 Euro; Īrijā minimālais naudas sods par pārkāpumiem fizisko personu datu aizsardzības jomā ir 1000 Euro, savukārt maksimālais naudas sods ir 50 000 Euro; Čehijā minimālais naudas sods par pārkāpumiem fizisko personu datu aizsardzības jomā ir 100 000 kronas (2500 Ls), savukārt maksimālais naudas sods ir 5 000 000 kronas (125 000 Ls); Berlīnē naudas sods par pārkāpumiem fizisko personu datu aizsardzības jomā ir līdz 250 000 Euro; Igaunijā naudas sods par pārkāpumiem fizisko personu datu aizsardzības jomā ir līdz 10 000 kronām (440 Ls); Lietuvā minimālais naudas sods par pārkāpumiem fizisko personu datu aizsardzības jomā ir 100 liti (20,4 Ls), savukārt maksimālais naudas sods ir 2000 liti (408 Ls).

Novērtējot Igaunijas un Lietuvas atbilstību Šengenas konvencijas noteikumiem, eksperti arī ir rekomendējuši pārskatīt sodu apmēru par personas datu aizsardzības pārkāpumiem.

Likumprojekta mērķis ir precizēt LAPK 204.7, 204.8, 204.10, 204.11 pantus, izsakot tos jaunā redakcijā un palielinot naudas sodu apmērus, noteikt amatpersonu atbildību par administratīvajiem pārkāpumiem fizisko personu datu aizsardzības jomā, kā arī – saskaņot šajā likumprojektā ietverto regulējumu ar likumprojektu „Grozījums Krimināllikumā”, kas paredz noteikt

kriminālatbildību par nelikumīgām darbībām ar fiziskās personas datiem.

Likumprojekts „Grozījums Krimināllikumā” 2007. gada 26. aprīlī pieņemts Saeimā 1. lasījumā.

Likumprojektā par administratīvajiem pārkāpumiem paredzētas dažādas sankcijas – sākot ar brīdinājumu un līdz pat maksimālajam naudas sodam – fiziskajām personām līdz piecsimt latu, savukārt juridiskajām personām līdz desmit tūkstoš latu. Tik plašas piemērojamā administratīvā soda robežas nepieciešamas tādēļ, ka, uzliekot sodu, jāņem vērā izdarītā pārkāpuma raksturs, pārkāpēja personība, viņa vainas pakāpe, mantiskais stāvoklis, atbildību mīkstinošie un pastiprinošie apstākļi. Līdz ar to arī sankcijām ir jābūt pietiekoši elastīgām, lai kompetentā institūcija, izvērtējot visus lietas apstākļus, varētu piemērot konkrētajam gadījumam adekvātu (samērīgu) sodu. Vienlaikus jāņem vērā, ka Latvijas Republikas Satversmes 96. pants nosaka, ka ikvienam ir tiesības un privātumu. Tādējādi, par administratīvā pārkāpuma izdarīšanu, kas aizskar fiziskas personas tiesības uz privātumu, neievērojot Latvijas Republikas Satversmes 96. pantā noteikto, fiziskajām un juridiskajām personām, kā arī amatpersonām, var tikt piemērots maksimālais naudas sods saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 26. panta pirmajā daļā noteikto.

Likumprojekts paredz izslēgt LAPK 204.9 pantu, iekļaujot minētā panta sastāvu LAPK 204.7 pantā.

Likumprojekta 1. pantā ietvertā LAPK 204.7 panta pirmās, otrās un ceturtais daļas sankcijā ir paredzēta pārkāpuma priekšmetu un izdarīšanas rīku konfiskācija, piemēram, elektronisko datu nesēju konfiskācija.

Likumprojekts izstrādāts saskaņā ar likuma „Grozījumi Fizisko personu datu aizsardzības likumā”, kas paredz aizstāt likuma tekstā vārdus „apstrādes sistēma” (attiecīgā locījumā) ar vārdu „apstrāde”. Likums „Grozījumi Fizisko personu datu aizsardzības likumā” stājās spēkā 2007. gada 1. septembrī.

**Par Konvencijas par personu aizsardzību attiecībā uz personu datu
automātisko apstrādi Papildu protokolu par uzraudzības institūcijām un
pārrobežu datu plūsmām**

Eiropas Padome 1981.gada 28.janvārī pieņēma konvenciju par personu aizsardzību attiecībā uz personu datu automātisko apstrādi (ETS 108) (turpmāk Konvencija). Konvencijas mērķis ir katras Puses teritorijā nodrošināt jebkurai personai neatkarīgi no tautības vai dzīves vietas tās tiesību un pamatbrīvību, it īpaši tiesību uz privātumu, ievērošanu attiecībā uz personas datu automātisko apstrādi.

Konvencija kalpoja par svarīgu pamatu Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvas 95/46/EK (1995.gada 24.oktobris) par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti (turpmāk Direktīva 95/46/EK) izstrādei.

2001.gada 5.aprīlī Latvijas Republikas Saeimā tika pieņemts likums „Par Eiropas Padomes Konvenciju par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu automātisko apstrādi”. Latvijā Konvencija stājās spēkā 2001.gada 1.septembrī.

2001.gada 8.novembrī Eiropas Padome pieņēma Konvencijas par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu automātisko apstrādi Papildu protokolu par uzraudzības institūcijām un pārrobežu datu plūsmām (turpmāk – Papildus protokols). Papildus protokols stājās spēkā 2004.gada 1.jūlijā.

Uz 2006.gada 28.aprīli Papildus protokolu ir parakstījušas 17 valstis, no kurām 13 valsts ir šo Protokolu ratificējušas un pieņēmušas.

Latvijas Republikas ārkārtējais un pilnvarotais vēstnieks Eiropas Padomē Pēteris Kārlis Elferts 2007.gada 22.maijā ir parakstījis Papildu protokolu.

Pievienošanās Papildu protokolam papildinās Konvenciju, precizējot tās normas attiecībā uz:

- personas datu uzraudzības institūcijām, piemēram, nosakot kādas pilnvaras ir jāpiešķir uzraudzības institūcijām, ka uzraudzības institūcijām ir jābūt pilnīgi neatkarīgām attiecībā uz savu amatpienākumu izpildi, kā arī, kas institūciju lēmumus var pārsūdzēt tiesā;
- Personas datu pārrobežu datu plūsmu, nosakot, ka valstij uz kuru tiek nodoti dati ir jānodrošina adekvāts pārsūtāmo datu aizsardzības līmenis, kā arī izņēmumus no iepriekš minētā principa, lai aizsargātu datu subjekta intereses un svarīgas sabiedrības intereses, atbilstoši Fizisko personu datu aizsardzības likuma 28.panta otrajai daļai.

Pamatojoties uz minēto, pievienošanās Papildus protokolam kopumā veicinās Konvencijas mērķu izpildi, t.i. katras Puses teritorijā nodrošināt jebkurai personai neatkarīgi no nacionalitātes vai dzīves vietas tās tiesību un pamatbrīvību, it īpaši tiesību uz privātumu, ievērošanu attiecībā uz personas datu apstrādi.

***Grozījums Ministru kabineta 2006.gada 19.decembra noteikumos
Nr.1063 "Noteikumi par Datu valsts inspekcijas sniegto maksas pakalpojumu
cenrādi"***

2007. gada 1. martā Saeimā tika pieņemts likums „Grozījumi Fizisko personu datu aizsardzības likumā” (turpmāk – likums), kas stājās spēkā 2007. gada 1. septembrī.

Likumprojekta 13. pants papildina Fizisko personu datu aizsardzības likumu ar 21. 1 pantu, kas paredz pilnvarojumu Ministru kabinetam noteikt personas datu aizsardzības speciālista apmācības kārtību.

2007. gada 30. oktobrī Ministru kabineta noteikumu projekts "Personas datu aizsardzības speciālista apmācības kārtība" tika iesniegts Valsts kancelejā. Minētie noteikumi paredz, ka personas datu aizsardzības speciālista apmācības kursa apgūšana ir priekšnosacījums, lai persona reģistrētos par personas datu aizsardzības speciālistu.

Ņemot vērā augstāk minēto, nepieciešams bija veikt attiecīgu grozījumu Ministru kabineta 2006. gada 19. decembra noteikumos Nr. 1063 „Noteikumi par Datu valsts inspekcijas sniegto maksas pakalpojumu cenrādi” un papildināt Datu valsts inspekcijas maksas pakalpojumus ar:

- 1) personas datu aizsardzības speciālista apmācības kursu;
- 2) personas datu aizsardzības speciālista eksāmenu.

Noteikumi par personas datu apstrādes reģistrācijas iesnieguma, iesnieguma par izmaiņu izdarīšanu personas datu apstrādē un iesnieguma par personas datu apstrādes izslēgšanu no personas datu apstrādes reģistra veidlapām

Ministru kabineta noteikumu projekts “Noteikumi par personas datu apstrādes reģistrācijas iesnieguma, iesnieguma par izmaiņu izdarīšanu personas datu apstrādē un iesnieguma par personas datu apstrādes izslēgšanu no personas datu apstrādes reģistra veidlapām” (turpmāk – projekts) tika izstrādāts, pamatojoties uz 2007.gada 1.martā pieņemtā likuma „Grozījumi Fizisko personu datu aizsardzības likumā” (turpmāk – likums) 14.pantu, kas izteic Fizisko personu datu aizsardzības likuma 22.panta astotās daļas 1., 2. un 4.punktu jaunā redakcijā. Ņemot vērā, ka šis likums stāsies spēkā 2007.gada 1.septembrī, projektā paredzēts, ka noteikumi stāsies spēkā 2007.gada 1.septembrī.

Ministru kabineta noteikumu projekts nosaka veidlapu paraugus iesniegumiem, uz kuru pamata tiek izdarīta personas datu apstrādes reģistrācija, izmaiņu izdarīšana personas datu apstrādē vai personas datu apstrādes izslēgšana no personu datu apstrādes reģistra.

Kārtība, kādā akreditē personu, kas vēlas veikt personas datu apstrādes auditu valsts un pašvaldību institūcijās, kā arī nosacījumi, kādiem jāatbilst minētajai personai

Ministru kabineta noteikumu projekts „Kārtība, kādā akreditē personu, kas vēlas veikt personas datu apstrādes auditu valsts un pašvaldību institūcijās, kā arī nosacījumi, kādiem jāatbilst minētajai personai” tika izstrādāts, pamatojoties uz 2007.gada 1.martā pieņemtā likuma „Grozījumi Fizisko personu datu aizsardzības likumā” (turpmāk – likums) 20.pantu, kas izteic Fizisko personu datu aizsardzības likuma 29.panta trešās daļas 6.punktu jaunā redakcijā.

Projekts nosaka kārtību, kādā Datu valsts inspekcija akreditē personas, kas vēlas veikt personas datu apstrādes auditu valsts un pašvaldību institūcijās, kā arī kritērijus, kādiem jāatbilst minētajai personai.

Noteikumi par personas datu aizsardzības speciālista reģistrācijas iesnieguma un iesnieguma par personas datu aizsardzības speciālista izslēgšanu no Datu valsts inspekcijas reģistra veidlapām

Ministru kabineta noteikumu projekts “Noteikumi par personas datu aizsardzības speciālista reģistrācijas iesnieguma un iesnieguma par personas datu aizsardzības speciālista izslēgšanu no Datu valsts inspekcijas reģistra

veidlapām” (turpmāk – projekts) tika izstrādāts, pamatojoties uz 2007. gada 1.martā pieņemtā likuma „Grozījumi Fizisko personu datu aizsardzības likumā” (turpmāk – likums) 14.pantu, kas izteic Fizisko personu datu aizsardzības likuma 22.panta astotās daļas 3. un 5.punktu jaunā redakcijā. Ņemot vērā, ka likums stāsies spēkā 2007.gada 1.septembrī, projektā paredzēts, ka noteikumi stāsies spēkā 2007.gada 1.septembrī.

Projekts nosaka veidlapu paraugus iesniegumiem, uz kuru pamata tiek izdarīta personas datu aizsardzības speciālista registrācija vai izslēgšana no Datu valsts inspekcijas reģistra.

***Grozījumi Ministru kabineta 2001.gada 30.janvāra noteikumos Nr. 40
"Personas datu apstrādes sistēmas aizsardzības obligātās tehniskās un
organizatoriskās prasības"***

Ministru kabineta noteikumu projekts „Grozījumi Ministru kabineta 2001. gada 30. janvāra noteikumos Nr. 40 „Personas datu apstrādes sistēmas aizsardzības obligātās tehniskās un organizatoriskās prasības”” (turpmāk – projekts) izstrādāts, ņemot vērā izmaiņas, kas izdarītas Fizisko personu datu aizsardzības likumā saskaņā ar 2007. gada 1. martā pieņemto likumu „Grozījumi Fizisko personu datu aizsardzības likumā” (turpmāk – likums):

- Ministru kabineta noteikumu nosaukumā un tekstā tiek svītrots vārds „sistēmas”, jo personas datu apstrādes aizsardzības obligātās tehniskās un organizatoriskās prasības ir jāattiecina ne tikai uz personas datiem, kas ir iekļauti sistēmās, bet uz personas datiem kopumā, un līdz ar to tiks nodrošināts, ka personas dati tiek aizsargāti neatkarīgi no tā, vai tie tiek apstrādāti sistēmās vai nē;

Datu valsts inspekcijas 2007.gada publiskais pārskats

- precizēts Ministru kabineta noteikumu izdošanas tiesiskais pamats, nosakot, ka Ministru kabineta noteikumi tiek izdoti saskaņā ar Fizisko personu datu aizsardzības likuma 26. panta pirmo daļu;
- svītrotā Ministru kabineta noteikumu 2.punktā ietvertā atsauce uz spēku zaudējušiem Ministru kabineta noteikumiem;
- redakcionāli precizēts Ministru kabineta noteikumu 4.6.apakšpunkts, ņemot vērā, ka personas dati ne vienmēr tiek ievadīti sistēmās, un līdz ar to nosakot, ka tiek saglabāta informācija par personas datu saņemšanas faktu, nevis par datu ievadīšanas faktu;
- Ministru kabineta noteikumu 5.1.apakšpunktā tiek precizēti nosaukumi atbildīgajām personām par personas datu apstrādi;
- Ministru kabineta noteikumi tiek papildināti ar jaunu 5.11.apakšpunktu, nosakot, ka iekšējos datu apstrādes sistēmas aizsardzības noteikumos nosaka arī personas datu lietotāju tiesības, pienākumus, ierobežojumus un atbildību.

Personas datu aizsardzības speciālista apmācības kārtība

2007. gada 1. martā Saeimā tika pieņemts likums „Grozījumi Fizisko personu datu aizsardzības likumā” (publicēts Latvijas Vēstnesī 15.03.2007. Nr.45 (3621), stāsies spēkā 2007. gada 1. septembrī), kas papildina Fizisko personu datu aizsardzības likumu ar 21.1 pantu. Minētā panta pirmā daļa paredz jaunu personas datu aizsardzības speciālista institūtu, kuru var izveidot pārzinis, vienlaicīgi neregistrējot personas datu apstrādi Datu valsts inspekcijā.

Savukārt 21.1 panta otrā daļa paredz pilnvarojumu Ministru kabinetam noteikt personas datu aizsardzības speciālista apmācības kārtību.

Ņemot vērā iepriekš minēto, ir izstrādāti Ministru kabineta noteikumu „Personas datu aizsardzības speciālista apmācības kārtība” projekts.

Ministru kabineta noteikumi noteiks personas datu aizsardzības speciālista apmācības kārtību, kas noslēdzas ar personas datu aizsardzības speciālista kvalifikācijas eksāmenu.

Noteikumi par personas datu apstrādes un Fizisko personu datu aizsardzības likumā noteikto reģistrējamo izmaiņu reģistrācijas valsts nodevu

Ministru kabineta 2003. gada 8. aprīļa noteikumi Nr. 160 „Noteikumi par personas datu apstrādes sistēmas un Fizisko personu datu aizsardzības likumā noteikto reģistrējamo izmaiņu reģistrācijas valsts nodevu” izdoti saskaņā ar Fizisko personu datu aizsardzības likuma 22. panta sesto daļu, kas paredz pilnvarojumu Ministru kabinetam noteikt valsts nodevas likmes par personas datu apstrādes sistēmas un Fizisko personu datu aizsardzības likumā noteikto reģistrējamo izmaiņu reģistrāciju Datu valsts inspekcijā, kā arī valsts nodevas maksāšanas kārtību un atvieglojumus.

2007. gada 1. martā Saeimā tika pieņemts likums „Grozījumi Fizisko personu datu aizsardzības likumā”, kas stāsies spēkā 2007. gada 1. septembrī. Likuma 14. pants izteic Fizisko personu datu aizsardzības likuma 22. pantu jaunā redakcijā, papildinot minēto pantu ar devīto daļu, kurā ir noteikts, ka par katru personas datu apstrādes reģistrāciju vai izmaiņu reģistrāciju tiek maksāta valsts nodeva Ministru kabineta noteiktajā kārtībā un apmērā. Kā arī, likuma 1. pantā ir noteikts, ka visā likumā vārdi "sistēmas pārzinis" (attiecīgā locījumā) jāaizstāj ar vārdu "pārzinis" (attiecīgā locījumā).

Nemot vērā iepriekš minēto, tika izstrādāts Ministru kabineta noteikumu „Noteikumi par personas datu apstrādes un Fizisko personu datu aizsardzības likumā noteikto reģistrējamo izmaiņu reģistrācijas valsts nodevu” projekts.

Ministru kabineta noteikumu projektā noteikta valsts nodevas maksāšanas kārtība, likmes un atvieglojumi par personas datu apstrādes reģistrāciju un Fizisko personu datu aizsardzības likumā noteikto reģistrējamo izmaiņu izdarīšanu.

Noteikumi par nosacījumiem līgumam par personas datu nodošanu uz valstīm, kas nenodrošina datu aizsardzības pakāpi, kas atbilst attiecīgajai Latvijā spēkā esošajai datu aizsardzības pakāpei

2007. gada 1. martā Saeimā tika pieņemts likums „Grozījumi Fizisko personu datu aizsardzības likumā”, kas papildina Fizisko personu datu aizsardzības likuma 28.pantu ar ceturto daļu, kas nosaka, ka pārzinim, kas vēlas nodot personas datus uz valstīm, kas nenodrošina datu aizsardzības pakāpi, kas atbilst attiecīgajai Latvijā spēkā esošajai datu aizsardzības pakāpei, ir jāveic uzraudzība par attiecīgu aizsardzības pasākumu nodrošināšanu, noslēdzot līgumu ar personas datu saņēmēju.

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 95/46/EK par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti, 26.pants paredz šādas garantijas, kas var izrietēt no attiecīgajiem līgumiem vai līgumu nosacījumiem.

Šādu līgumu nosacījumu noteikšana ir nepieciešama, lai nodrošinātu, kas izņēmuma gadījumos, kad ir pieļaujams, ka personas dati var tikt nodoti uz valstīm, kas nenodrošina datu aizsardzības līmeni, kas atbilst Latvijā (un arī ES)

spēkā esošajai datu aizsardzības pakāpei, tiek nodrošināta adekvāta personas datu aizsardzība.

Noteikumi noteiks līguma par personas datu nodošanu uz valstīm, kas nenodrošina datu aizsardzības pakāpi, kas atbilst attiecīgajai Latvijā spēkā esošajai datu aizsardzības pakāpei, nosacījumus. Ministru kabineta noteikumos tiks noteikti nosacījumi līgumiem, ko slēdz pārzinis un personas datu operators, kā arī pārzinis un trešās personas.

2.3. 2007.gadā sniegti atzinumi par normatīvo aktu projektiem:

2007.gadā DVI sniedza atzinumus par šādiem likumprojektiem:

- Arhīvu likums;
- Grozījumi Biometrijas datu apstrādes sistēmas likumā;
- Informācijas atklātības likums;
- Grozījumi Elektronisko sakaru likumā;
- Grozījumi Elektronisko dokumentu likumā;
- Grozījumi Sodū reģistra likumā;
- Grozījumi Bērnu tiesību aizsardzības likumā.

2007.gadā DVI sniedza atzinumus par šādiem Ministru kabineta noteikumu projektiem:

- "Biometrijas datu apstrādes sistēmas veidošanas un izmantošanas noteikumi";
- Grozījumi Ministru kabineta 2003.gada 15.aprīļa noteikumos Nr.183 "Ielūgumu apstiprināšanas kārtība";

Datu valsts inspekcijas 2007.gada publiskais pārskats

- Valsts robežsardzes informācijas sistēmas „Nelegālās imigrācijas reģistrs” veidošanas un izmantošanas noteikumi;
- Noziedzīgu nodarījumu reģistra noteikumi;
- Eiropas Savienības fondu vadības informācijas sistēmas izveidošanas un izmantošanas kārtība;
- Kārtība, kādā piešķir un anulē lietotāja tiesības ES struktūrfondu vadības informācijas sistēmā;
- Kārtība, kādā tiek kārtots Latvijas Republikas Konsulārais reģistrs;
- Kārtība, kādā izveido un uztur vides vadības un audita sistēmas reģistru un reģistrē tajā organizācijas;
- Noteikumi par lekšlietu ministrijas Informācijas centra sniegto maksas pakalpojumu cenrādi;
- Grozījumi Ministru kabineta 2005.gada 28.jūnija noteikumos Nr.473 "Elektronisko dokumentu izstrādāšanas, noformēšanas, glabāšanas un aprites kārtība valsts un pašvaldību iestādēs un kārtība, kādā notiek elektronisko dokumentu aprite starp valsts un pašvaldību iestādēm vai starp šīm iestādēm un fiziskajām un juridiskajām personām";
- Noteikumi par saglabājamo datu pieprasīšanas un nodošanas kārtību pirmstiesas izmeklēšanas iestādēm, operatīvās darbības subjektiem, valsts drošības iestādēm, prokuratūrai un tiesai, kā arī kārtību un apjomu, kādā Datu valsts inspekcija apkopo statistisko informāciju par minēto institūciju pieprasījumiem saņemt saglabājamus datus un par šo datu izsniegšanu.

2.4. DVI sniegto atzinumu par normatīvo aktu projektiem īss apraksts

Grozījumi Biometrijas datu apstrādes sistēmas likumā

Datu valsts inspekcija, izskatot Iekšlietu ministrijas sagatavoto likumprojektu „Grozījumi biometrijas datu apstrādes sistēmas likumā” sniedza šādu viedokli.

No Biometrijas datu apstrādes sistēmas likuma (turpmāk – likums) nosaukuma un likuma 2.panta izriet, ka likuma mērķis ir nodrošināt vienotas biometrijas datu apstrādes sistēmas izveidi fizisko personu identitātes noteikšanai. Tātad šis likums paredz apstrādāt tikai biometrijas datus (likuma 1.panta 2.punkts), kas ir fiziskai personai piemītošo fizisko īpašību un rādītāju kopums - sejas attēls, pirkstu un delnu pēdas vai nospiedumi (likuma 1.panta 1.punkts).

Savukārt likumprojekta 1.pants paredzēja izteikt Biometrijas datu apstrādes sistēmas likuma 6.panta 1.punktu jaunā redakcijā, papildinot to ar datiem, kas nav biometrijas dati – personas dzimšanas datums, dzimums, valstiskā piederība, fakts par personas nāvi. Likumprojekta anotācijā arī netika norādīts pamatojums minēto datu iekļaušanai Biometrijas datu apstrādes sistēmā.

Likums arī pašreizējā redakcijā paredz apstrādāt tādus datus, kas nav biometrijas dati vai kas neattiecas uz biometrijas datiem un to ieguvi – valstisko piederību un tās veidu, dzimumu, personas dzimšanas datumu, noziedzīga nodarījuma vai administratīvā pārkāpuma (ja tāds konstatēts) juridisko kvalifikāciju, notikuma uzskaites reģistrācijas numuru vai operatīvās uzskaites lietas vai krimināllietas numuru, notikuma datumu, notikuma adresi, datums,

00 10 11 001 0 00111 01 111 110 0001 0 1 00 1101 00 11
11 0 111 01 01 01 00 01 01 0 1 0 10 001 110 0110 1 0 1
11 0 0 11 1 001 0 01 0 0 0 1 0 0 0 1 0 1 0 1 0 1 0 1
00 1 1 1 1100 0 0 011 00 0 1 100 110 00 01 0
0 10 111 0 01 0 1 0 011 01 000 1 01 001
0101 00 1 0 1 1011 000 1 1 00 11 0 0
0 00 11 10 1 10 11 00 0011 10
1 0110 111 00 1 0
001 11 01
011 11 0
1 01
001
1 1
0
1

kad atrasts neatpazīts līķis, vietu, kur atrasts neatpazīts līķis, iepriekšējo vārdu un uzvārdu, ja persona ir mainījusi vārdu vai uzvārdu.

Savukārt, Fizisko personu datu aizsardzības likuma 10.panta pirmās daļas 2.punkts nosaka, ka personas datus var apstrādāt tikai atbilstoši paredzētajam mērķim un tam nepieciešamajā apjomā.

Tādējādi datu, kas nav biometrijas dati, apstrāde nav tiesiska, jo tā neatbilst likuma 2.pantam un Fizisko personu datu aizsardzības likuma 10.panta pirmās daļas 2.punktam, kā arī likuma saturs neatbilst likuma nosaukumam.

Līdz ar to ir DVI izteica viedokli, ka ir nepieciešams izvērtēt likumprojekta 1.pantā minēto datu – personas dzimšanas datums, dzimums, valstiskā piederība, fakts par personas nāvi, un likuma 6.panta 2.punkta „c”–„f” apakšpunktos, 7.panta pirmās daļas 5.,6.,7.,11. punktā, 7.panta otrajā daļā, 8.panta 2.–5.punktā un 9.panta 3.–5.punktā minēto datu apstrādes nepieciešamību atbilstoši likuma 2.pantam un Fizisko personu datu aizsardzības likuma 10.panta pirmās daļas 2.punktam.

DVI viedokļa pamatojums:

1. Biometrijas dati ir uzskatāmi par personas datiem Fizisko personu datu aizsardzības likuma izpratnē, ievērojot to, ka Fizisko personu datu aizsardzības likuma 2.panta 3.punkts (attiecīgi Eiropas Padomes 1981.gada 28.janvāra Konvencijas par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu automātisku apstrādi (turpmāk Konvencija) 2.panta a.apakšpunkts un Direktīvas 2.panta a.apakšpunkts) nosaka, ka personas dati ir jebkāda informācija, kas attiecas uz identificētu vai identificējamu fizisko personu.

2. Prasības un pamatprincipi personas datu apstrādei, tajā skaitā biometrijas datu apstrādei, ir noteiktas Konvencijā un Fizisko personu datu aizsardzības likumā, kuru pieņemot tika ieviesta Direktīva.

3. Vienlaicīgi Satversmes 96.pants nosaka, ka ikvienai personai ir tiesības uz privātās dzīves, mājokļa un korespondences neaizskaramību. Savukārt, Satversmes 116.pants nosaka, ka iepriekš minētajā pantā noteiktās tiesības var ierobežot likumā paredzētajos gadījumos, lai aizsargātu citu cilvēku tiesības, demokrātisko valsts iekārtu, sabiedrības drošību, labklājību un tikumību.

4. Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (turpmāk – ECPAK) 8.pants paredz ikvienam tiesības uz savas privātās dzīves neaizskaramību, tai skaitā tiesības uz personas datu aizsardzību. Savukārt, saskaņā ar ECPAK 8.panta otro daļu, ierobežojumi attiecībā uz privātās dzīves neaizskaramību un personas datu aizsardzību var tikt noteikti vienīgi, ja tie ir paredzēti likumā un ir nepieciešami demokrātiskā sabiedrībā, lai aizstāvētu valsts drošības, sabiedriskās kārtības vai valsts labklājības intereses, lai nepieļautu nekārtības vai noziegumus, lai aizsargātu veselību vai morāli, vai lai aizstāvētu citu tiesības un brīvības.

5. Pamatojoties uz minēto, Datu valsts inspekcija konstatēja, ka jebkuram ierobežojumam, kas tiek noteikts attiecībā uz cilvēktiesībām, tajā skaitā uz personas datu tiesisko aizsardzību, ir jābūt attaisnotam ar kādu leģitīmu mērķi, kas noteikts Satversmes 116.pantā, un ierobežojumam ir jābūt nepieciešamam demokrātiskā sabiedrībā, t.i., jākonstatē, ka pastāv neatliekama sabiedriska vajadzība, un attiecīgajam ierobežojumam ir jābūt piemērojamam, nepieciešamam un tam ir jāatbilst šīs neatliekamās sabiedriskās vajadzības īstenošanai. Pie kam, izvērtējot sabiedriskās vajadzības pastāvēšanu, ir jāņem vērā to, uz cik lielu sabiedrības daļu attiecas šī vajadzība, kā arī attiecīgās vajadzības nozīmīgums šajā sabiedrībā, salīdzinot to ar sabiedrības mazākuma interešu un indivīda aizskarto tiesību nozīmību.

6. Ņemot vērā iepriekš minēto un to, ka nosakot cilvēktiesību ierobežojumus ir nepieciešams izvēlēties tādus līdzekļus, kas vismazāk ierobežo cilvēktiesības, kā arī, ievērojot to, ka:

6.1. centralizētā biometrijas datu apstrādes sistēmā tiek iekļauti ikvienas personas dati (tajā skaitā, biometrijas dati), kurai tiek izsniegts kāds no likuma 5.pantā minētajiem dokumentiem vai kuras personas dati tiek iegūti operatīvās darbības, pretizlūkošanas un izlūkošanas rezultātā, ja tas ir nepieciešams, lai novērstu draudus valsts un sabiedrības drošībai, pie kam, attiecībā uz pirkstu (delnu) nospiedumiem vai pēdām, kas tiek iegūti operatīvās darbības, pretizlūkošanas un izlūkošanas rezultātā, ja tas ir nepieciešams, lai novērstu draudus valsts un sabiedrības drošībai, centralizētā biometrijas datu apstrādes sistēmā tiks iekļauta arī informācija par noziedzīga nodarījuma vai administratīvā pārkāpuma (ja tāds konstatēts) juridisko kvalifikāciju, kā arī notikumu uzskaites reģistrācijas numurs vai operatīvās uzskaites lietas, vai krimināllietas numurs;

6.2. izvērtējot likuma patreizējo redakciju, tika konstatēts, ka centralizētā biometrijas datu apstrādes sistēmā tiks uzglabātas vairākas fotogrāfijas un/vai pirkstu nospiedumu paraugi attiecībā uz vienu personu, ja, piemēram, personai tiks izsniegts gan personu apliecinošs dokuments, gan jūrnieku identifikācijas dokuments, gan transportlīdzekļa vadītāja apliecība;

6.3. patreizējā likuma redakcijā ir noteikts, ka Biometrijas datu apstrādes likuma mērķis ir nodrošināt vienotas biometrijas datu apstrādes sistēmas izveidi fizisko personu identitātes noteikšanai;

6.4. Regulas (EK) Nr.2252/2004 1.panta 3.punkts nosaka, ka Regula Nr.2252/2004 (EK) neattiecas uz identifikācijas kartēm, ko dalībvalstis izdod savas valsts piederīgajiem, vai pagaidu pasēm un pagaidu ceļošanas dokumentiem, kuru derīguma termiņš ir 12 mēneši vai mazāk, tādejādi,

neparedz biometrijas datu iegūšanu, izsniedzot iepriekš minētos dokumentus, ja to derīguma termiņš ir 12 mēneši vai mazāk;

7. Datu valsts inspekcija norādīja, ka nav konstatēts, ka šādai personas datu apstrādei ir legītīms mērķis un patreizējā likuma redakcijā noteiktā personas datu apstrāde ir neproporcionāla. Kā arī, netika iegūts apliecinājums, ka personas biometrijas datu apstrāde centralizētā personas datu apstrādes sistēmā ir vienīgais līdzeklis kā nodrošināt personas identifikāciju (ievērojot to, ka personas identitāti ir iespējams noskaidrot, veicot pasē iekļauto personas biometrijas datu salīdzināšanu ar attiecīgā dokumenta uzrādītāja biometrijas datiem) un, ka ar šāda līdzekļa palīdzību tiks nodrošināts, ka tiek novērsti draudi valsts drošībai un sabiedriskajai kārtībai un drošībai. Tādejādi, Datu valsts inspekcija norādīja, ka netiek nodrošināta sabalansētība starp personas tiesībām uz privātumu un personas datu apstrādi, kas tiek veikta sabiedrības interešu un noziedzīgu nodarījumu prevencijas, novēršanas un sabiedriskās kārtības nodrošināšanas mērķiem.

8. Papildus tika informēts, ka Eiropas Padomes Ministru Komitejas 1987.gada 17.septembra Rekomendācijas R (87) 15 par personas datu izmantošanu policijā, 2.1.punktā ir noteikts, ka personas datu ievākšanai policijas vajadzībām ir jābūt ierobežotai tādu personas datu ievākšanai, kas nepieciešami reālu draudu novēršanai vai specifisku noziedzīgu nodarījumu novēršanai. Valsts institūcijām ir negatīvs pienākums - atturēties veikt darbības lai sistemātiski iegūtu, uzkrātu vai izmantotu informāciju, kura attiecas uz personu privāto dzīvi.

9. Tāpat Likuma saturs neatbilst likuma nosaukumam „Biometrijas datu apstrādes likums” un likuma mērķim, jo likums paredz apstrādāt tikai biometrijas datus, t.i. fiziskai personai piemītošo fizisko īpašību un rādītāju kopumu. Savukārt, likums pašreizējā redakcijā paredz apstrādāt arī tādus datus,

kas nav biometrijas dati vai kas neattiecas uz biometrijas datiem un to iegūvi – valstisko piederību un tās veidu, noziedzīga nodarījuma vai administratīvā pārkāpuma (ja tāds konstatēts) juridisko kvalifikāciju, notikuma uzskaites reģistrācijas numuru vai operatīvās uzskaites lietas vai krimināllietas numuru, notikuma datumu, notikuma adresi, datums, kad atrasts neatpazīts liķis, vietu, kur atrasts neatpazīts liķis. Tādējādi ir nepieciešams mainīt likuma saturu, izslēdzot no tā minēto informāciju vai arī jāmaina likuma nosaukums un mērķis.

Informācijas atklātības likums

Datu valsts inspekcija, izskatot Informācijas atklātības likumprojektu (turpmāk - likumprojekts), izteica šādus iebildumus un priekšlikumus:

Iebildumi:

1. Likumprojekta 2.panta otrā daļa nosaka, ka likums attiecas uz iestādē reģistrētu informāciju. Datu valsts inspekcija iebilst pret minēto redakciju, jo salīdzinot ar spēkā esošo redakciju, kas nosaka, ka likums attiecas uz dokumentētu informāciju, kura ir iestāžu informācijas apritē, likumprojektā piedāvātā redakcija būtiski sašaurina likuma darbības jomu.

2. Spēkā esošā Informācijas atklātības likums (2.panta ceturtnā daļa) nosaka, ka likums neattiecas uz informācijas apmaiņu starp iestādēm. Likumprojektā minētās normas nav. Datu valsts inspekcija uzskata, minētās normas trūkums būtiski apgrūtinās kontroles un uzraudzības iestāžu darbību, ja iestādes informācijas apritei publiskajā sektorā tiks turpmāk piemērots Informācijas atklātības likums. Tāpat Informācijas atklātības likumprojekta piemērošanu informācijas apmaiņā starp publiskajiem tiesību subjektiem nostiprina arī likumprojekta 15.panta sestā daļa, nosakot, ka informācijas apmaiņa starp iestādēm notiek bez maksas, tādējādi apstiprinot, ka pārējie

likumprojektā minētie informācijas aprites ierobežojumi attiecināmi arī uz iestādēm.

DVI izteica arī šādu priekšlikumu:

Likumprojektā ir noteikts informācijas dienesta vajadzībām statusa termiņš, bet nav noteikts ierobežotas pieejamības informācijas statusa termiņš. Datu valsts inspekcija uzskata, ka būtu nepieciešams apsvērt iespēju noteikt likumprojektā ierobežotas pieejamības informācijas statusa termiņa noteikšanu, kuras beidzoties informācijas autors vai iestādes vadītājs lemj par statusa atcelšanu vai jauna termiņa noteikšanu.

Arhīvu likums

Saskaņā ar Fizisko personu datu aizsardzības likuma 2.panta 8.punktu sensitīvi personas dati ir personas dati, kas norāda personas rasi, etnisko izcelsmi, reliģisko, filozofisko un politisko pārliecību, dalību arodbiedrībās, kā arī sniedz informāciju par personas veselību vai seksuālo dzīvi. Fizisko personu datu aizsardzības likuma 19.pants nosaka, ka datu subjekts var aizliegt savu personas datu apstrādi komerciāliem mērķiem, šā likuma 7.panta 6.punktā minētajos gadījumos, izmantošanai informācijas sabiedrības pakalpojumos, tirgus un sabiedriskā viedokļa pētījumos, ģenealogiskajos pētījumos, izņemot gadījumus, kad likumos ir noteikts citādi.

Nemot vērā minēto, Datu valsts inspekcija izteica viedokli, ka bija nepieciešams precizēt likumprojekta 15.panta trešās daļas 2.punktu atbilstoši Fizisko personu datu aizsardzības likuma 19.pantam.

Grozījumi Elektronisko dokumentu likumā

Datu valsts inspekcija, izskatīja sagatavoto likumprojektu „Grozījumi Grozījumi Elektronisko dokumentu likumā” un sniedza šādu viedokli.

1. 1999. gada 13. decembra direktīvas 1999/93/EK par Kopienas elektronisko parakstu sistēmu (turpmāk –Direktīva) preambulas 11. punkts uzsver sertifikācijas iestādes akreditācijas brīvprātīgumu. Direktīva paredz, ka dalībvalstīs vienlīdzīgi var funkcionēt gan akreditētās, gan arī neakreditētās iestādes. Direktīvas 3. panta 2. punkts paredz dalībvalstu tiesības ieviest vai saglabāt brīvprātīgās akreditācijas sistēmas, ar mērķi attīstīt sertifikācijas pakalpojumu sniegšanu.

Nemot vērā minēto, DVI uzskatīja, ka 8. panta otrā daļa Likumā ir atstājama esošajā redakcijā, tomēr nepieciešams ir mainīt Likumā lietoto terminu „akreditācija”, kuru veic Inspekcija. Tādējādi nepieciešams novērst divu dažādu procesu – brīvprātīgā akreditācija un obligāta reģistrācija - apzīmēšanu kā „akreditācija”.

2. DVI atbalstīja piedāvājumu Likumā un Likumprojektā mainīt laika zīmoga funkcijas skaidrojumu un noteikt, ka iezīmējot elektronisko dokumentu ar laika zīmogu, tiek nodrošināta iespēja noteikt neapšaubāmu datumu un laiku, kad elektroniskais dokuments ir bijis elektroniski parakstīts un šāds paraksts ir bijis derīgs.

3. Inspekcija neatbalstīja viedokli un norādīja, ka Fizisko personu datu aizsardzības likums neparedz tiesisko pamatu trešo personu piekļuvei laika zīmogu reģistrā iekļautajai informācijai.

4. DVI neatbalstīja priekšlikumu izteikt Likuma 18. panta otrās daļas 2. punktu jaunā redakcijā. Šobrīd spēkā esošā Likuma 18. panta otrās daļas 2. punktā ir noteikts, ka uzticams sertifikācijas pakalpojumu sniedzējs kvalificētu

sertifikātu nekavējoties anulē, ja saņem oficiālu informāciju par parakstītāja nāvi vai mainās cita sertifikātā iekļautā informācija, tādējādi obligāts nosacījums ir oficiāla informācija par parakstītāja nāvi, ko var apliecināt tikai ar oficiālu dokumentu, kam ir juridisks spēks. Turklāt šobrīd spēkā esošā Likuma 18. panta otrās daļas 2. punkts neizslēdz sertifikācijas pakalpojuma sniedzēja tiesības pieprasīt informāciju par parakstītāja nāvi.

Papildus tika vērsta uzmanība uz to, ka personas nāves iestāšanās faktu var konstatēt tikai kompetents un pilnvarots medicīnas darbinieks, tāpēc uzskatām, ka nav korekti izteikt Likuma 18.panta otrās daļas 2. punktu Sekretariāta piedāvātajā redakcijā.

5. DVI informēja, ka atbalsta piedāvājumu atstāt Elektronisko dokumentu likuma 23.panta 23.punktu negrozītā redakcijā, saglabājot sertifikācijas pakalpojumu sniedzēja pienākumu nodod darbību izbeigušos kvalificēto sertifikātu reģistru valsts arhīvam.

Grozījumi Sodū reģistra likumā

un

Grozījumi Bērnu tiesību aizsardzības likumā

Datu valsts inspekcija, izskatīja sagatavotos likumprojektus „Grozījumi Sodū reģistra likumā” un „Grozījumi Bērnu tiesību aizsardzības likumā”, un sniedza šādu viedokli.

1. Latvijas Republikas Satversmes 95. un 96.pantā ir noteikts, ka valsts aizsargā cilvēka godu un cieņu, un, ka cieņu pazemojošā izturēšanās pret cilvēku ir aizliegta un ikvienam ir tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību. Savukārt, Satversmes 116.pants nosaka, ka minētajos pantos noteiktās tiesības

var ierobežot likumā paredzētajos gadījumos, lai aizsargātu citu cilvēku tiesības, demokrātisko valsts iekārtu, sabiedrības drošību, labklājību un tikumību.

Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 8.pants paredz ikvienam tiesības uz savas privātās dzīves neaizskaramību, tai skaitā tiesības uz personas datu aizsardzību. Savukārt, saskaņā ar šīs konvencijas 8.panta otro daļu ierobežojumi attiecībā uz privātās dzīves neaizskaramību un personas datu aizsardzību var tikt noteikti vienīgi, ja tie ir paredzēti likumā un ir nepieciešami demokrātiskā sabiedrībā, lai aizstāvētu valsts drošības, sabiedriskās kārtības vai valsts labklājības intereses, lai nepieļautu nekārtības vai noziegumus, lai aizsargātu veselību vai morāli, vai lai aizstāvētu citu tiesības un brīvības.

Normatīvajos aktos paredzot šādu tiesību uz personas datu aizsardzību ierobežojumu - personu, kuras bijušas vai ir notiesātas par noziedzīgiem nodarījumiem pret tikumību un dzimumneaizskaramību, ģimeni vai nepilngadīgajiem, datu apstrāde -- ir jākonstatē sabiedriskās vajadzības pastāvēšana un attiecīgajam ierobežojumam ir jābūt samērojamam, nepieciešamam un atbilstošam šīs sabiedriskās vajadzības īstenošanai. Tādējādi, pamatojoties uz to, ka nav konstatēts pamatojums minētā ierobežojuma samērīgumam un nepieciešamībai, likumprojekta „Grozījumi Sodu reģistra likumā” 1.pants, kas izsaka Sodu reģistra likuma 3.panta pirmo daļu jaunā redakcijā, kā arī minētā likumprojekta 2.pants un likumprojekta „Grozījumi Bērnu tiesību aizsardzības likumā” 1.pants ir pretrunā ar augstāk minētajām Latvijas Republikas Satversmē nostiprinātajām cilvēktiesībām.

2. Savukārt saskaņā ar Fizisko personu datu aizsardzības likuma 10.panta pirmās daļas 2.punktu, sistēmas pārzinim, lai aizsargātu datu subjekta intereses ir jānodrošina personas datu apstrāde tikai atbilstoši paredzētajam mērķim un tam nepieciešamajā apjomā. Likumprojekta redakcijas nesaturēja informāciju

par personas datu apstrādes, ko veiks bērna tiesību aizsardzības subjekti, mērķi. Turklāt, pamatojoties uz Bērnu tiesību aizsardzības likuma 5.pantā noteikto bērnu tiesību aizsardzības subjektu uzskaiti, bērnu tiesību aizsardzības subjektu loks ir ļoti plašs, kas liedz iespēju izvērtēt personas datu apstrādes atbilstību tikai paredzētajam mērķim un tam nepieciešamajā apjomā. Ņemot vērā iepriekš minēto, likumprojekta „Grozījums sodu reģistra likumā” un likumprojekta „Grozījumi Bērnu tiesību aizsardzības likumā” redakcija ir pretrunā ar Fizisko personu datu aizsardzības likuma 10.panta pirmās daļas 2.punktā noteikto.

Papildus DVI norādīja, ka Fizisko personu datu aizsardzības likuma 8. un 9.panta, Eiropas Padomes 1981.gada 28.janvāra Konvencijas par personu aizsardzību attiecībā uz personu datu automātisko apstrādi un Eiropas Parlamenta un Padomes 1995.gada 24.oktobra Direktīvas Nr.95/46/EK par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti noteiktās prasības uzliek sistēmas pārzinim pienākumu noteiktos gadījumos sniegt datu subjektam informāciju par personas datu saņēmēju, savukārt Fizisko personu datu aizsardzības likuma 15.pants nosaka, ka datu subjektam ir tiesības iegūt par sevi informāciju, ja vien tas nav aizliegts ar likumu, nacionālās drošības, aizsardzības un krimināltiesību jomā. Ja datu subjekts saskaņā ar minēto nevar iegūt informāciju par sevi no sistēmas pārziņa, tad viņam ir tiesības iesniegt informācijas pieprasījumu Datu valsts inspekcijā, kura datu subjekta vārdā saskaņā ar Fizisko personu datu aizsardzības likuma 29.panta ceturtās daļas 7.punktu veic atbilstības pārbaudi. Ņemot vērā iepriekš minēto datu subjektam (personai, kuras dati ir izpausti) ir tiesības saņemt informāciju par personām (bērnu tiesību aizsardzības subjektiem), kas ir pieprasījuši viņa personas datus, izņemot, ja tas ir pretrunā ar tiesību aktos noteikto.

Biometrijas datu apstrādes sistēmas noteikumi

Datu valsts inspekcija, izskatīja sagatavotos Ministru kabineta noteikumus „Biometrijas datu apstrādes sistēmas noteikumi” un sniedza šādu viedokli.

Saskaņā ar Fizisko personu datu aizsardzības likuma 10.panta pirmās daļas 2.punktu personas datu apstrāde var tikt veikta tikai atbilstoši paredzētajam mērķim un tam nepieciešamajā apjomā. Ņemot vērā Biometrijas datu apstrādes sistēmas likuma 2.pantu un 14.panta 6.punktu, patreiz personas dati, kas tiek iekļauti sistēmā pamatojoties uz Biometrijas datu apstrādes sistēmas likuma 5.panta 11.punktu, tiek apstrādāti ar mērķi, lai noteiktu aizturētās, aizdomās turamās vai apsūdzētas personas identitāti. Līdz ar to, saskaņā ar Biometrijas datu apstrādes sistēmas likuma 11.panta pirmo daļu, personas datu apstrādei sistēmā nav tiesiskā pamata, ja persona zaudē aizturētās, aizdomās turamās vai apsūdzētas personas statusu.

Tā kā Biometrijas datu apstrādes sistēmas darbību regulē Biometrijas datu apstrādes sistēmas likums, Datu valsts inspekcija norādīja, ka uz personas datu apstrādi, kas tiek veikta pamatojoties uz minēto likumu, attiecas gan Biometrijas datu apstrādes sistēmas likums, gan Fizisko personu datu aizsardzības likums un Valsts informācijas sistēmu likums. Ņemot vērā minēto, DVI norādīja, ka:

1. Noteikumu projekta 2.1.punktā bija norādīts, ka atribūtdati ir atbilstoši Biometrijas datu apstrādes sistēmas likumam Sistēmā iekļautie dati, kas nav biometrijas dati.

No Biometrijas datu apstrādes sistēmas likuma nosaukuma un likuma 2.panta izrietēja, ka likuma mērķis ir nodrošināt vienotas biometrijas datu

apstrādes sistēmas izveidi. Tātad šis likums paredz apstrādāt tikai biometrijas datus, kas ir fiziskai personai piemītošo fizisko īpašību un rādītāju kopums.

Savukārt likums pašreizējā redakcijā paredz apstrādāt arī tādus datus, kas nav biometrijas dati vai kas neattiecas uz biometrijas datiem un to ieguvu – valstisko piederību un tās veidu, noziedzīga nodarījuma vai administratīvā pārkāpuma (ja tāds konstatēts) juridisko kvalifikāciju, notikuma uzskaites reģistrācijas numuru vai operatīvās uzskaites lietas vai krimināllietas numuru, notikuma datumu, notikuma adresi, datums, kad atrasts neatpazīts līķis, vietu, kur atrasts neatpazīts līķis.

Fizisko personu datu aizsardzības likuma 10.panta pirmās daļas 2.punkts nosaka, ka personas datus var apstrādāt tikai atbilstoši paredzētajam mērķim un tam nepieciešamajā apjomā.

Tādējādi datu, kas nav biometrijas dati, (atribūtdatu) apstrāde nav tiesiska, jo tā neatbilst Biometrijas datu apstrādes sistēmas likuma 2.pantam un Fizisko personu datu aizsardzības likuma 10.panta pirmās daļas 2.punktam.

2. Biometrijas datu apstrādes sistēmas likuma 11.panta pirmā un otrā daļa nosaka glabāšanas termiņus sistēmā iekļautajiem personas datiem. Likuma normas, uz kuru pamata tiek izstrādāts noteikuma projekts, neparedzēja deleģējumu noteikt Ministru kabineta noteikumos glabāšanas termiņus Sistēmā iekļautajiem personas datiem.

Tādējādi Noteikumu projekta 20.punktā minētie termiņi – 10 un 75 gadi ir pretrunā ar likumu uz kura pamata tiek izstrādāts noteikumu projekts. Kā arī personas datu uzturēšana Sistēmā pēc konkrētās personas nāves ir pretrunā ar Biometrijas datu apstrādes sistēmas likuma 2.pantu un Fizisko personu datu aizsardzības likuma 10.panta pirmās daļas 2.punktu, t.i., personas datu apstrādes mērķi – fizisko personu identitātes noteikšana. Izņēmumi, jau ir paredzēti Biometrijas datu apstrādes sistēmas likuma 11.panta otrajā daļā.

Līdz ar to tika norādīts, ka ir nepieciešams izslēgt Noteikumu projekta 20.punktu atbilstoši iepriekš minētajam.

3. Tāpat tika norādīts, ka nepieciešams precizēt noteikumu projekta 21.punktu, kas attiecas uz glabāšanas termiņu Sistēmā iekļautajiem personas datiem. Biometrijas datu apstrādes sistēmas likums neparedz izņēmumus operatīvās darbības subjektiem pašiem noteikt glabāšanas termiņu Sistēmā iekļautajiem personas datiem, jo tie jau ir noteikti Biometrijas datu apstrādes sistēmas likuma 11.panta pirmajā un otrajā daļā. Šie termiņi attiecas uz visiem likuma subjektiem.

4. Par aizturētajām, aizdomās turētajām, pasūdzētajām un notiesātajām personām atkārtoti DVI norādīja, ka ņemot vērā Biometrijas datu apstrādes sistēmas likuma 2.pantu un 14.panta 6.punktu, patreiz personas dati, kas tiek iekļauti sistēmā pamatojoties uz Biometrijas datu apstrādes sistēmas likuma 5.panta 11.punktu, tiek apstrādāti ar mērķi, lai noteiktu aizturētās, aizdomās turamās vai apsūdzētas personas identitāti. Līdz ar to, saskaņā ar Biometrijas datu apstrādes sistēmas likuma 11.panta pirmo daļu, personas datu apstrādei sistēmā nav tiesiskā pamata, ja persona zaudē aizturētās, aizdomās turamās vai apsūdzētas personas statusu un šo personu identitāte ir noskaidrota.

5. Biometrijas datu apstrāde, t.i. šo datu ievākšana, iekļaušana biometrijas datu apstrādes sistēmā un šo datu izmantošana var notikt tikai pamatojoties uz Biometrijas apstrādes sistēmas likuma 2. un 14.pantu. Līdz ar to ir jābūt skaidram un nepārprotamam biometrijas datu iegūšanas pamatojumam, to norādot biometrijas datu apstrādes sistēmā, lai varētu konstatēt vai šie biometrijas dati sistēmā ir iekļauti likumīgi. Tādējādi arī nodrošinot šo datu savlaicīgu dzēšanu no sistēmas saskaņā ar Biometrijas datu apstrādes sistēmas likuma 11.panta pirmo daļu un Fizisko personu datu aizsardzības likuma 10.panta pirmās daļas 2.punktu.

6. Biometrijas datu apstrādes sistēmas likuma 13.panta pirmā daļa nosaka iestādes, kurām, veicot likuma 14.pantā minētās funkcijas, ir tiesības Ministru kabineta noteiktajā kārtībā izmantot biometrijas datu apstrādes sistēmu. Noteikumu projekta 1.3.punkts paredzēja, ka noteikumi nosaka kārtību, kādā izmanto Sistēmas datus. Savukārt noteikumu projektā nekur netika noteikta detalizēta kārtība, kādā likumā noteiktās iestādes ir tiesīgas izmantot Sistēmu.

Tādējādi atbilstoši Biometrijas datu apstrādes sistēmas likuma 13.panta pirmajai daļai un Noteikumu projekta 1.3.punktam nepieciešams bija noteikumu projektā detalizētāk noteikt kārtību, kādā likumā noteiktās iestādes ir tiesīgas izmantot Sistēmu, lai nodrošinātu datu apstrādes atbilstību Biometrijas datu apstrādes sistēmas likuma 2. un 14.pantam un Fizisko personu datu aizsardzības likuma 10.panta pirmās daļas 2.punktam, ievērojot arī Fizisko personu datu aizsardzība likuma 13.panta otrās daļas prasības, kas nosaka, ka personas datus var izpaust norādot datu izmantošanas mērķi, ja likumā nav noteikts citādi. Personas datu pieprasījumā norādāma informācija, kas ļauj identificēt datu pieprasītāju un datu subjektu, kā arī pieprasāmo personas datu apjoms. Līdz ar to ir arī jānodrošina attiecīgi sistēmas auditācijas pieraksti.

DVI norādīja, ka ja tomēr šajā noteikumu projektā nav paredzēts noteikt kārtību, kādā likumā noteiktās iestādes ir tiesīgas izmantot Sistēmu, tad ir nepieciešams izslēgt noteikumu projekta 1.3.punktu.

7. Biometrijas datu apstrādes sistēmas likuma 11.panta pirmā daļa nosaka, ka datus biometrijas datu apstrādes sistēmā glabā līdz brīdim, kad tiek sasniegts mērķis, kura dēļ personas dati tika iekļauti datu apstrādes sistēmā. Minētā panta trešā daļa nosaka, ka pēc glabāšanas termiņa beigām biometrijas datus iznīcina Ministru kabineta noteiktajā kārtībā. Noteikumu projekta

1.2.punkts paredzēja, ka Noteikumi nosaka kārtību, kādā Sistēmā iekļauj (ievada), aktualizē un iznīcina (dzēš) datus.

Savukārt Noteikumu projektā netika noteikta pati kārtība, kas un kādā veidā iznīcina (dzēš) datus. Līdz ar to bija nepieciešams Noteikumu projektā noteikt detalizētu kārtību, kas un kādā veidā iznīcina (dzēš) datus un arī kontrolē šo datu savlaicīgu dzēšanu.

8. Noteikumu projektā bija paredzēts, ka vienas un tās pašas personas biometrijas datus Sistēmā aktualizē katrā personas biometrijas datu iegūšanas gadījumā, pievienojot tos agrāk ievadītajiem biometrijas datiem.

Fizisko personu datu aizsardzības likuma 10.panta pirmās daļas 4.punkts nosaka, ka lai aizsargātu datu subjekta intereses, pārzinis nodrošina personas datu pareizību un to savlaicīgu atjaunošanu, labošanu vai dzēšanu, ja personas dati ir nepilnīgi vai neprecīzi, saskaņā ar personas datu apstrādes mērķi. Tādējādi personas datu apstrādes pamatprincips nosaka personas datu atjaunošanu un labošanu, nevis sistemātisku personas datu ievākšanu un uzkrāšanu.

Eiropas Padomes Ministru Komitejas 1987.gada 17.septembra Rekomendācijas R (87) 15 par personas datu izmantošanu policijā, 2.1.punktā ir noteikts, ka personas datu ievākšanai policijas vajadzībām ir jābūt ierobežotai tādu personas datu ievākšanai, kas nepieciešami reālu draudu novēršanai vai specifisku noziedzīgu nodarījumu novēršanai. Valsts institūcijām ir negatīvs pienākums - atturēties veikt darbības lai sistemātiski iegūtu, uzkrātu vai izmantotu informāciju, kura attiecas uz personu privāto dzīvi.

Līdz ar to bija nepieciešams precizēt noteikumu projekta 19.punktu izslēdzot no tā šādu informāciju: „pievienojot tos agrāk ievadītajiem biometrijas datiem”.

Valsts robežsardzes informācijas sistēmas „Nelegālās imigrācijas reģistrs” veidošanas un izmantošanas noteikumi

Datu valsts inspekcijas izskatīja Iekšlietu ministrijas sagatavoto noteikumu projektu „Valsts robežsardzes informācijas sistēmas „Nelegālās imigrācijas reģistrs” veidošanas un izmantošanas noteikumi, un sniedza šādu viedokli.

1. Saskaņā ar Fizisko personu datu aizsardzības likuma 10.panta pirmās daļas 2.punktu, pārzinim, lai aizsargātu datu subjekta intereses, ir jānodrošina personas datu apstrāde tikai atbilstoši paredzētajam mērķim un tam nepieciešamajā apjomā.

Ne noteikumu projektā, ne paskaidrojuma rakstā, kā arī ne Imigrācijas likumā nav noteikts, kādam mērķim Valsts robežsardzes informācijas sistēmā „Nelegālās imigrācijas reģistrs” (turpmāk – Reģistrs) tiks apstrādāta informācija, t.sk personas dati. Ņemot vērā minēto, lai noteikumu projektā, kas noteiktu, kādus personas datus būs pieļaujams apstrādāt minētajā Reģistrā, nepieciešams bija precizēt personas datu jeb datu apstrādes mērķi Reģistrā, lai varētu precīzi noteikt, kādus personas datus ir pieļaujams apstrādāt minētajā Reģistrā.

2. Imigrācijas likuma 3.panta trešā daļa nosaka, ka savu funkciju veikšanai Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde (turpmāk – Pārvalde) un Valsts robežsardze veido un uztur elektroniskas informācijas sistēmas, kurās iekļaujamās informācijas apjomu un izmantošanas kārtību nosaka Ministru kabinets. Robežsardzes likuma 2.pants nosaka, ka robežsardzes funkcijas ir valsts robežas neaizskaramības nodrošināšana un nelegālās migrācijas novēršana. Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes nolikuma 2.punkts nosaka, ka Pārvaldes funkcijas ir: īstenot valsts migrācijas un patvēruma politiku;

noteikt personu tiesisko statusu valstī; veikt iedzīvotāju uzskaiti valstī; izsniegt personu apliecinošus dokumentus un ceļošanas dokumentus. Līdz ar to Reģistrs ir informācijas sistēma tikai Pārvaldes un Valsts robežsardzes funkciju veikšanai.

Savukārt noteikumu projekta 8.1.2.punktā nebija precīzi noteiktas valsts un pašvaldību iestādes, kuras būtu tiesīgas saņemt informāciju no Reģistra. Nav norādīts pamatojums, kāpēc, šīs iestādes būtu tiesīgas saņemt informāciju un kāda ir šo iestāžu kompetence saistībā ar migrācijas politikas īstenošanu un nelegālo imigrāciju. Arī noteikumu projektā vai paskaidrojuma rakstā nebija norādīts pamatojums, kāpēc noteikumu projekta 8.2.punktā norādītās iestādes būtu tiesīgas saņemt informāciju no Reģistra un kāda ir šo iestāžu kompetence saistībā ar migrācijas politikas īstenošanu .

Ņemot vērā minēto un to, ka nebija noteikts datu apstrādes mērķis, DVI izteica viedokli, ka nav iespējams izvērtēt noteikumu projekta 8.1.2.un 8.2.punkta atbilstību Fizisko personu datu aizsardzības likuma 10.panta pirmās daļas 2.punktam.

3. Fizisko personu datu aizsardzības likuma 10.panta pirmās daļas 2.punkts nosaka, ka personas datus var apstrādāt līdz brīdim, kad tiek sasniegts mērķis, kuram dati tika iepriekš vākti un apstrādāti. Ja datu apstrāde nenotiek atbilstoši paredzētajam mērķim, t.i. informācija vairs nav nepieciešama vai aktuāla, attiecīgie personas dati ir jādzēš vai jānodod arhīvā. Tā kā noteikumu projektā un paskaidrojumu rakstā nav norādīts, kādam mērķim tiks Reģistrā apstrādāti personas dati, tad līdz ar to noteikumu projekta 10.punktā noteiktais datu glabāšanas termiņš nevar tikt noteikts vienoti, t.i. noteikt, ka datu glabāšanas termiņš visiem datiem ir 10 gadi.

Kārtība, kādā tiek kārtots Latvijas Republikas Konsulārais reģistrs

Datu valsts inspekcija izskatīja sagatavoto Ministru kabineta noteikumu projektu „Kārtība, kādā tiek kārtots Latvijas Republikas Konsulārais reģistrs” un sniedza šādu viedokli.

1. Saskaņā ar Fizisko personu datu aizsardzības likuma 10. panta pirmās daļas 2. punktā noteikto, lai aizsargātu datu subjekta intereses, sistēmas pārzinis nodrošina personas datu apstrādi tikai atbilstoši paredzētajam mērķim un nepieciešamajā apjomā.

Ņemot vērā minēto:

1.1. bija nepieciešams precīzi noteikt to personu loku, kam ir tiesības tiešsaistes režīmā piekļūt Konsulārajam reģistram;

1.2. noteikumu projekta 8.2.3. apakšpunktu nepieciešams svītrot, jo personas datu apstrādes mērķi iespējams sasniegt nenorādot fiziskās personas kodu.

2. Fizisko personu datu aizsardzības likuma 10. panta pirmās daļas 3. un 4. punktā ir noteikts sistēmas pārziņa pienākums nodrošināt tādu personas datu glabāšanas veidu, kas datu subjektu ļauj identificēt attiecīgā laika posmā, kurš nepārsniedz paredzētajiem datu apstrādes mērķiem noteikto laikposmu, kā arī, personas datu pareizību un to savlaicīgu atjaunošanu, labošanu vai dzēšanu, ja personas dati ir nepilnīgi vai neprecīzi, saskaņā ar personas datu apstrādes mērķi.

Pamatojoties uz minēto, noteikumu projekta Punktu, kur noteikti gadījumi, kad ziņas par personu no Konsulārā reģistra tiek izņemtas bija nepieciešams precizēt, papildinot ar informāciju par personas datu dzēšanu.

3. Fizisko personu datu aizsardzības likuma 15. panta otrajā daļā ir noteiktas datu subjekta tiesības iegūt informāciju par tām fiziskajām un juridiskajām

personām, kuras noteiktā laika posmā no sistēmas pārziņa ir saņēmušas informāciju par šo datu subjektu. Izņēmums ir informācija par tām valsts institūcijām un to amatpersonām, kuras ir kriminālprocesa virzītāji, operatīvās darbības subjekti, vai citas institūcijas, par kurām likums aizliedz šādas ziņas sniegt.

Ņemot vērā minēto, bija nepieciešams iekļaut noteikumu projektā informāciju par datu subjekta informēšanu par viņa personas datu apstrādi, kā arī par izņēmumiem, kad datu subjektam šāda informācija nav jāsniedz.

2.5. Pārskata gadā sniegti viedokļi par šādiem Eiropas Savienības dokumentiem:

1. Padomes lēmumprojektu par personas datu aizsardzību policijas un tiesu iestāžu sadarbībā krimināllietās;
2. Padomes ietvarlēmumu par PNR izmantošanu tiesību aizsardzības iestāžu nolūkiem;
3. Par Nolīgumu starp Eiropas Savienību un Amerikas Savienotajām Valstīm par gaisa pārvadātāju veikto pasažieru datu reģistra (PDR) datu apstrādi un pārsūtīšanu Amerikas Savienoto Valstu Iekšzemes drošības departamentam (IDD);
4. Padomes lēmumu par ES un Austrālijas nolīguma parakstīšanu par ES aviopārvadātāju veikto PDR datu apstrādi un pārsūtīšanu Austrālijas muitas dienestam;
5. Eiropas Komisijas izstrādāto Vīzu režīma liberalizācijas ceļa karti Albānijai;
6. Komisijas paziņojumu Eiropas parlamentam, padomei, Eiropas ekonomikas un sociālo lietu komitejai un reģionu komitejai progresa

Datu valsts inspekcijas 2007.gada publiskais pārskats

- ziņojums par vienoto Eiropas elektronisko sakaru tirgu 2007. gadā (13. ziņojums);
7. Padomes lēmuma projektu par Eiropas Policijas biroja (Eiropola) izveidi;
 8. Priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai, ar ko atceļ Padomes Direktīvu 87/372/EEK par frekvenču joslām, kas rezervējamās publisku Viseiropas sauszemes šūnu mobilo ciparsignālu sakaru saskaņotai ieviešanai Kopienā;
 9. ES - Ķīnas Tautas Republikas partnerības un sadarbības līguma projektu;
 10. Eiropas Savienības un Lībijas letvara līgumu;
 11. Padomes lēmuma projektu par Padomes lēmumu 2007/.../TI par pārrobežu sadarbības pastiprināšanu, jo īpaši apkarojot terorismu un pārrobežu noziedzību;
 12. Zaļo grāmatu par satelītu navigācijas lietojumiem.

3. Personas datu apstrādes sistēmu reģistrācija

2007.gadā līdz 1.septembrim DVI veica fizisko personu datu apstrādes sistēmu reģistrāciju. Un attiecīgi līdz 2007.gada 1.septembrim DVI reģistrēja 769 personas datu apstrādes sistēmas un 219 izmaiņas personu datu apstrādes sistēmās.

Lai vienkāršotu un paātrinātu datu apstrādes reģistrāciju 2007.gada 1.martā tika Saeimā pieņemts likums „Grozījumi Fizisko personu datu aizsardzības likumā”, kas būtiski mainīja reģistrācijas kārtību ar mērķi precizēt reģistrējamās personas datu apstrādes sistēmas un reģistrācijas procedūras. Saskaņā ar minētajām izmaiņām, DVI no 2007.gada 1.septembra uzsāka personas datu apstrādes reģistrāciju. No 2007.gada 1.septembra līdz 2008.gada 31.decembrim DVI reģistrēja 182 personas datu apstrādes (jeb pārziņus, kas veic personas datu apstrādi) un 2 izmaiņas personas datu apstrādē. Pārziņiem tika sniegtas vairāk par 500 konsultācijām par izmaiņām reģistrācijā un pārreģistrācijas procesu.

Lai ieviestu jauno personas datu apstrādes reģistrācijas procedūru, 2007.gada 28.augustā Ministru kabinets apstiprināja noteikumus Nr.573 „Noteikumi par personas datu apstrādes reģistrācijas iesnieguma, iesnieguma par izmaiņu izdarīšanu personas datu apstrādē un iesnieguma par personas datu apstrādes izslēgšanu no personas datu apstrādes reģistra veidlapu paraugiem”. Ņemot vērā minēto pārzinis, kas vēlas reģistrēt DVI personas datu apstrādi vairs neaizpilda atsevišķu veidlapu par katru reģistrējamo fizisko personu datu apstrādes sistēmu, bet vienotu personas datu apstrādes reģistrācijas iesniegumu par visu veikto fizisko personu datu apstrādi (reģistrācijas izņēmumi noteikti iepriekš minētajos 2007.gada 1.marta Likuma grozījumos). Ja pārzinis personas datus apstrādā vairākiem mērķiem, jāaizpilda

Datu valsts inspekcijas 2007.gada publiskais pārskats

personas datu apstrādes reģistrācijas iesnieguma 6.punkts (Informācija par personas datu apstrādi) par katru personas datu apstrādes mērķi atsevišķi. DVI Internet mājas lapā tika izveidotās atsevišķas sadaļas par personas datu apstrādes un personas datu aizsardzības speciālistu reģistrāciju.

Tie pārziņi, kuri bija reģistrējuši personas datu apstrādes sistēmas līdz 2007.gada 1.septembrim, varēja bez maksas iesniegt Datu valsts inspekcijai papildus informāciju, lai nodrošinātu informācijas par personas datu apstrādi atbilstību jaunajai kārtībai līdz 2008.gada 1.martam.

Tāpat DVI Internet mājas lapa tika papildināta ar jaunajam sadaļām „Personas datu apstrādes reģistrs” un „Personas datu aizsardzības speciālistu reģistrs”, bet esošais „Personas datu apstrādes sistēmu reģistrs” tika aktualizēts, atbilstoši reģistrācijas izņēmumiem, kas noteikti 2007.gada Likuma grozījumos.

DVI regulāri sniedza informāciju masu informācijas līdzekļiem par jauno reģistrācijas kārtību un datu aizsardzības speciālista apmācību un reģistrāciju, ka arī tika izdots informatīvais buklets „Personas datu apstrādes reģistrācija”, kas tika publicēts DVI Internet mājas lapā.

Vienlaicīgi jaunajai personas datu apstrādes reģistrācijas kārtībai, 2007.gada 1.marta likumā „Grozījumi Fizisko personu datu aizsardzības likumā” tika noteikti vairāki reģistrācijas izņēmumi, t.i. pārziņiem DVI nav jāreģistrē personas datu apstrāde, ja personas datu apstrāde tiek veikta grāmatvedības un personāla uzskaites mērķiem, valsts vai pašvaldību informācijas sistēmās, kurās savāktie personas dati ir publiski pieejami, žurnālistiskiem mērķiem saskaņā ar likumu "Par presi un citiem masu informācijas līdzekļiem", arhivēšanas mērķiem saskaņā ar likumu "Par arhīviem", ja to veic reliģiskās organizācijas un ja pārzinis likumā noteiktajā kārtībā ir reģistrējis personas datu aizsardzības speciālistu.

Datu valsts inspekcijas 2007.gada publiskais pārskats

Pirms personas datu apstrādes reģistrācijas saskaņā ar DVI ikgadēji noteiktajām riska jomām personas datu apstrādei, tiek veiktas registrejamās personu datu apstrādes pirmsreģistrācijas pārbaudes.

Iepriekš minētie grozījumi Likumā ievieš arī jaunu institūtu - personas datu aizsardzības speciālists, t.i. persona, kas organizē, kontrolē un uzrauga pārziņa veiktās personas datu apstrādes atbilstību likuma prasībām. Fiziskā persona var būt personas datu aizsardzības speciālists, ja tā ir rīcībspējīga, personai ir augstākā izglītība tiesību zinātņu, informācijas tehnoloģiju vai līdzīgā jomā un persona ir apmācīta Ministru kabineta noteiktajā kārtībā. Personas datu aizsardzības speciālista apmācība un pārbaudījuma kārtošana DVI ir Inspekcijas maksas pakalpojums. Lai ieviestu minēto kārtību Ministru kabinets 2008.gada 2.februārī apstiprināja noteikumus Nr. 80 „Personas datu aizsardzības speciālista apmācību kārtība”.

Papildus iepriekš minētajam tika izstrādāti DVI iekšējie normatīvie akti „Personas datu apstrādes reģistrācijas kārtība” un „Personas datu aizsardzības speciālista reģistrācijas kārtība”.

4. Iedzīvotāju sūdzības par pārkāpumiem personas datu apstrādē

DVI veic personas datu aizsardzības uzraudzību, izpildot normatīvajos aktos noteiktās funkcijas, pieņem lēmumus un izdod administratīvos aktus saskaņā ar likumu. Viens no DVI pienākumiem ir izskatīt sūdzības un pieņemt lēmumus par personas datu aizsardzību. Iedzīvotāju personas datu aizsardzība ir būtiskākā DVI funkcija, kas vairumā gadījumu balstās uz iedzīvotāju sūdzībām par iespējamiem privātuma aizskārumiem.

Iesniegumu vai sūdzību izskatīšanai DVI veic pārbaudes un gadījumos, kad tiek konstatēti pārkāpumi personas datu apstrādē, pieņem attiecīgus lēmumus, kas vērsti uz personas datu apstrādes tiesiskuma nodrošināšanu, atsevišķos gadījumos piemērojot administratīvas sankcijas. Inspekcijas veikto pārbaūžu rezultātā tiek novērsta nelikumīga personas datu apstrāde, nodrošinot personas datu aizsardzības regulējošo normu ievērošanu, veicinot sabiedrības zināšanas par personas datu aizsardzības sfēru Latvijā.

Lai noteiktu pārkāpuma esamības faktu, DVI, veic pārbaudes, un gadījumos, kad tiek konstatēti personas datu aizsardzības pārkāpumi, DVI ir tiesīga veikta pasākumus, kas vērsti uz personas datu apstrādes tiesiskuma nodrošināšanu, tai skaitā, piemērot administratīvos sodus saskaņā ar Administratīvo pārkāpumu kodeksu. Fizisko personu datu aizsardzības likumā ir noteikts plašs DVI pilnvaru loks konstatēto pārkāpumu novēršanai. DVI ir tiesības pieprasīt datu bloķēšanu, kļūdainu vai nelikumīgi iegūtu datu dzēšanu vai iznīcināšanu, noteikt pastāvīgu vai pagaidu aizliegumu datu apstrādei. Kā arī, DVI ir tiesības veikt pārbaudi, lai noteiktu personas datu apstrādes atbilstību normatīvo aktu prasībām gadījumos, kad sistēmas pārzinim ar likumu aizliegts sniegt datu subjektam informāciju, un saņemts attiecīgs iesniegums no datu subjekta.

Kārtību, kādā tiek veikta personu iesniegumu un sūdzību izskatīšana, nosaka Administratīvā procesa likums (spēkā no 2004.gada 1.februāris), ciktāl citu likumu speciālajās tiesību normās (piemēram, Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā un Iesniegumu likumā) nav noteikta cita kārtība.

Iedzīvotāju personas datu aizsardzība ir DVI pamatfunkcija. DVI veic personas datu aizsardzības uzraudzību, normatīvajos aktos noteiktā kārtībā izskatot sūdzības, veicot pārbaudes un pieņemot lēmumus.

DVI veic pārbaudes, galvenokārt pamatojoties uz iedzīvotāju sūdzībām par iespējamiem privātuma aizskārumiem attiecībā uz personas datu apstrādi. 2007.gadā DVI ir saņēmusi un izskatījusi aptuveni 120 privātpersonu sūdzības par iespējamiem personas datu apstrādes pārkāpumiem. Ievērojot to, ka iedzīvotāji arvien vairāk kļūst informēti par savām tiesībām personas datu aizsardzības jomā, 2007.gadā iedzīvotāju sūdzību skaits salīdzinājumā ar 2006.gadu ir palielinājies aptuveni 30%.

Visbiežāk privātpersonu sūdzībās tiek norādīts uz iespējamu pārkāpumu, kas izpaužas personas datu apstrādē, nepastāvot šādas apstrādes tiesiskajam pamatam vai pārsniedzot apjomu, kas nepieciešams personas datu apstrādes mērķa sasniegšanai.

Jomas, attiecībā uz kurām DVI ir saņēmusi visvairāk sūdzības par iespējamu nelikumīgu personas datu apstrādi, ir personas datu apstrāde, kas saistīta ar:

- 1) kredītu atgūšanu un kredītvēstures veidošanu,
- 2) namu apsaimniekotāju veiktā personas datu apstrāde,
- 3) video novērošanas veikšana;
- 4) pasu kopēšana.

Kredītu atgūšanas un kredītvēstures veidošanas ietvaros visbiežāk tiek veikta personas datu apstrāde, nepastāvot šādas apstrādes tiesiskajam

Datu valsts inspekcijas 2007.gada publiskais pārskats

pamatam. Piemēram, personas datu apstrāde ir nelikumīga gadījumā, ja personas dati tiek ietverti publiski pieejamā parādnieku reģistrā bez šīs personas tiešas (brīvas un godprātīgas) piekrišanas šādai personas datu apstrādei. Namu apsaimniekotāji nereti pārkāpj Fizisko personu datu aizsardzības likumu, publiskojot informāciju par nama iedzīvotājiem, to parādsaistībām bez šo personu piekrišanas. Veicot video novērošanu bieži tiek pārkāpts Fizisko personu datu aizsardzības likums, neinformējot personas par video novērošanas veikšanu, pamatojumu un mērķi. Savukārt, kopējot pasēs un citus personu apliecinošus dokumentus, tiek veikta personas datu apstrāde, kas pārsniedz apjomu, kas nepieciešams personas datu apstrādes mērķa sasniegšanai.

Pārbaudot sūdzībās ietvertu informāciju, Fizisko personu datu aizsardzības likuma pārkāpumi tika konstatēti aptuveni 30 lietās, no kurām 20 gadījumos tika piemēroti administratīvie sodi. 16 gadījumos administratīvais sods apmērā no Ls 25 līdz Ls 750 tika piemērots par nelikumīgu personas datu apstrādi, tai skaitā 2 gadījumos – par nelikumīgu sensitīvo personas datu apstrādi. 2 gadījumos DVI izteica brīdinājumu par likumā paredzētās informācijas nesniegšanu datu subjektam, 1 gadījumā tika piemērots administratīvais sods Ls 250 apmērā par personas datu apstrādes sistēmas darbību bez reģistrēšanas, savukārt 1 gadījumā DVI administratīvo sodu Ls 250 apmērā piemēroja par likumā paredzētās informācijas nesniegšanu DVI. DVI uzlikto sodu apmērs par privātuma aizskārumu 2007.gadā ir palielinājies par 89%.

Papildus pārbaudēm, kas tiek veiktas, pamatojoties uz iedzīvotāju sūdzībām, DVI uzskata par efektīvu preventatīvu pārbaužu veikšanu pēc DVI iniciatīvas, pamatojoties uz informāciju masu informācijas līdzekļos, kas liecina par iespējams nelikumīgu personas datu apstrādi, vai ņemot vērā personas

Datu valsts inspekcijas 2007.gada publiskais pārskats

datu aizsardzības jomā aktuālos jautājumus. Piemēram, DVI no 2007.gada 20.jūlija līdz 15.augustam veica pārbaudes izlases kārtībā septiņās Rīgas viesnīcās. Pārbaudes tika veiktas, lai apzinātu viesnīcu viesu personas datu apstrādes vispārējo kārtību un noskaidrotu viesnīcu pārstāvju informētību par fizisko personu datu aizsardzības aktuālajiem jautājumiem. Īpaša uzmanība tika veltīta viesnīcu viesu personas datu apstrādei, izmantojot magnētiskās kartes, SIM kartes, bezkontakta kartes, elektroniskās atslēgas un citas elektroniskās durvju atvēršanas ierīces, kurās tiek saglabāti viesnīcas viesu personas dati. Kā arī Datu valsts inspekcija pārbaudīja viesnīcās veikto viesu personas datu apstrādi, veicot video novērošanu. Šīs pārbaudes liecina, ka personas datu apstrāde galvenokārt viesnīcās tiek veikta atbilstoši Fizisko personu datu aizsardzības likuma noteikumiem.

Pārbaudes rezultātā Datu valsts inspekcija konstatēja, ka vairākas viesnīcas nav reģistrējušas Datu valsts inspekcijā Fizisko personu datu aizsardzības likuma kārtībā personas datu apstrādes sistēmas (kopš 2007.gada 1.septembra – personu datu apstrādes). Tāpat tika konstatēts, ka dažās viesnīcās tiek kopētas viesu pases vai citi personu apliecinošie dokumenti, tādējādi veicot personas datu apstrādi apjomā, kas pārsniedz datu apstrādes mērķa sasniegšanai nepieciešamo apjomu. Pārbaudot viesnīcu viesu personas datu apstrādes ilgumu, Datu valsts inspekcija konstatēja, ka atsevišķos gadījumos tiek pārkāpts Fizisko personu datu aizsardzības likuma 10.panta pirmās daļas 3.punktā ietvertais noteikums, saskaņā ar kuru personas datu apstrāde ir tiesiska līdz brīdim, kad ir sasniegts šo personas datu apstrādes mērķis, ja vien citā ārējā normatīvajā aktā nav noteikts cits personas datu apstrādes ilgums.

Pārbaudes rezultātā DVI nosūtīja pārbaudē iesaistītajām viesnīcām vēstules, tajās norādot galvenos viesnīcu pienākumus personas datu

aizsardzības jomā, pārbaudēs konstatētās nepilnības un ieteikumus to novēršanai.

DVI veiktās pārbaudes liecina, ka lielākoties Fizisko personu datu aizsardzības likums tiek pārkāpts, veicot personas datu apstrādi, nepastāvot šādas apstrādes tiesiskajam pamatam. Ievērojams skaits pārkāpumu tiek veikts, pārzinim nesniedzot datu subjektam likumā noteikto informāciju un neievērojot citas datu subjekta Fizisko personu datu aizsardzības likumā noteiktās tiesības. Izvērtējot šo pārkāpumu apstākļus, DVI secina, ka to iemesls galvenokārt ir datu subjektu un pārziņu nezināšana par saviem pienākumiem un tiesībām personas datu aizsardzības jomā.

5. Atzini un skaidrojumi

Par mirušas personas datiem

Datu valsts inspekcija saņēma fiziskas privātpersonas sūdzību par medicīnas iestādes rīcību, neizsniedzot šai personai tās mirušā tēva slimības vēstures kopiju.

Datu valsts inspekcija iesniedzējam norādīja, ka datu subjektam saskaņā ar Fizisko personu datu aizsardzības likuma 15.panta pirmo daļu ir tiesības iegūt visu informāciju, kas par viņu savākta jebkurā personas datu apstrādes sistēmā, ja vien šo informāciju izpaust nav aizliegts ar likumu nacionālās drošības, aizsardzības un krimināltiesību jomā. Datu subjekts Fizisko personu datu aizsardzības likuma izpratnē var būt tikai dzīva fiziska persona, un šī likuma prasības nav piemērojamas attiecībā uz mirušas personas datiem. Tādejādi šī likuma 15.panta pirmajā daļā un citās normās noteiktās datu subjekta tiesības piemīt tikai dzīvām fiziskām personām. Ņemot vērā šajā likumā noteikto datu subjekta tiesību personīgo raksturu, tās nav mantojamas. Mirušas personas datus var apstrādāt, nepiemērojot Fizisko personu datu aizsardzības likuma noteikumus, ciktāl netiek apstrādāta informācija par dzīvām personām.

Konkrētajā gadījumā iesniedzējs nav datu subjekts, tādejādi Fizisko personu datu aizsardzības likumā noteiktās tiesības saņemt informāciju ir tikai gadījumā, ja tēva slimības vēsture satur informāciju par iesniedzēju. Gadījumā, ja iesniedzēja tēva slimības vēsture satur šādu informāciju, iesniedzējam ir tiesības to pieprasīt no pārziņa (medicīnas iestādes), pamatojot faktu, ka noteiktā informācijā attiecas uz iesniedzēju.

Papildus tam Datu valsts inspekcija paskaidroja, ka Ārstniecības likuma 50.pants nosaka, ka informācija par pacientu ir konfidenciāla. Šis noteikums

attiecās arī uz miruša cilvēka datiem, kuri bija savākti par viņu, kā par pacientu. Minētais princips izriet gan no Pasaules Veselības organizācijas Deklarācijas par pacientu tiesību veicināšanu Eiropā (*Declaration on the Promotion of Patients' Rights in Europe*) 4.1.punkta, gan no Latvijas ārstu ētikas kodeksa 4.punkta (ārsts tur slepenībā ziņas par pacientu arī pēc pacienta nāves). Savukārt, ja pastāv aizdomas par iesniedzēja tēvam sniegto ārstniecības pakalpojumu kvalitāti vai par viņu piedalīšanos klīniskajā pētījumā, tad iesniedzējam ir jāvēršas Medicīniskās aprūpes un darbības ekspertīzes kvalitātes kontroles inspekcijā (šobrīd – Veselības inspekcijā), kuras funkcijās ietilpst kontrolēt medicīniskās aprūpes profesionālo un darbības ekspertīzes kvalitāti ārstniecības iestādēs neatkarīgi no to īpašuma formas un padotības.

Par nepatiesu personas datu labošanu

Datu valsts inspekcija saņēma fiziskas personas sūdzību par nepatiesiem Komercreģistrā publicētiem personas A.B. personas datiem.

Datu valsts inspekcija, atbildot uz sūdzību, norādīja, ka saskaņā ar likuma „Par Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistru” 2.⁷ pantu Komercreģistru ved Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrs. Savukārt saskaņā Fizisko personu datu aizsardzības likuma 16.panta pirmo daļu datu subjektam ir tiesības pieprasīt, lai viņa personas datus papildina vai izlabo, kā arī pārtrauc to apstrādi vai iznīcina tos, ja personas dati ir nepilnīgi, novecojuši, nepatiesi, pretlikumīgi iegūti vai arī tie vairs nav nepieciešami vākšanas mērķim. Ja datu subjekts var pamatot, ka personas datu apstrādes sistēmā iekļautie personas dati ir nepilnīgi, novecojuši, nepatiesi, pretlikumīgi iegūti vai arī tie vairs nav nepieciešami vākšanas mērķim, sistēmas pārziņa pienākums ir nekavējoties novērst šo nepilnību vai pārkāpumu

un par to paziņot trešajām personām, kas iepriekš ir saņēmušas apstrādātos datus.

Sūdzībā aprakstītā gadījumā, A.B. saskaņā ar Fizisko personu datu aizsardzības likuma 16.panta pirmo daļu ir tiesības pieprasīt Latvijas Republikas Uzņēmumu Reģistru izlabot A.B. personas datus, ja tie neatbilst patiesībai, pamatojot savu prasījumu. Ja Latvijas Republikas Uzņēmumu Reģistrs A.B. prasību nepilda, A.B. saskaņā ar Fizisko personu datu aizsardzības likuma 20.pantu ir tiesības šādu Latvijas Republikas Uzņēmumu Reģistra rīcību pārsūdzēt Datu valsts inspekcijā.

Par nelikumīgu personas datu apstrādi

Datu valsts inspekcija saņēma fiziskas personas A.A. sūdzību par pārkāpumiem viņa personas datu apstrādē. Datu valsts inspekcija, veicot pārbaudi, konstatēja, ka 2007.gada 24.oktobrī tika aizturēta persona B.B., kura aizturēšanas laikā policijas darbiniekiem sniedza A.A. personas datus (vārdu, uzvārdu, personas kodu, dzīvesvietas adresi) savu personas datu vietā.

Saskaņā ar Fizisko personu datu aizsardzības likuma 2.panta 4.punktu personas datu apstrāde ir jebkuras ar personas datiem veiktas darbības, ieskaitot datu vākšanu, reģistrēšanu, ievadīšanu, glabāšanu, sakārtošanu, pārveidošanu, izmantošanu, nodošanu, pārraidīšanu un izpaušanu, bloķēšanu vai dzēšanu. Personas datus ir atļauts apstrādāt, ja tas atbilst kādam no Fizisko personu datu aizsardzības likuma 7., 11., 12., 13., un 13.¹pantā minētajiem tiesiskajiem pamatiem. Piemēram, personas datu apstrāde ir atļauta, ja ir datu subjekta piekrišana (Fizisko personu datu aizsardzības likuma 7.panta 1.punkts) vai ja datu apstrāde izriet no datu subjekta līgumsaistībām vai, ievērojot datu subjekta lūgumu, datu apstrāde nepieciešama, lai noslēgtu attiecīgu līgumu

(Fizisko personu datu aizsardzības likuma 7.panta 2.punkts), kā arī citos gadījumos.

Datu valsts inspekcija, ņemot vērā, ka B.B. rīcība, izmantojot A.A. personas datus iepriekš minētā veidā, neatbilst nevienam no Fizisko personu datu aizsardzības likuma 7., 11., 12., 13., un 13.¹pantā minētajiem tiesiskajiem pamatiem, konstatēja, ka persona B.B. ir veikusi nelikumīgu A.A. personas datu apstrādi.

Par personas datu apstrādi, kopējot pases

Datu valsts inspekcija, pamatojoties uz fiziskas personas sūdzību, veica pārbaudi un konstatēja, ka SIA „A” veic saimniecisko darbību, tai skaitā slēdz nomas līgumus ar fiziskām personām un līguma slēgšanas ietvaros kopē pases.

Datu valsts inspekcija konstatēja, ka SIA „A” rīcība, kopējot pases, neatbilst nevienam no Fizisko personu datu aizsardzības likuma 7., 11., 12., 13., un 13.¹pantā minētajiem tiesiskajiem pamatiem, kā arī šī likuma 10.panta pirmās daļas 2.punktam, saskaņā ar kuru pārzinim ir jānodrošina personas datu apstrāde tikai atbilstoši paredzētajam mērķim un tam nepieciešamajā apjomā. Ņemot vērā iepriekš minēto Datu valsts inspekcija atzina, ka SIA „A” ir veikusi nelikumīgu personas datu apstrādi – personas datu apstrādi, nepastāvot tiesiskam pamatam un apjomā, kas pārsniedz paredzētajam mērķim nepieciešamo apjomu.

Par personas datu publicēšanu internetā domes lēmuma ietvaros

Datu valsts inspekcija saņēma privātpersonas iesniegumu ar informāciju, ka pilsētas domes interneta mājas lapā ir publicēts domes lēmums „Par

uzturēšanas izdevumu starpības piemaksu”, kurā ietverti iesniedzēja personas dati (vārds, uzvārds, deklarētā dzīves vietas adrese, īpašumā esošā nekustamā īpašuma adrese) un viņa mātes personas dati (vārds, uzvārds, vecuma pensijas apmērs un uzturēšanas izdevumu starpības ikmēneša piemaksas apmērs).

Likuma „Par pašvaldībām” 26.panta otrā daļa nosaka, ka domes (padomes) lēmumi, kā arī domes (padomes) sēžu protokoli ir publiski pieejami. Datu valsts inspekcija norāda, ka iepriekš minētā norma nenosaka publiski pieejamas informācijas statusu personas datiem, jo jebkura informācija, kas attiecas uz identificētu vai identificējamu fizisku personu ir personas dati Fizisko personu datu aizsardzības likuma izpratnē, neskatoties uz to, kāds statuss ir noteikts dokumentam, kurā ir ietverti personas dati. Tādejādi domes rīcībai, publicējot personas datus interneta mājas lapā lēmuma ietvaros, bija jābūt tiesiski pamatotai ar kādu no Fizisko personu datu aizsardzības likuma 7., 11., 12., 13., un 13.¹panta normu.

Datu valsts inspekcija, izvērtējot faktiskos un tiesiskos šīs personas datu apstrādes apstākļus, konstatēja, ka domei nebija tiesības personas datu publicēšanai interneta mājas lapā lēmuma ietvaros, jo šādai rīcībai nepastāvēja neviens no Fizisko personu datu aizsardzības likumā noteiktajiem tiesiskajiem pamatiem.

Par personas datu izpaušanu

Datu valsts inspekcija, pamatojoties uz personas A iesniegumu, veica pārbaudi un konstatēja, ka dzīvojamo māju apsaimniekotāja SIA „E” pārstāve dzīvokļu īpašnieku kopsapulcē visiem tās dalībniekiem paziņoja, ka personai A un personai B ir parādi SIA „E”. Tādejādi tika veikta personas datu (informācijas par identificētas fiziskas personas parādsaistībām) apstrāde (izpaušana) Fizisko

personu datu aizsardzības likuma 2.pantā 3. un 4.punkta izpratnē un tai bija jābūt tiesiski pamatotai ar kādu no Fizisko personu datu aizsardzības likuma 7.panta punktu.

Ievērojot to, ka neviens no šī panta punktiem neparedzēja tiesības veikt personas datu apstrādi iepriekš minētajā veidā, SIA „E” pārstāve, publiski paziņojot par personas A un personas B parādsaistībām, veica nelikumīgu personas datu apstrādi.

Par personas datu izmantošanu ieskaites uzdevumā

Datu valsts inspekcija pēc savas iniciatīvas veica pārbaudi par personas datu izmantošanu informātikas ieskaites uzdevumā. Pārbaudes ietvaros Datu valsts inspekcija konstatēja, ka skolotājs A, gatavojot uzdevumu ieskaitei, izmantoja savas skolas skolēnu personas datus un uzdevumā tos plānoja ietvert jauktā veidā – tā, lai šī informācija nebūtu attiecināma uz identificētām vai identificējamām fiziskām personām. Kļūdas pēc uzdevumā tika ietverti personas dati nesajauktā veidā. Datu valsts inspekcija konstatēja, ka šāda skolotāja A rīcība ir neatbilstoša Fizisko personu datu aizsardzības likuma 7.pantam un 10.panta pirmās daļas 2.punktam – personas datu apstrāde nav tiesiski pamatota, kā arī skolēnu personas dati tika apstrādāti neatbilstoši sākotnēji paredzētajam mērķim. Datu valsts inspekcija norādīja, ka nav pieļaujama personas datu izmantošana sākotnēji neparedzētiem mērķiem, piemēram, lai izmēģinātu personas datu apstrādes sistēmu, lai sagatavotu uzdevumus vai piemērus mācību nolūkos. Personas datu apstrāde sākotnēji neparedzētiem mērķiem ir pieļaujama tikai tajā gadījumā, ja tā ir tiesiski pamatotai ar kādu no Fizisko personu datu aizsardzības likuma 7., 11., 12., 13., un 13.1panta normu vai ja pastāv šī likuma 10.pantā paredzētie izņēmumi.

6. Personas datu aizsardzības uzraudzība saistībā ar Šengenas informācijas sistēmu

Šengenas informācijas sistēmas (turpmāk SIS) mērķis ir uzturēt sabiedrisko kārtību un drošību, ieskaitot valsts drošību, kā arī lai piemērot Šengenas konvencijas noteikumus personu pārvietošanās Šengenas dalībvalstu teritorijā.

Šengenas konvencijas 114.pants un Fizisko personu datu aizsardzības likuma 30¹.pants nosaka Datu valsts inspekcijai pienākumu ievērojot valsts likumus veikt neatkarīgu datu bāzes kontroli SIS valsts nodaļā un pārbaudīt, vai SIS iekļauto personas datu apstrādē netiek pārkāptas datu subjekta tiesības. Katrai personai ir tiesības lūgt Datu valsts inspekcijai veikt pārbaudi ar viņu saistīto datu apstrādei SIS. Papildus saskaņā ar Šengenas konvencijas 109.pantu un Fizisko personu datu aizsardzības likuma 29.panta ceturtās daļas 7.punktu Datu valsts inspekcija lemj par to, vai informācija, ko pieprasa par sevi datu subjekts, ir jāsniedz, un saskaņā ar kādiem nosacījumiem tas jādara.

2007.gadā DVI prioritāte bija SIS ieviešanas uzraudzība. Ņemot vērā minēto DVI izstrādāja „Datu valsts inspekcijas veicamo pasākumu plānu 2007.gadam Šengenas konvencijas ieviešanai”. Saskaņā ar minēto plānu DVI:

1. Turpināja darbu pie Datu valsts inspekcijas likumprojekta izstrādes;
2. Izveidoja Trešā pīlāra datu uzraudzības daļa un attiecīgi tika pieņemti darbā divi juriskonsulti.

3. 2007.gada 1.februārī izstrādāja un ieviesa Datu valsts inspekcijas pārbaudīšanas plānu attiecībā uz iestādēm un institūcijām, kurām paredzēta pieeja Šengenas informācijas sistēmai. Datu valsts inspekcija veica pārbaudes visās sešpadsmit (t.sk. Valsts policijā, Drošības policijā, Valsts robežsardzē, pašvaldības policijā, Militārā policijā, Valsts ieņēmumu dienesta Finanšu policijā, Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldē, Ceļu satiksmes drošības

00 10 11 001 0 00111 01 111 110 0001 0 1 00 1101 00 11
11 0 111 01 01 01 00 01 01 0 1 0 10 001 110 0110 1 0 1
1 0 0 0 1 1 1 00 1 0 0 0 1 0 0 1 0 0 1 1 0 0 1 0 0 1 0 0 1
00 1 1 1 1100 0 0 011 00 0 1 100 110 00 01 0
0101 00 1 0 1 1011 000 1 1 00 1 1 0 0
0 00 11 10 1 10 11 00 0011 10
00 110 111 00 1 0
001 11 01
1 01
001
1 1
0
1

direkcijā, Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojā, Ārlietu ministrijas Konsulārajā departamentā, Latvijas Republikas diplomātiskajā un konsulārajā pārstāvniecībā, Valsts ieņēmumu dienesta Muitas kriminālpārvaldē, Iekšlietu ministrijas (Valsts policijā, Valsts drošības dienestā, Valsts aizsardzības dienestā, Valsts aizsardzības birojā) institūcijās un iestādēs, kam saskaņā ar Šengenas informācijas sistēmas likuma 14.panta pirmo daļu ir piekļuve Šengenas informācijas sistēmas ziņojumiem

4. Izstrādāja grozījumus Krimināllikumā un grozījumus Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā nosakot lielākus soda apmērus par nelikumīgu personas datu apstrādi. Piemēram, saskaņā ar LAPK patreiz naudas sods par nelikumīgām darbībām ar fiziskās personas datiem juridiskajām personām ir no simts līdz tūkstoš latiem, savukārt jaunajā likumprojektā par šo pašu pārkāpumu ir paredzēts naudas sods juridiskajām personām – no tūkstoš līdz desmit tūkstoš latiem.

5. Izstrādāja un izplatīja bukletu par personas datu apstrādi Šengenas informācijas sistēmā, kas vienlaicīgi ir pieejams arī DVI Internet mājas lapā.

6. Nodrošināja Datu valsts inspekcijas pārstāvju dalību Vienotās Šengenas informācijas sistēmas uzraudzības institūcijas sanāksmēs.

Datu valsts inspekcija 2007.gada 28.decembrī apstiprināja „Datu valsts inspekcijas pārbaužu plāns 2008.gadam attiecībā uz iestādēm un institūcijām, kurām paredzēta pieeja Šengenas informācijas sistēmai”, kurā iekļautas pārbaudes vadoties no Šengenas vienotās uzraudzības institūcijas pieredzes un pārbaužu materiāliem.

7. Aizliegta komerciāla paziņojuma nosūtīšanas uzraudzība

DVI veic personas privātuma aizsardzību Informācijas sabiedrības pakalpojumu likuma ietvaros, izpildot normatīvajos aktos noteiktās funkcijas. Viens no DVI pienākumiem ir izskatīt sūdzības un pieņemt lēmumus par komerciālu paziņojumu sūtīšanas aizlieguma pārkāpumiem. Šī ir DVI funkcija, kas balstās uz fizisku un juridisku personu sūdzībām.

Iesniegumu vai sūdzību izskatīšanai DVI veic pārbaudes un gadījumos, kad tiek konstatēti komerciālu paziņojumu sūtīšanas aizlieguma pārkāpumi, pieņem attiecīgus lēmumus, kas vērsti uz komerciālu paziņojumu sūtīšanas tiesiskuma nodrošināšanu, atsevišķos gadījumos piemērojot administratīvos sodus.

Lai noteiktu pārkāpuma esamības faktu, DVI veic pārbaudes un sadarbojas ar elektronisko sakaru komersantiem. Informācijas sabiedrības pakalpojumu likumā un Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā ir noteiktas DVI pilnvaras lietu izskatīšanai un konstatēto pārkāpumu novēršanai. DVI ir tiesības likt pakalpojuma sniedzējam izbeigt likuma pārkāpumu vai veikt konkrētas darbības tā novēršanai, kā arī noteikt šo darbību izpildes termiņu.

DVI ir tiesības veikt arī papildus pārbaudi, lai noteiktu personas datu apstrādes atbilstību Fizisko personu datu aizsardzības likuma prasībām gadījumos, kad komerciālu paziņojumu sūtīšanai ir izmantotas elektroniskā pasta adreses, kuras satur personas datus.

Kārtību, kādā tiek veikta personu iesniegumu un sūdzību izskatīšana, nosaka Administratīvā procesa likums (spēkā no 2004.gada 1.februāra), ciktāl citu likumu speciālajās tiesību normās (piemēram, Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā un Iesniegumu likumā) nav noteikta cita kārtība.

Datu valsts inspekcijas 2007.gada publiskais pārskats

DVI 2007.gadā ir saņēmusi 3 juridisku personu iesniegumus par iespējamiem komerciālu paziņojumu sūtīšanas aizlieguma pārkāpumiem.

2007.gadā DVI konstatēja Informācijas sabiedrības pakalpojumu likuma pārkāpumus 2 lietās. Administratīvie naudas sodi tika piemēroti 2 reizes, kopumā par 3000 latiem. Maksimālais naudas sods 5000 latu 2007.gadā netika piemērots.

Saskaņā ar juridisko personu, kas pārkāpa iepriekš minētās normas, sniegto informāciju, tad pārkāpumi šajā jomā notikuši likuma nezināšanas rezultātā, kas savukārt liecina par nepieciešamību veikt pasākumus sabiedrības informēšanai par informācijas sabiedrības tiesību jautājumiem.

8. Uzticama sertifikācijas pakalpojumu sniedzēja darbības uzraudzība

DVI veic uzticama sertifikācijas pakalpojuma sniedzēja (USPS) akreditāciju un tā darbības uzraudzību, izpildot normatīvajos aktos noteiktās funkcijas. Viena no DVI funkcijām ir USPS sniegto pakalpojumu atbilstības Elektronisko dokumentu likumam un citu saistītiem normatīvajiem aktiem uzraudzība.

Jauni akreditācijas pieteikumi uz USPS statusa iegūšanu 2007.gadā DVI nav iesniegti. Tādējādi šobrīd vienīgais Latvijā USPS funkcijas turpina pildīt VAS „Latvijas Pasts”, kura piedāvātais produkts „e-me” (elektroniskais paraksts) nodrošina personas identitātes apliecinājumu elektroniskajā vidē. Elektroniskais paraksts sniedz iespēju elektroniski parakstīt dokumentus, kuri iegūst līdzvērtīgu juridisko spēku ar dokumentiem, kas sastādīti papīra formā.

VAS „Latvijas Pasts” saskaņā ar Ministru kabineta 2003.gada 1.jūlija noteikumu Nr.358 „Sertifikācijas pakalpojumu sniegšanas informācija sistēmu, iekārtu un procedūru drošības pārbaudes kārtība un termiņi” 2.2.punktu veic savu informācija sistēmu, iekārtu un procedūru drošības pārbaudes reizi 12 mēnešos. Pārbaudes var veikt Elektronisko dokumentu likuma 13.panta otrajā daļā noteiktajām prasībām atbilstošs un Datu valsts inspekcijā apstiprinātajā sarakstā iekļauts eksperts. 2007.gadā minētajā sarakstā bija trīs eksperti. Ekspertam pārbaudes rezultātus jāapkopo pārbaudes atzinumā. 2007.gada novembrī Datu valsts inspekcija saņēma minēto pārbaudes atzinumu no VAS „Latvijas Pasts”. Eksperts konstatēja, ka VAS „Latvijas Pasts” procedūras ir visaptverošas un detalizētas, tās iekļauj nepieciešamās politikas, instrukcijas VAS „Latvijas Pasts” darbiniekiem, kā arī dažādus organizatoriskus un sistēmas arhitektūras dokumentus. Eksperti guva pārliecību, ka VAS „Latvijas Pasts” kontroles un procedūras audita laikā ir pietiekamas un atbilstošas gan Latvijas

Datu valsts inspekcijas 2007.gada publiskais pārskats

Republikas normatīvajiem aktiem, gan starptautiskajiem standartiem, lai
sniegtu profesionālu, kvalitatīvu un drošu pakalpojumu.

Sūdzības par USPS darbību 2007.gadā DVI nav saņemtas. Ir sniegta 1
rakstiska atbilde par personas koda atrašanās elektroniskā paraksta digitālajā
sertifikātā atbilstību FPDAL.

9. Personas datu aizsardzības uzraudzība

Elektronisko sakaru likuma ietvaros

Saskaņā ar Elektronisko sakaru likuma 4.panta ceturto daļu personas datu aizsardzību elektronisko sakaru nozarē uzrauga DVI, izmantojot Fizisko personu datu aizsardzības likumā noteiktās tiesības. Viens no DVI pienākumiem ir elektronisko sakaru komersantu ikgadējo statistisko pārskatu apkopošana par par noslodzes datu pieprasījumiem.

2007.gada 8.decembrī stājās spēkā Ministru kabineta 2007.gada 4.decembra noteikumi Nr.820 "Kārtība, kādā pirmstiesas izmeklēšanas iestādes, operatīvās darbības subjekti, valsts drošības iestādes, prokuratūra un tiesa pieprasa un elektronisko sakaru komersants nodod saglabājamus datus, kā arī kārtība, kādā apkopo statistisko informāciju par saglabājamo datu pieprasījumiem un to izsniegšanu". Noteikumu 12.punkts nosaka elektronisko sakaru komersanta pienākumu līdz kārtējā gada 1.februārim iesniegt DVI statistisko informāciju par saglabājamo datu pieprasījumiem, kurus iepriekšējā gadā atbilstoši Elektronisko sakaru likuma 71.1 panta pirmajai daļai iesniegušas institūcijas, prokuratūra vai tiesa.

Lai par jaunajiem Ministru kabineta noteikumiem informētu pēc iespējas vairāk elektronisko sakaru komersantu, DVI lūdza LR Sakaru ministrijas un Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas atbalstu, ievietot aktuālo informāciju savās interneta mājas lapās.

Lai izpildītu Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2006/24/EC 10.panta prasības, DVI līdz katra gada aprīlim no elektronisko sakaru komersantiem saņemtās statistiskās informācijas apkopojumu nosūtīs Eiropas Komisijai.

Datu valsts inspekcijas 2007.gada publiskais pārskats

iesniegumus un sūdzības par FPDAL pārkāpumiem elektronisko sakaru komersantu apstrādāto saglabājamo datu ietvaros DVI 2007.gadā nav saņēmusi.

00 10 11 001 0 00111 01 111 110 0001 0 1 00 1101 00 11
11 0 111 01 01 01 00 01 01 0 1 0 10 001 110 0110 1 0 1
0 10 0 1 1 00111 0010010 0 11 0 1 0 1 0 0 1
00 1 1 1 1100 0 0 011 00 0 1 100 110 00 01 0
0 10 111 0 01 0 1 0 0 1 0 1 000 1 01 001
0101 00 1 0 1 1011 000 1 1 00 11 0 0
0 00 11 10 1 10 11 00 0011 10
00 1 101 0 111 0 111 11 0
1 0110 111 00 1 0
01 11 01 1110
001 11 01
011 11 0
1 01
001
1 1
0
1

10. Dalība tiesvedības procesos

Tiesa 2007.gadā, izskatot personu pieteikumus par DVI lēmumiem, nevienu lēmumu nav atcēlusi. Lielākoties personas pieteikumus tiesā iesniedz par DVI lēmumiem, ar kuriem netiek konstatēts personas datu apstrādes pārkāpums, tomēr tiek pārsūdzēti arī DVI piemērotie administratīvie sodi. Pieteikumi, ar kuriem pārsūdz DVI lēmumus bieži nav saistīti ar DVI kompetenci – pieteicējs uzskata, ka iestāde nav izpildījusi visus viņa lūgumus, neskatoties uz to, ka iestāde nav tiesīga konkrēto lūgumu izpildīt. Visos gadījumos tiesa ir atzinusi DVI rīcību par atbilstošu tās kompetencei. Piemēram, Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments 2007.gada 9. jūlija spriedumā lietā Nr.SKA – 346/2007 atzina, ka Datu valsts inspekcijas kompetencē ir personas datu apstrādes vispārīga uzraudzība, kā arī administratīvo sodu piemērošana, nevis tas, vai izmantojot personas datus, tiek aizskarts personas gods un cieņa. Papildus tam tiesa norādīja, ka Datu valsts inspekcijas kontrolei pakļautā datu apstrāde aprobežojas tieši ar pašu personas datu izmantošanu kā tādu, bet ne ar kontekstu, kādā tie tiek izmantoti. Līdzīgs atzinums tika ietverts arī Administratīvā rajona tiesas 2007.gada 20.septembra spriedumā lietā Nr.A42348306 A1680-07/16 - Datu valsts inspekcijas kompetencē, pārbadot personas datu apstrādes atbilstību Fizisko personu datu aizsardzības likuma prasībām, nav vērtēt jautājumu par goda un cieņas aizskārumu, kas iespējams radies personas datu apstrādes rezultātā. Savukārt Administratīvā apgabaltiesa 2007.gada 26.jūnija spriedumā lietā Nr.A42343105 AA43-606-07/2 norādīja, ka Datu valsts inspekcijai, vērtējot zvērināta tiesu izpildītāja veikto personas datu pieprasījumu valsts akciju sabiedrības „Ceļu satiksmes drošības direkcija” pārziņā esošajā transportlīdzekļu un transportlīdzekļu vadītāju reģistrā, nav tiesību izvērtēt šī pieprasījuma tiesisko

Datu valsts inspekcijas 2007.gada publiskais pārskats

pamatu un mērķi. Saskaņā ar Civilprocesa likuma 632.panta pirmo daļu tiesu izpildītāja darbības sprieduma izpildīšanā vai viņa atteikumu izpildīt šādas darbības piedzinējs vai parādnieks var pārsūdzēt tiesā. Tādejādi Administratīvā apgabaltiesa secina, ka Datu valsts inspekcijas kompetencē nav zvērinātu tiesu izpildītāju rīcības tiesiskuma izvērtēšana attiecībā uz tiesas spriedumu izpildīšanu, neskatoties uz to, ka tā ir saistīta ar personas datu apstrādi.

Atsevišķos gadījumos, vērtējot DVI lēmumus, tiesa ir analizējusi arī personas datu apstrādes tiesiskumu. Piemēram, Administratīvā rajona tiesa 2007.gada 31.maija spriedumā lietā Nr.A42329606 A1467-07/6 atzina, ka personas datu ievietošana publiskā parādnieku datu bāzē var būt tiesiski pamatota ar datu subjekta un kreditora līgumsaistībām (Fizisko personu datu aizsardzības likuma 7.panta 2.punkts), ja līgumā ir tieši paredzēta šāda datu subjekta personas datu apstrāde, proti, līgumā ir jābūt ietvertai atrunai, ka datu subjekts piekrīt saistību neizpildes vai nepienācīgas izpildes gadījumā viņa personas datu ievietošanai publiskā parādnieku datu bāzē.

11. Personas datu apstrādes audits un auditori

Saskaņā ar Fizisko personu datu aizsardzības likuma 29.panta trešās daļas 6.punktu, viens no DVI pienākumiem personas datu aizsardzības jomā ir akreditēt personas, kas vēlas veikt personu datu apstrādes auditu valsts un pašvaldību institūcijās.

2004.gada 13.janvārī Ministru kabinets pieņēma noteikumus Nr.25 "Kārtība kādā akreditē personu, kas vēlas veikt sistēmu auditu valsts un pašvaldību institūciju personas datu apstrādes sistēmās", kuri noteica kārtību, kādā DVI akreditē personas, kas vēlas veikt sistēmu auditu valsts un pašvaldību institūciju personas datu apstrādes sistēmās. Saskaņā ar šiem Ministru kabineta noteikumiem 2007.gadā DVI ir akreditējusi 16 iekšējos auditorus un 11 ārējos auditorus. Pavisam DVI ir akreditējusi 58 iekšējos un 16 ārējos auditorus.

Saskaņā ar to, ka DVI ar 2007.gada 1.septembri uzsāka personas datu apstrādes reģistrāciju, bija nepieciešams precizēt Noteikumos lietotu terminoloģiju – personas datu apstrādes sistēmu auditoru vietā DVI veic personas datu apstrādes auditoru akreditāciju. 2007.gada 8.decembrī stājās spēkā Ministru kabineta 2007.gada 4.decembra noteikumi Nr.822 „Noteikumi par kārtību, kādā akreditē fiziskās personas, kuras vēlas veikt personas datu apstrādes auditu valsts un pašvaldību institūcijās, un par minēto fizisko personu atbilstības kritērijiem” (turpmāk – Noteikumi). Saskaņā ar minētajiem noteikumiem ir mainījusies akreditācijas pretendenta pieteikšanas kārtība - reizi trijos mēnešos DVI publicē sludinājumu par pieteikšanos auditoru akreditācijai laikrakstā "Latvijas Vēstnesis" un Datu valsts inspekcijas mājaslapā internetā. Par personas datu apstrādes ārējo vai iekšējo auditoru akreditē fizisko personu, kas atbilst Noteikumos minētajiem kritērijiem un ir pieteikusies sludinājumā norādītajā termiņā.

Datu valsts inspekcijas 2007.gada publiskais pārskats

Fizisko personu datu aizsardzības likuma 26.panta otrā daļa nosaka, ka valsts un pašvaldību institūcijas reizi divos gados iesniedz DVI audita atzinumu par personas datu apstrādi, ietverot tajā riska analīzi, un pārskatu par informācijas drošības jomā veiktajiem pasākumiem. Līdz 2007.gada 1.martā likuma „Grozījumi Fizisko personu datu aizsardzības likumā” spēkā stāšanās laikam (2007.gada 1.septembrim) audita atzinums bija jāiesniedz DVI katru gadu.

2007.gadā audita atzinumus par 2007.gadā veiktajiem auditiem ir iesniegušas 113 valsts un pašvaldību institūcijas. 101 no šīm institūcijām auditu ir veikuši DVI akreditēti auditori. DVI akreditēto auditoru īpatsvara pieaugums norāda uz nepieciešamību arī turpmāk veicināt auditoru akreditāciju, regulāri sniedzot informāciju par personas datu apstrādes auditoru akreditācijas kārtību valsts un pašvaldību iestāžu iekšējā audita struktūrvienību darbiniekiem, ka arī masu informācijas līdzekļiem.

2007.gadā DVI veica iesniegto audita atzinumu analīzi, īpaši pievēršot uzmanību tam, kā valsts un pašvaldību institūcijās tiek novērsti iepriekšējo gadu auditos konstatētās neatbilstības.

00 10 11 001 0 00111 01 111 110 0001 0 1 00 1101 00 11
11 0 111 01 01 01 00 01 01 0 1 0 10 001 110 0110 1 0 1
11 0 0 1 11 0 11 0 11 0 0 1001 0 0 11 0011 0110 0 0 1
00 1 1 1 1100 0 0 011 00 0 1 100 110 00 01 0
0 10 111 0 01 0 1 0 011 01 000 1 01 001
0101 00 1 0 1 1011 000 1 1 00 11 0 0
0 00 11 10 1 10 11 00 0011 10

12. Sabiedrības informēšana

Sabiedrības informēšana, aktīva un savlaicīga komunikācija ar iedzīvotājiem, regulāra atgriezeniskās saites nodrošināšana saistībā ar DVI darbību un veiktajām aktivitātēm ir viens no priekšnoteikumiem sekmīgai datu aizsardzības uzraudzības iestādes funkcionēšanai, jo tādejādi tiek veicināts, lai katrs sabiedrības loceklis izprastu notiekošo datu aizsardzības jomā un aktīvi iesaistos ne tikai savu datu aizsardzībā, bet arī piedalās politisko lēmumu pieņemšanā datu aizsardzības jomā. Datu subjekts gan kā indivīds, gan kā sabiedrības daļa ir DVI primārā un nemainīgi svarīgākā mērķauditorija. DVI ir veikusi daudzveidīgus sabiedrības informēšanas pasākumus saistībā ar datu aizsardzību, e-dokumentu un informācijas atklātību. Jautājumi par personas datu aizsardzību 2007.gadā tika publicēti visos Latvijas centrālajos laikrakstos un nozīmīgākajos reģionālajos periodiskajos izdevumos. DVI regulāri sniedz konsultācijas, intervijas un padomus par dažādiem personas datu aizsardzības aspektiem, aktuālām problēmām, iespējamiem pārkāpumiem un to izskatīšanas gaitu. DVI darbinieki ir uzstājušies televīzijā un radio informējot sabiedrību par būtiskākajiem personas datu aizsardzības jautājumiem.

Eiropas Datu aizsardzības institūcijas jau otro gadu pēc kārtas atzīmēja Eiropas Datu aizsardzības dienu 2007.gada 28.janvārī, kuras ietvaros visas Eiropas Padomes dalībvalstis tika aicinātas informēt sabiedrību par personas datu aizsardzības aktuāliem jautājumiem, ieviešot šīs dienas atzīmēšanu par ikgadēju praksi. Eiropas Datu dienas ietvaros Datu valsts inspekcija izsludināja izglītojošu konkursu pusaudžiem "*Neļauj savu vietu ieņemt citam*". Konkursā pusaudžiem bija jāatbild uz četriem jautājumiem par personas datu aizsardzības tematiku un jāapraksta piedzīvotais datu aizsardzības normu

pārkāpums vai neparasts gadījums personas datu aizsardzības kontekstā. Pusaudži kā konkursa mērķauditorija tika izvēlēti atbilstoši vienai no galvenajām Direktīvas 95/46/EK 29.panta darba grupas (Eiropas Savienības valstu datu aizsardzības institūciju vadītāju darba grupa) prioritātēm 2007.gadam. Turklāt 2007.gada ietvaros DVI darbinieki piedalījās izglītojošajos semināros skolu direktoriem un skolotājiem par datu aizsardzības tematiku, identificējot aktuālos jautājumus, kas saistīti ar personas datu aizsardzību un informācijas atklātību skolās. 2008.gadā plānots darbu turpināt šajā jomā.

DVI uzskata, ka svarīgi veicināt tādu komunikāciju, kas veicinātu sabiedrības izpratni par datu aizsardzību un informācijas atklātības jautājumiem, tādēļ 2007.gada ietvaros tika organizēti sabiedrības informēšanas pasākumi konkrētām mērķauditorijām, lai būtu iespējams diskutēt par datu aizsardzības un informācijas atklātības jautājumiem (piemēram, IT speciālistiem, iekšējiem auditoriem, izglītības iestāžu vadītājiem un skolotājiem), kā arī tika organizēti informatīvie semināri par grozījumiem 2007.gada 1.marta Fizisko personu datu aizsardzības likumā.

2007.gadā tika sagatavoti, nodrukāti un izplatīti bukleti „Personas dati Šengenas informācijas sistēmā”, kur tiek skaidrots kas ir Šengenas līguma telpa; kas ir Šengenas informācijas sistēma; kas lieto Šengenas informācijas sistēmu; Kādi personas dati var tikt iekļauti Šengenas informācijas sistēmā; kā pieprasīt informāciju par sevi no Šengenas informācijas sistēmas, kā arī par citiem ar personas datiem saistītiem aspektiem. Savukārt saistībā ar 2007.gada 1.marta grozījumiem Fizisko personu datu aizsardzības likumā DVI izstrādāja informatīvo materiālu „Personas datu apstrādes reģistrācija”, kurā aprakstīta datu apstrādes reģistrācijas kārtība.

Datu valsts inspekcijas 2007.gada publiskais pārskats

DVI mājas lapas, kurā regulāri tiek atjaunota informācija par aktualitātēm datu aizsardzības jomā ne tikai Latvijā, bet arī Eiropas Savienībā, apmeklējumu skaits 2007.gadā mēnesī vidēji pārsniedz 6000.

2007.gadā DVI nodrošināja ar mācībām saistīto prakses īstenošanu 3 studentiem, kuri dažādās Latvijas mācību iestādēs studēja jurisprudenci. Pēdējo gadu laikā arvien vairāk studentu par kursa vai diplomdarba tēmām izvēlas personas datu aizsardzības tematiku.

13. Starptautiskās aktivitātes

Ārvalstu un starptautisko attiecību jomā 2007.gadā regulāri tika nodrošināta Latvijas dalība Direktīvas 95/46/EK 29.panta darba grupā. DVI eksperti piedalījās vienotajā Eiropola informācijas sistēmas uzraudzības institūciju,

vienotajā Šengenas informācijas sistēmas uzraudzības institūciju, Vienotās muitas informācijas sistēmas datu uzraudzības institūciju, Eurodac sistēmas uzraudzības sanāksmēs, Eiropola Apvienotās uzraudzības iestādes Apelācijas komitejā, kā arī dažādos ar personu datu aizsardzību saistītos semināros un konferencēs, lai nodrošinātu datu aizsardzības principu pilnvērtīgāku ieviešanu Latvijā.

Attiecībā uz aktivitātēm Eiropas Savienības ietvaros, jāņem vērā Eiropas Komisijas izvirzītās prioritātes 2007.gadam. Kā viens no aktuālākajiem jautājumiem tika izvirzīts Vispasaules Starpbanku finanšu telekomunikāciju sabiedrības (SWIFT) veiktā personas datu apstrāde. Prioritāru statusu saglabāja arī datu aizsardzība Trešā Pīlāra ietvaros, saistībā ar jaunu valstu pievienošanos Šengenas zonai. Tika turpināts darbs pie vienotu prasību ieviešanas personas datu nodošanai uz trešajām valstīm.

Direktīvas 95/46/EK 29.panta Darba grupa

Direktīvas 95/46/EK 29.panta Darba grupa ir izveidota pamatojoties uz šīs direktīvas 29.pantu personu aizsardzībai attiecībā uz personas datu apstrādi. Darba grupai ir padomdevējas statuss un tās darbība ir neatkarīga. Direktīvas

95/46/EK 29.panta Darba grupa ir konsultatīva institūcija, kuru pārstāv Eiropas Savienības dalībvalstu personas datu uzraudzības institūciju vadītāji (vai to pilnvarotas personas) kopā ar pārstāvjiem no Eiropas Komisijas.

Katru darba grupas locekli norīko viņa pārstāvētā institūcija, iestāde vai iestādes. Ja dalībvalsts ir izraudzījies vairāk kā vienu uzraudzības iestādi, tās izvirza kopīgu pārstāvi. Tas pats attiecas uz Kopienas institūcijām un organizācijām izveidotām iestādēm. Latviju šajā darba grupā pārstāv DVI direktore un direktores vietniece stratēģijas un vispārējos jautājumos.

Šajā darba grupā valstis regulāri sniedz pārskatus par notiekošo katrā valstī individuāli, kas skar gan administratīvo darbību, gan praktisko lietu izskatīšanu, par nozīmīgākajām izskatāmajām lietām tiesās, par sadarbību ar privātajām kompānijām, sadarbību ar citām institūcijām gan nacionālajā, gan starptautiskajā līmenī.

Darba grupa pieņem lēmumus ar uzraudzības iestāžu pārstāvju vienkāršu balsu vairākumu. 29.panta Darba grupa apspriež jautājumus, kurus tās dienas kārtībai nosaka priekšsēdētājs vai nu pēc savas iniciatīvas, vai pēc uzraudzības iestāžu pārstāvja vai pēc Komisijas pieprasījuma.

Direktīvas 95/46/EK 29.panta Darba grupas uzdevumi:

- izskatīt jebkuru jautājumu, kas attiecas uz attiecīgās valsts pasākumu piemērošanu, kuri pieņemti saskaņā ar šo direktīvu, lai veicinātu šādu pasākumu vienveidīgu piemērošanu;
- sniegt atzinumu Komisijai par aizsardzības līmeni Kopienā un trešās valstīs;
- sniegt Komisijai padomu par jebkuru ierosinātu šīs direktīvas grozījumu, jebkuriem papildus vai speciāliem pasākumiem, lai aizsargātu fizisku personu tiesības un brīvības attiecībā uz personas

datu apstrādi, un jebkuriem citiem Kopienas ierosinātiem pasākumiem, kas ietekmē šādas tiesības un brīvības;

- sniegt atzinumu par Kopienas līmenī izstrādātiem profesionālās ētikas kodeksiem.

Ja darba grupa konstatē, ka starp dalībvalstu likumiem vai praksi rodas atšķirības, kuras var iespējami iespaidot personu aizsardzības attiecībā uz personas datu apstrādi Kopienā, līdzvērtību, tā attiecīgi informē Eiropas Komisiju. Darba grupa pēc savas iniciatīvas var sniegt ieteikumus par visiem jautājumiem sakarā ar personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi Kopienā. 29.panta Darba grupas atzinumus un ieteikumus nosūta Eiropas Komisijai un direktīvas 95/46/EK 31.pantā norādītajai komitejai. Eiropas Komisija informē darba grupu par tās uzsākto darbību, atbildot uz šīs grupas atzinumiem un ieteikumiem. Eiropas Komisija to dara ar ziņojumu, kuru nosūta arī Eiropas Parlamentam un Padomei. Ziņojums jādara zināms atklātībai.

Darba grupa izstrādā gada ziņojumu³ par situāciju attiecībā uz fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi Kopienā un trešās valstīs, kuru tā nosūta Eiropas Komisijai, Eiropas Parlamentam un Padomei. Ziņojums jādara zināms atklātībai. 2007.gadā Latvija, kā pilntiesīga Eiropas Savienības dalībvalsts, sagatavoja informatīvo ziņojumu.

Sākot ar 2004.gada 1.maiju, Latvija šajā darba grupā darbojas kā pilntiesīga locekle, piedaloties rekomendāciju un lēmumu izstrādāšanas, lēmumu pieņemšanas procesā.

29.darba grupas izstrādātie viedokļi un vadlīnijas ir praksē izmantojamas ne tikai ES dalībvalstu personas datu aizsardzības uzraudzības institūcijām, bet arī datu pārziņiem, kuri savu darbību veic ES ietvaros. Šādas vadlīnijas palīdz

³ ziņojums pieejams elektroniski Eiropas Komisijas tiesiskuma, brīvības un drošības ģenerāldirektorāta mājas lapā: http://ec.europa.eu/justice_home/fsj/privacy/workinggroup/annual_reports_en.htm

Datu valsts inspekcijas 2007.gada publiskais pārskats

sasniegt harmonizētāku Direktīvas 95/46/EK ieviešanu Eiropas Savienības ietvaros.

1.tabula - 29. panta darba grupas 2007.gadā pieņemtie dokumenti⁴

Dokuments	Pieņemšanas datums	Nr.
Vienotais atzinums par priekšlikumu Padomes pamatlēmumam par pasažieru datu reģistra (PDR) izmantošanu tiesībaizsardzības mērķiem	05.12.2007	WP145
29.panta darba grupas lēmums par otro Eiropas datu aizsardzības dienu.	05.12.2007	WP144
Atzinums 10/2007 par Astoto direktīvu par likumā noteikto revīziju	23.11.2007	WP143
Atzinums 9/2007 par personas datu aizsardzības līmeni Fēru salās	09.10.2007	WP142
Atzinums 8/2007 par personas datu aizsardzības līmeni Džersijā	09.10.2007	WP141
Atzinums 7/2007 par datu aizsardzības pasākumiem, kas saistīti ar lekšējā tirgus informācijas sistēmu (ITI)	20.09.2007	WP140
Atzinums 6/2007 par datu aizsardzības jautājumiem, kas saistīti ar sistēmu sadarbībai patērētāju tiesību aizsardzības jomā (SSPTAJ)	20.09.2007	WP139
Atzinums 5/2007 par 2007. gada jūlijā noslēgto turpmāko nolīgumu starp Eiropas Savienību un Amerikas Savienotajām Valstīm par gaisa pārvadātāju veikto pasažieru datu reģistra (PDR) datu apstrādi un pārsūtīšanu Amerikas Savienoto Valstu Iekšlietu departamentam (IDD)	17.08.2007	WP138
Ziņojums 1/2007 par pirmo vienoto auditu veselības apdrošināšanas jomā: pārskats un turpmākā rīcība	20.06.2007	WP137
Atzinums Nr. 4/2007 par „personas datu” jēdzienu	20.06.2007	WP136
Pārstrādāta un precizēta politika Direktīvas 95/46/EK 29.panta darba grupas darbības caurredzamības veicināšanai	15.02.2007	WP135
Atzinums Nr. 3/2007 par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko groza Kopīgo konsulāro instrukciju diplomātiskajām pārstāvniecībām un konsulārajiem dienestiem attiecībā uz vīzām, nosakot biometrisko identifikatoru ieviešanu un paredzot arī noteikumus par vīzu pieteikumu pieņemšanu un apstrādi	01.03.2007	WP134
Eiropas Padomes Rekomendācija 1/2007 par standarta pieteikumu Saistošo korporatīvo noteikumu apstiprināšanai personas datu nodošanai uz trešajām valstīm	10.01.2007	WP133
Atzinums 2/2007 par informāciju pasažieriem attiecībā uz PNR datu nosūtīšanu Amerikas Savienoto Valstu varas iestādēm	15.02.2007	WP132

⁴ Direktīvas 95/46/EK 29. darba grupas 2006.gadā izstrādāto un pieņemto dokumentu teksti ir publicēti ES Komisijas mājas lapā (http://ec.europa.eu/justice_home/fsj/privacy/workinggroup/wpdocs/2006_en.htm).

Datu valsts inspekcijas 2007.gada publiskais pārskats

00 10 11 001 0 00111 01 111 110 0001 0 1 00 1101 00 11
11 0 111 01 01 01 00 01 01 0 1 0 10 001 110 0110 1 0 1
11 0 0 11 11 00111 001001 0 0 11 0011 0110 0 0 1
00 1 1 1 1100 0 0 011 00 0 1 100 110 00 01 0
0 10 11 001 0 1 0 11 01 0 1 0 1 0 1 0 1 0 1 0 1
0101 00 1 0 1 1011 000 1 1 00 11 0 0

1.tabulas turpinājums

Dokuments	Pienemšanas datums	Nr.
Darba dokuments par personas ar veselību saistīto datu apstrādi elektroniskajās pacienta veselības kartēs (EVK)	15.02.2007	WP131
29.panta darba grupas lēmums par pirmo Eiropas datu aizsardzības dienu.	24.01.2007	WP130
Atzinums 1/2007 par Zaļo grāmatu par atklāšanas tehnoloģijām tiesību aizsardzības, muitas un citu drošības iestāžu darbā	09.01.2007	WP129

Nozīmīgākie 29.panta Darba grupas skatītie jautājumi 2007.gadā:

- Pasažieru datu reģistra (PDR) izmantošana tiesībaizsardzības mērķiem, ietekme uz pamattiesībām un brīvībām, jo īpaši pasažieru tiesības uz privātumu;
- personas datu definīcija;
- EURODAC sistēmas pārbaudes pasākumi dalībvalstīs;
- tiesības uz privātumu;
- personas datu aizsardzības perspektīvas un Direktīvas 95/46/EK labāka ieviešana;
- sabiedrības attieksme pret novērošanu, „Novērotā sabiedrība” ietvaros;
- jaunas tehnoloģijas – jaunas novērošanas iespējas;
- Informācijas atklātība un terorisma apkarošana;
- Datu aizsardzības institūciju savstarpējā palīdzība OECD;
- bērni un privātums;
- Iekšējā tirgus infrastruktūra (datu bāze informācijas apmaiņai reglamentētajām profesijām);

Datu valsts inspekcijas 2007.gada publiskais pārskats

- informācijas apmaiņas sistēma starp valsts institūcijām, kas atbildīgas par patērētāju tiesību aizsardzības likumdošanas ieviešanu;
- digitālā televīzija un privātums;
- personas datu apstrāde Google piedāvātajos pakalpojumos;
- Šengenas informācijas sistēmas modeļa SIS II ieviešanas aktualitātes;
- nacionālo Vienotās Muitas informācijas sistēmas (VMIS) izvērtēšana;
- personas datu apstrāde kredītinformācijas institūciju darbības ietvaros;
- PNR datu nodošana uz trešajām valstīm, tai skaitā ASV valsts iestādēm;
- Personas datu apstrāde, ko veic Vispasaules Starpbanku finanšu telekomunikāciju sabiedrība (SWIFT) un finanšu institūciju klientu informēšana par personas datu nodošanu ASV varas iestādēm, ko veic SWIFT starptautisko maksājumu ietvaros;
- FEDMA – Eiropas tiešā un netiešā mārketinga federācijas ētikas kodekss;
- Ziņotāju sistēmas (Whistleblowing);
- Vienotā Eiro maksājumu telpa SEPA (Single Euro Payment Area);
- Uzturēšanās atļaujas pilsoņiem no trešajām valstīm;
- Džersijas un Farēru salu personas datu aizsardzības adekvātums;
- Datu aizsardzības jautājumi „Droša patvēruma” (Safe Harbour) ietvaros;
- Personas datu apstrāde elektroniskajos veselības ierakstos (HER);
- E-zvana (e-call) iniciatīva attiecībā uz autotransporta līdzekļu telemātiku;
- RFID komunikācijas forums;
- ADAMS (Pasaules antidopinga aģentūra) atbilstība 108. konvencijai.

Piedaloties pasākumos, kas saistīti ar personas datu aizsardzību Eiropas Savienības ietvaros, darbs pie dažādiem jautājumiem notiek gan nacionālajā, gan pārnacionālajā līmenī. Kā piemērus varam minēt jautājumus par datu aizsardzību III Pīlāra ietvaros un Šengenas informācijas sistēmas uzraudzības ietvaros, kur darbs norisinājās gan Direktīvas 95/46/EK 29.darba grupas ietvaros, gan Latvijā – izstrādājot un saskaņojot nacionālās pozīcijas un instrukcijas ar Iekšlietu ministriju. Jautājums par datu aizsardzības principu attiecināšanu uz policijas sektoru aktuāls kļuvis terorisma apkarošanas kontekstā. Direktīva 95/46/EK ir attiecināma uz I Pīlāru, kura ietvaros netiek iekļauts policijas sektors, bet gan komerciālā sfēra, brīva preču, pakalpojumu un personu kustība.

29. Starptautiskā datu aizsardzības komisāru konference

Monreālā, Kanādā 2007.gada septembrī notika 29. Starptautiskā datu aizsardzības komisāru konference.

Konferences mērķis bija pievērst uzmanību personas datu aizsardzības jautājumiem internetā, un datu aizsardzībai globālajā vidē, kā arī veicināt datu aizsardzības institūciju starptautiskās sadarbības uzlabošanu.

Konferencē tika skatīti šādi jautājumi:

- privātums internetā;
- rezolūcija par globāliem standartiem pasažieru datu aizsardzībai;
- privātuma ietekmes novērtēšana pasaulē;
- rezolūcija par starptautiskās sadarbības uzlabošanu – „Londonas iniciatīva”;
- bērnu datu aizsardzības aspekti;
- Montro deklarācija par personu datu aizsardzību globālajā vidē;

- datu aizsardzības institūciju loma starptautiskajās sanāksmēs.

Konferencē tika pieņemta rezolūcija par globāliem standartiem pasažieru datu aizsardzībai – ar to valdības, pasažieru pārvadātāji un starptautiskās avio nozares organizācijas tiek aicināti sadarboties ar datu aizsardzības komišāriem, lai pieņemtu globālus risinājumus pasažieru datu aizsardzības nodrošināšanai. Pieņemtā rezolūcija par starptautisko standartu izstrādi aicina datu aizsardzības komisārus uz ciešāku sadarbību vispārējo datu aizsardzības standartu izstrādē. Tika pieņemta arī rezolūcija par starptautisko sadarbību, kuras mērķis ir mazināt atšķirīgo praksi datu aizsardzībā pasaulē un tā aicina datu aizsardzības institūcijas uz ciešāku sadarbību, lai mazinātu atšķirības privātuma jomā pasaulē. Tika skatīta arī Montro deklarācijas ieviešanas virzība un Londonas iniciatīvas ieviešana, kuru abu mērķis ir veicināt starptautisko sadarbību, lai vienotu datu aizsardzības praksi pasaulē.

Eiropas datu aizsardzības komisāru Pavasara konference

Pavasara konference ir uzskatāma par svarīgāko Eiropas Datu aizsardzības komisāru ikgadējo pasākumu, kurā piedalās ne tikai pārstāvji no Eiropas Savienības valstīm. Kopš 1993.gada Parīzē pieņemtā lēmuma, šādu konferenci rīko katru gadu pavasarī. 2007.gada 10. un 11.maijā Eiropas Datu aizsardzības institūciju pavasara konference notika Larnakā un to organizēja Kipras Datu aizsardzības institūcija.

Konferences ietvaros īpaša uzmanība tika pievērsta šādiem jautājumiem:

- Pacientu veselības dati un e-veselības ierakstu sistēma;
- Bērni un privātums;
- Personas datu aizsardzība ES Trešā pīlāra ietvaros;
- Datu nodošana uz trešajām valstīm;

Datu valsts inspekcijas 2007.gada publiskais pārskats

- Datu aizsardzības nākotnes perspektīvas;
- Personas datu drošības uzlabošana;
- Personas datu aizsardzība ES institūcijās;
- Policijas darba pamatprincipi;
- Mediji un personas datu aizsardzība
- Eiropas Privātuma Zīmogs.

Eiropas Datu aizsardzības institūciju pavasara konferencē tika pieņemtas vairākas deklarācijas, tās ir: deklarācija par informācijas pieejamības principiem, deklarācija par datu apstrādi policijas un tiesībsargājošo institūciju sadarbības ietvaros krimināljautājumos, deklarācija par noderīguma principu likumdošanā un lēmums par policijas turpmākajiem darbības virzieniem.

Varšavas konference „Tiesības uz privātumu novērotā sabiedrībā”

2007.gada oktobrī Varšavā, Polijā notika Polijas datu aizsardzības institūcijas organizētā konference „Tiesības uz privātumu novērotā sabiedrībā”, kuras mērķis bija pievērst uzmanību personas datu aizsardzības jautājumiem sabiedrības novērošanas kontekstā, ierobežojumiem attiecībā uz indivīda tiesībām uz privātumu. Ņemot vērā to, ka strauji attīstās informācijas tehnoloģijas, kas rada risku personas datu apstrādei, personas datu aizsardzības jomu attīstība ir neizbēgama.

Galvenie konferencē izskatītie jautājumi:

- jaunu tehnoloģiju ieviešana rada jaunas novērošanas iespējas;
- Eiropas informācijas sistēmas virzība uz visaptverošu novērošanu;
- sabiedrības attieksme pret novērošanu;
- publisko personu privātums.

Sabiedrības novērošanai tiek pielietotas arvien jaunākas tehnoloģijas un biežāk tiek izmantota videonovērošana, noslodzes dati, bezvadu radioviļņu tehnoloģijas, RFID, NANO tehnoloģijas, kuru rezultātā datu subjekts nemaz nenojauš, ka tiek iegūti par viņu dati. Novērotā sabiedrība ir sabiedrība, kuru organizē un strukturizē, izmantojot novērošanas iespējas. Informācijas tehnoloģiju straujā attīstība ietekmē arī valsts pārvaldi un Eiropas Savienības pārvaldi, par ko liecina Eiropas informācijas sistēmu straujā attīstība. Tiek veidotas aizvien jaunas Eiropas informācijas sistēmas (Eurodac, Visa) un paplašināti esošo sistēmu mērķi (Eiropola, Šengenas un Muitas informācijas sistēmas) ar mērķi veicināt informācijas apmaiņu Trešā pīlāra ietvaros tiesībsargājošo institūciju starpā, paredzot sasaistīt informācijas sistēmas, ieviešot arī biometrijas datus. Konferencē datu aizsardzības komisāri norādīja, ka nepieciešams palielināt efektivitāti datu aizsardzības institūciju darbībā. Datu aizsardzības institūcijām ir jākoncentrējas uz tiem jautājumiem, kas svarīgi sabiedrībai kopumā un mazāk uz indivīdu sūdzību izskatīšanu.

***Centrāleiropas un Austrumeiropas valstu personas datu aizsardzības
institūciju vadītāju sanāksme (Horvātija)***

2001.gadā notika pirmā Centrāleiropas un Austrumeiropas valstu personas datu aizsardzības institūciju vadītāju (pilnvaroto personu) (turpmāk – CAE) sanāksme Varšavā, Polijā. Sanāksmes mērķis ir apmainīties ar aktuālāko informāciju personas datu aizsardzības jomā starp Austrumeiropas un Centrāleiropas datu aizsardzības institūcijām, kā arī savstarpēji rast praktiskus risinājumus dažādām personas datu aizsardzības problēmām. Šo sanāksmju svarīgākais aspekts ir risināt problēmas, kas raksturīgas Eiropas Savienības

jaunajām dalībvalstīm un kandidātvalstīm, lai nodrošinātu adekvātu personas datu aizsardzības līmeni.

Kopš 2004.gada 1.maija Eiropas Savienības paplašināšanās, Datu aizsardzības institūciju vadītāji nolēma sadarbību turpināt un organizēt ikgadēju sanākumi, ar mērķi rast praktiskus risinājumus Direktīvas 95/46/EK ieviešanā, palīdzot Centrālās un Austrumeiropas valstu datu aizsardzības institūcijām praktisku jautājumu risināšanā. 2007.gada 4.-7.jūnijā, Horvātijā notika devītā CAE sanāksme. Sanāksmes ietvaros tika izskatīti jautājumi saistībā ar aktualitātēm datu aizsardzības jomā, datu aizsardzības un Eiropas e-veselības kartes ieviešanu un par piekļuvi publiski pieejamai informācijai. Notika pieredzes apmaiņa par Šengenas acquis ieviešanu, datu aizsardzību ES Trešā pīlāra ietvaros, informācijas drošību un datu aizsardzību un publisko telpu monitoringu. Saistībā ar nosacījumiem vīzu iegūšanā sanāksmes ietvaros pieredzē dalījās Rumānija, bet datu aizsardzībā un scientoloģijā pieredzē dalījās Ungārija.

Vienotā muitas informācijas sistēmas uzraudzības institūcija

Eiropas Savienības Vienotā muitas informācijas sistēmas datu uzraudzības iestāde ir neatkarīga institūcija, kas uzrauga Eiropas Savienības Vienoto muitas informācijas sistēmu.

Vienotās muitas informācijas sistēmas mērķis ir veicināt un paātrināt informācijas apmaiņu starp sadarbības institūcijām. Sistēmā ir centrālā datu bāze, kurai var piekļūt tikai Eiropas Savienības dalībvalstis un Eiropas Komisija. Datu bāzē ir tikai tādi dati (ieskaitot personas datus), kas nepieciešami, lai ieviestu ar muitu saistītos noteikumus. Ir skaidri noteikts, kādus personas datus

sistēma šajā nolūkā uzkrāj. Šo datu uzkrāšanai un apstrādei personas datu aizsardzības principi ir saistoši.

Eiropas Savienības dalībvalstu nacionālās datu aizsardzības institūcijas veic uzraudzību par Muitas informācijas sistēmu (MIS), nodrošinot, ka to personas datu izmantošana un apstrāde, kas ievadīti MIS, notiek nepārkāpjot datu subjekta tiesības uz datu aizsardzību. Šī uzdevuma veikšanai ES nacionālās MIS uzraudzības iestādes sadarbojas.

Vienotā muitas informācijas sistēmas datu uzraudzības institūciju sanāksmes notiek 4 reizes gadā. 2007.gada sanāksmēs tika skatīti jautājumi par vienotas MIS pārbaudes nepieciešamību un tās veikšanu dalībvalstīs. 16 dalībvalstīs (to skaitā arī Latvija) ir sniegušas informāciju par veikto pārbaudi nacionālajā MIS vienībā,. Pārbaude pārsvarā tika attiecināta uz tehniskajiem jautājumiem, ne datu kvalitātes jautājumiem, kuriem plānots pievērst uzmanību nākotnē. No dalībvalstu sniegtajiem atzinumiem var secināt, ka problēmjaautājums ir datu satura pārbaude MIS, tādēļ arī turpmāk šis ir viens no risināmajiem jautājumiem, kas tiks aktualizēt arī 2008.gadā.

Vienotā Šengenas informācijas sistēmas uzraudzības institūcija

Vienotā Šengenas informācijas sistēmas uzraudzības institūcija (VŠISUI) ir neatkarīga institūcija, ar mītni Briselē, Beļģijā, kurā darbojas nacionālo datu aizsardzības institūciju pārstāvji, kā noteikts 1990.gada Konvencijā par Šengenas 1985.gada Līguma ieviešanu (turpmāk tekstā – Šengenas Konvencija).

Institūcijas pastāvēšanas laikā VŠISUI ir izskatījusi daudzus svarīgus jautājumus un dažos gadījumos tika pieņemts lēmums, kā to nosaka Šengenas Konvencija – lai uzsvērtu nepieciešamās izmaiņas Šengenas informatīvās sistēmas (SIS) vadībā un/vai izceļot nepilnības darbībā.

VŠISUI ir veikusi vairākus kontroles pasākumus SIS centrālajā tehniskā atbalsta vienībā Strasbūrā, norādot, ka sistēma visumā darbojas atbilstoši, vienlaikus norādot uz pastāvošajām problēmām.

No 2003.gada DVI piedalījās šīs uzraudzības institūcijas sanāksmēs novērotāja statusā līdz Šengenas līguma valstu saimei pievienojas Latvija, Igaunija, Lietuva, Čehija, Polija, Ungārija, Slovēnija un Slovākija. Kopš tā laika DVI ir pilntiesīga VŠISUI sanāksmju locekle.

Šengenas informatīvā sistēma ir pastāvējusi kā mehānisms, kas sniedza informāciju Šengenas Konvencijas valstīm. Šī informācija ir saistīta ar personu un preču kustību, kā arī ar informāciju, kas nepieciešama policijas sadarbības nodrošināšanai, kalpojot Šengenas Konvencijā noteiktajiem nolūkiem pēc iekšējo valstu robežu atcelšanas. Eiropas Savienībai paplašinoties tiek izskatīts jautājums par jaunas Šengenas informatīvās sistēmas izveidi – SIS II. Par VŠISUI darbību tiek apkopoti gada pārskati.

Vienotajās Šengenas informācijas sistēmas uzraudzības institūciju sanāksmes notiek 4 reizes gadā. 2007.gada sanāksmēs izskatīja šādus jautājumus: VŠISUI priekšlikumi dalībvalstu nacionālajām iestādēm, kuras ir atbildīgas par ziņojumu ievadīšanu SIS, saskaņā ar Šengenas konvencijas 99.pantu, pārbaudes dalībvalstīs par Šengenas konvencijas 111.panta un Šengenas konvencijas 102.A panta ieviešanu, par meilservera ieviešanu SIRENE centrālajā SIS vienībā, SIRENE rokasgrāmatā ietvertu noteikumu ieviešana, SISone4ALL projekta ieviešana.

EURODAC sistēmas uzraudzības institūcija

Eiropas Savienības patvēruma meklētāju pirkstu nospiedumu salīdzināšanas sistēma (turpmāk EURODAC) ir Eiropas pirkstu nospiedumu

datubāze, kas īpaši izstrādāta patvērumu meklētāju identifikācijai. Automatizētā pirkstu nospiedumu identifikācijas sistēma ir pirmā šāda sistēma Eiropas Savienībā un tā darbojas kopš 2003.gada 01.janvāra. EURODAC mērķis ir paātrināt patvēruma pieprasījumu izskatīšanas procedūru, nosūtot patiesos patvēruma meklētājus tieši uz to valsti, kurā tiem būtu jāatrodas, kā arī izslēdz negodīgu pieteikumu iesniegšanas iespēju citās dalībvalstīs pēc tam, kad kāda no tām tos atraidījusi.

Lai efektīvi piemērotu Eiropas Savienības Padomes 2003.gada 18.februāra regulu (EK) Nr.343/2003, kas paredz kritērijus un mehānismus, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par kādā no dalībvalstīm iesniegtā trešās valsts pilsoņa patvēruma pieteikuma izskatīšanu, 2004.gadā Latvijā uzsāka izmantot EURODAC sistēmu. EURODAC centrālā datu bāze atrodas Luksemburgā. Latvijā ir izveidoti 8 pieslēguma punkti (Pilsonības un migrāciju lietu pārvaldes un Valsts robežsardzes struktūrvienībās), no kuriem iespējams datus ievadīt sistēmā EURODAC, kas nodrošina patvēruma meklētāju identificēšanu.

Lai nodrošinātu un koordinētu pieeju personas datu aizsardzības uzraudzībā, Eiropas datu aizsardzības uzraugs un nacionālās personas datu aizsardzības institūcijas regulāri tiekas, lai diskutētu par kopējām problēmām, kas saistītas ar EURODAC sistēmas lietošanu.

EURODAC sistēmas uzraudzības sanāksmes notiek vairākas reizes gadā. 2007.gada EURODAC sistēmas uzraudzības sanāksmēs, kurās piedalījās arī DVI pārstāvji izskatīja šādus jautājumus: par tiesībsargājošo iestāžu piekļuvi EURODAC sistēmai, par aktualitātēm saistībā ar nacionālajām pārbaudēm EURODAC sistēmā, par bēgļu pārsūtīšanu no vienas dalībvalsts uz otru un par sistēmā ievadīto datu monitoringu. Ieviešot Dublinas II sistēmu Latvijā par 10% ir palielinājies patvēruma meklētāju skaits. Attiecībā uz tiesībsargājošo

institūciju piekļuvi EURODAC datu bāzei – nepieciešams mainīt EURODAC sistēmas mērķi un atrunāt konkrētus gadījumus, kad tiesībsargājošām institūcijām ir tiesības piekļūt EURODAC datu bāzei. Nepieciešams arī pievērst uzmanību datu dzēšanai no EURODAC sistēmas, kā arī Dublin-net izmantošanas iespēju aktualizēšana.

Arī turpmāk DVI piedalīsies EURODAC sistēmas uzraudzības sanāksmēs, lai nodrošinātu efektīvu datu aizsardzības uzraudzību EURODAC sistēmas ietvaros.

***Starptautiskā darba grupa par personas datu aizsardzību
telekomunikācijās (St.Porta, Gērnsija)***

Starptautiskā darba grupa par personas datu aizsardzību telekomunikācijās tika izveidota, pamatojoties uz Datu aizsardzības komisāru iniciatīvas, ar mērķi uzlabot datu aizsardzību telekomunikācijās un masu informācijas līdzekļos. Darba grupas sanāksmes notiek divas reizes gadā un tajās tiek skatīti jautājumi saistībā ar datu aizsardzību.

2007.gada 12. un 13.aprīlī notika 41. personas datu aizsardzības un telekomunikāciju darba grupas sanāksme St.Portā, Gērnsijā. Sanāksmē skatītie svarīgākie jautājumi:

- vienotā nostāja attiecībā uz privātumu un interneta meklētājprogrammām;
- personas datu aizsardzība attiecībā uz e-zvana iniciatīvu;
- personas datu apstrāde saistībā ar veselības elektroniskajiem ierakstiem;
- personas datu apstrāde Google piedāvātajos pakalpojumos;
- aktualitātes SPAM uzraudzības jomā;
- digitālā televīzija un privātums;

- privātums un ieraksti, kas tiek veikti transportlīdzekļu pārvietošanās gadījumā.

Datortehnoloģiju un telesakaru tīklu attīstība veicina personas datu apstrādi, internetā palielinās informācijas un pakalpojumu apjoms, līdz ar to aktuāls ir jautājums par datu aizsardzību virtuālajā vidē. Sanāksmē tika akcentēts jautājums par nepieciešamību izmantot privātuma aizsardzību garantējošas tehnoloģijas to izstrādes stadijā, kā arī tika diskutēts par meklēšanas datu anonimizēšanu.

Darba grupas dalībnieki vienojās, ka nepieciešams informēt sabiedrību par datu aizsardzības jautājumiem, kas attiecas uz digitālās televīzijas izmantošanu, lai indivīdi apzinātos savas tiesības uz datu aizsardzību. Sanāksmē datu aizsardzības institūcijām norādīja, ka nepieciešams pievērst pastiprinātu uzmanību izstrādātajiem projektiem - e-zvans, elektroniskā transportlīdzekļu identifikācija, *VERONICA* (transportlīdzekļu negadījumu ieraksti).

Vienotā Eiropola informācijas sistēmas uzraudzības institūcija

Eiropola (Europol) izveidošana tika apstiprināta 1992.gada 7.februāra Māstrihtas līgumā par Eiropas Savienību. Eiropols, ar mītni Hāgā, Nīderlandē, uzsāka ierobežotas operācijas cīņā ar narkotikām 1994.gada 3.janvārī kā Eiropola Narkotiku apkarošanas vienība (EDU). Pakāpeniski tika pievienotas citas svarīgas noziedzības jomas. Kopš 2002.gada 1.janvāra Eiropola uzdevumi tika paplašināti, lai cīnītos ar starptautiskās noziedzības smagiem veidiem, kuri minēti Eiropola konvencijas pielikumā (nelikumīgu narkotiku tirdzniecība, nelikumīgi imigrācijas tīkli, terorisms, nelikumīgu transporta līdzekļu tirdzniecība, cilvēku tirdzniecība, ieskaitot bērnu pornogrāfiju, naudas (Euro) un citu maksāšanas līdzekļu viltošana, naudas atmazgāšana).

Sadarbība šādu jautājumu risināšanā ietver arī informācijas apmaiņu ar fizisko personu datiem un fizisko personu sensitīvajiem datiem, tādēļ Eiropola konvencijā ietvertas normas par fizisko personu datu aizsardzību. Lai uzraudzītu fizisko personu datu aizsardzības principu ievērošanu Eiropola darbībā, saskaņā ar Eiropola konvenciju tika izveidota Apvienotā Eiropola informācijas sistēmas datu uzraudzības institūcija (neatkarīga institūcija). Apvienotā Eiropola informācijas sistēmas datu uzraudzības institūcija kontrolē visu Eiropolā pārvaldīto personu datu saturu un izmantošanu, tai ir tiesības veikt pārbaudes Eiropolā. Latviju šajā institūcijā kā pilntiesīgu dalībvalsti kopš 2004.gada septembra pārstāv DVI direktore. Minētās institūcijas sanāksmes notiek ne retāk kā četras reizes gadā.

2007.gadā sanāksmes notika Briselē, Beļģijā. Sanāksmēs tika izvirzīts aktuāls jautājums par Eiropola institucionālo statusu Eiropas Savienībā, par Eiropola privilēģijām un imunitāti. Tika izvirzīts viedoklis, ka Eiropola konvenciju vajadzētu pārveidot par ietvarlēmumu, kurā atspoguļotu arī datu aizsardzības principus. Sanāksmē izvērtēja jautājumu par datu subjektu tiesībām attiecībā uz datiem, kas tiek apstrādāti Eiropola vajadzībām. Lai informētu datu subjektus par savām tiesībām attiecībā uz datiem, ir izstrādāts informatīvs materiāls, kurš pēc gala versijas pieņemšanas tiks ievietots DVI Interneta mājas lapā. Sanāksmē tika izskatīti *OASIS* un *Check the Web* projekti. *OASIS* projekts ir saistīts ar Eiropola Analītisko sistēmu. Ieviešot *OASIS* projektu vairāk uzmanības pievērstu analītisko failu intelektuālai analīzei, uzlabotos datu kontrole un daudz ātrāk būtu iespējams atrast un izdzēst neatbilstošus datus. *Check the Web* projekta mērķis ir stiprināt sadarbību internetā pieejamo resursu monitoringam un novērtēšanai. *Check the Web* būs sava veida Interneta bibliotēka, kurā tiks apkopoti publiski pieejama informācija un tai varēs piekļūt katra nacionālā Eiropola vienība. Sanāksmē lēma par Eiropola tiesisko pamatu, izvirzot

jautājumu par Padomes lēmumprojektu par Eiropu 29.pantu, kas nosaka tiesības piekļūt informācijai.

Sūdzību izskatīšanas darba grupa

1999.gadā Helsinkos, Somijā, notika ikgadējā Eiropas Datu aizsardzību institūciju pavasara konference, kuras ietvaros tika pieņemts lēmums organizēt semināru, lai salīdzinātu Eiropas datu aizsardzības institūciju praksi sūdzību izskatīšanā. Šāds Eiropas personas datu aizsardzības uzraudzības institūciju ciešākas sadarbības princips izriet no Direktīvas 95/46/EK 28(6) panta, kur noteikta minēto institūciju sadarbība to funkciju pilnvērtīgākai izpildei. Savukārt 2000.gadā Stokholmā, Zviedrijā notika pirmais „Starptautiskais sūdzību izskatīšanas seminārs”, kas tiek rīkots divas reizes gadā un kurā piedalās datu aizsardzības institūciju darbinieki, kuri savā ikdienas darbā izskata sūdzības un, saistībā ar tām, sagatavo lēmumu projektus. Semināra ietvaros darbinieki apmainās ar informāciju par sūdzību izskatīšanu kādā konkrētā jomā. Semināram ir informatīvs raksturs, par semināra darbu tiek ziņots ikgadējā Eiropas Datu aizsardzību institūciju pavasara konferencē.

Sūdzību izskatīšanas darba grupas (*Case handling workshop*) sanāksmes notiek divas reizes gadā – 2007.gadā sanāksmes organizēja Somijas un Portugāles datu aizsardzības institūcijas. Sanāksmēs piedalījās arī DVI pārstāvji. Svarīgākie kārtējās darba grupas sanāksmēs skatītie jautājumi:

1. Intertīkla protokola (IP) numurs un intelektuālā īpašuma tiesību ievērošana Direktīvas 2004/48/EK par intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanu kontekstā;
2. Tiešais mārketingu 21.gadsimtā;
3. Datu nodošana uz trešajām valstīm;

Datu valsts inspekcijas 2007.gada publiskais pārskats

4. Darbinieku novērošana;
5. Datu apstrāde finanšu sektorā un kredītinformācijas un valsts institūciju sadarbība;
6. Finanšu institūcijas un e-rēķini;
7. Pozitīvā un negatīvā kredītvēsture, nozaru melnie saraksti, kurā tiek ietverta informācija par personas minimālā parāda apjomu, faktiski pastāvošo parādu, līgumsaistību neizpilde, izpildes kavējums, informācijas sniegšana datu subjektam pirms viņa datu iekļaušana melnajā sarakstā;
8. Oficiālās informācijas un personas datu publicēšana internetā;
9. Telekomunikāciju operatoru parādnieku saraksti;
10. Kredīspējas vērtēšana un pieejas tiesības datiem, kredīspējas informācijas turpmāka izmantošana;
11. Vadlīnijas personas datu publiskošanai internetā.

Pieredzes apmaiņas vizīte Slovēnijā

Laika posmā no 2007.gada 27.augusta līdz 30.augustam Ļubļanā, Slovēnijā notika pieredzes apmaiņas vizīte Slovēnijas Informācijas komisāra birojā (IKB). Pieredzes apmaiņas vizītē tika izskatīti jautājumi par Informācijas atklātības likuma pielietošanu, par izskatītajām lietām informācijas atklātības kontekstā, par Slovēnijas Informācijas komisāra biroja veiktajām aktivitātēm sabiedrības informēšanai, par nepamatotas informācijas nesniegšanas ierobežošanu, par sabiedrības informēšanu par savām tiesībām informācijas atklātības un personas datu aizsardzības jomā un par paveikto Šengenas konvencijas ieviešanas kontekstā.

Datu valsts inspekcijas 2007.gada publiskais pārskats

2007.gadā IKB kā viens no prioritārajiem jautājumiem bija Šengenas konvencijas ieviešanas pasākumi. Datu valsts inspekcija informēja IKB par veiktajiem pasākumiem Šengenas konvencijas ieviešanai un par grozījumu ieviešanu Fizisko personu datu aizsardzības likumā. Sākot ar 2007.gada 1.septembri ir alternatīva personas datu apstrādes reģistrācijai – datu aizsardzības speciālists, kā arī ir izstrādāts Datu valsts inspekcijas likumprojekts, kas nodrošinās pilnīgu Direktīvas 95/46/EK prasību ieviešanu Latvijā attiecībā uz Datu valsts inspekcijas statusu.

Slovēnijā publiski pieejamā informācija ir brīvi pieejama visiem, neatkarīgi no ieņemamā amata vai pilsonības, līdz ar to nav tiesību lemt par to, kādi ir informācijas pieprasītāja mērķi saņemot informāciju. Slovēnijā darbojas sabiedrības interešu tests, kurš ierobežo nesniegt informāciju. Sabiedrības interešu tests ir līdzsvara tests, ko izmanto valsts pārvaldes institūcijas un tā rezultātā novērtē dokumentu nodošanu atklātībai. Arī Latvija izvērtēs sabiedrības interešu testa ieviešanas nepieciešamību.

IKB veic pārbaudes attiecībā uz informācijas nesniegšanu un darbojas kā pirmās instances tiesa. Vislielākais lietu skaits, ko izskata IKB, ir par informācijas nesniegšanu laikā un konflikta jautājumi, kas saistīti ar personas datu aizsardzību un informācijas atklātību. IKB interesantākie lēmumi tiek publicēti Interneta mājas lapā un šādu praksi ierosina izveidot arī DVI, jo lēmumi var kalpot kā informatīvi līdzekļi ikdienas darbā. DVI informē, ka tiks izstrādāta informācijas atklātības koncepcija, kas uzlabos DVI darbību informācijas atklātības sfērā.

IKB Šengenas konvencijas ieviešanā darbojās kā datu aizsardzības nodrošinātājs izstrādātajiem normatīvajiem aktiem. IKB ir sagatavojis informatīvas brošūras trešo valstu pilsoņiem par iekļūšanu Šengenas teritorijā. DVI izvērtē Slovēnijas IKB sagatavoto informatīvo materiālu izmantošanas

iespējas, lai arī Latvija varētu informēt trešo valstu pilsoņus par to tiesībām Šengenas konvencijas kontekstā.

Privātuma respektēšana globālajos tīklos

2007.gada 17.aprīlī St.Portā, Gernsijā notika konference „Privātuma respektēšana globālajos tīklos”. Konferences ietvaros uzmanība tika pievērsta šādiem jautājumiem:

- vai privātuma aizsardzība globālajos tīklos ir iespējama;
- privātuma respektēšana interneta telefonijas kontekstā;
- risinājumi SPAM jautājumos;
- privātums Google skatījumā;
- privātums un transportlīdzekļu nelaimes gadījumu ieraksti;
- privātuma jautājumi elektronisko identifikācijas karšu kontekstā.

No personas datu aizsardzības viedokļa internetu var uzskatīt par nedrošu vidi, jo internets aptver visu pasauli un tas netiek balstīts uz vienu konkrētu datu aizsardzības pieeju. Globālajos tīklos pastāv dažādi tehniski risinājumi, kurus vēlas izmantot tiesībsargājošās institūcijas, lai varētu īstenot universālu un vēl nepieredzētu personu novērošanu. Interneta izveides idejas pamatā bija brīvas globālās komunikācijas un mijiedarbības nodrošināšana, kas neparedzēja globālo novērošanu. Tiesībsargājošām institūcijām interneta izmantošana palīdz novērst un apkarot terorismu un noziedzību, kas ir iespējama ar globālo tīklu novērošanu. Konferencē tika norādīts, ka nepieciešams vienots normatīvais regulējums attiecībā uz indivīdu privātumu aizsardzību, kas nodrošinātu kontroli attiecībā uz personas datiem. Tas radītu lielāku drošību globālajos tīklos.

Konferencē klātesošie tika informēti par personas datu aizsardzību transportlīdzekļu nelaimes gadījumu reģistru un tā ieviešanu. Reģistra mērķis ir novērst nelaimes gadījumus, veikt nelaimes gadījumu izpēti, periodiska transporta līdzekļu testēšana, ātrās medicīniskās palīdzības vajadzībām, kā arī informācijas nodošanai tiesībsargājošām institūcijām u.c.

Starptautiskā informācijas atklātības komisāru konference

2007.gada novembrī 5.Starptautiskā informācijas atklātības komisāru konference notika Velingtonā, Jaunzēlandē (DVI šajā pasākumā netika pārstāvēta). Konferencē piedalījās ne tikai informācijas atklātības institūciju pārstāvji, bet arī nevalstisko organizāciju pārstāvji un citi interesenti.

Galvenokārt konferencē tika diskutēti jautājumi, kas saistīti ar praktisku informācijas atklātības likumdošanas ieviešanu dažādās valstīs, kā arī tika aktualizēts jautājums par sabiedrības aktīvāku lomu (tai skaitā NVO) informācijas atklātības politikas ieviešanā. Konferencē Jaunzēlandes informācijas atklātības komisārs dalījās pieredzē, ko Jaunzēlande ir sasniegusi informācijas atklātības jomā, ņemot vērā, ka Jaunzēlandē Informācijas atklātības likums jau ir spēkā 25 gadus. Tika diskutēts arī par informācijas atklātības komisāru lēmumiem par informācijas nodošanu atklātībā vai nē. Daudzas informācijas atklātību uzraudzības institūcijas norādīja, ka nepieciešams salīdzinoši ilgs laika posms, lai pārliecinātu nacionālo valdību, kādi ir ieguvumi no informācijas atklātības politikas. Turklāt tika norādīts, ka nepieciešams diskutēt ar nacionālajām valdībām un citām iesaistītajām institūcijām, cik lielā mērā sabiedrību informēt par to, kas notiek aizkulisēs.

***Eiropas Padomes Konvencijas par personu aizsardzību attiecībā uz personas
datu automātisko apstrādi Konsultatīvās komiteja***

2007.gada 15.-16.martā Strasbūrā, Francijā notika Eiropas Padomes Konvencijas par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu automātisko apstrādi Konsultatīvās komitejas (T-PD) 23.plenārsēde.

Saskaņā ar 2001.gada 5.aprīļa likumu “Par Eiropas Padomes Konvenciju par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu automātisko apstrādi”, Latvija ir ratificējusi Eiropas Padomes 1981.gada 28.janvāra konvenciju Nr.108. Konvencijas 18.pantā noteikts, ka pēc konvencijas stāšanās spēkā tiek izveidota Konsultatīvā komiteja (angliski saīsinājumā – T-PD), kurā pārstāvētas visas valstis, kas minētas kā Konvencijas dalībvalstis. Konvencija stājās spēkā 1985.gada 1.oktobrī un no šī datuma regulāri notikušas Konsultatīvās komitejas plenārsēdes. To starplaikos notikušas šīs komitejas darba grupas, kuru uzdevums izvērtēt T-PD izvirzītos prioritāros jautājumus.

Pamatojoties uz 2003.gada lēmumu par nepieciešamību konsolidēt tās aktivitātes datu aizsardzības jomā, kas norisinās Eiropas Padomē, nodrošinot lielāku efektivitāti, tika pārstrukturizētas datu aizsardzības komitejas, panākot vienošanos ar Eiropas Padomes Konvencijas par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu automātisko apstrādi Konsultatīvo komitejas darba grupu izveidot T-PD kā vienotu datu aizsardzības komiteju. Tādēļ 2004.gada T-PD sēde bija pirmā, kuras izskatītie un apstiprinātie dokumenti vairs netiks apspriesti Eiropas Padomes Datu aizsardzības projektu grupas sēdēs, kurās tika aicināti eksperti no visām Eiropas Padomes dalībvalstīm, arī tām, kuras nav parakstījušas vai ratificējušas konvenciju. Vienlaicīgi Eiropas Padomes ietvaros ir izveidota jauna T-PD darba grupa – T-PD-BUR (vai T-PD- birojs), kas sagatavo dokumentu projektus apspriešanai ikgadējās T-PD plenārsēdēs.

Datu valsts inspekcijas 2007.gada publiskais pārskats

T-PD 2007.gada plenārsēdē skatītie jautājumi:

- personas datu automātiska apstrāde pasaules telekomunikāciju tīklos;
- datu aizsardzība kā pamattiesību sastāvdaļa;
- T-PD darba programma un darba metodes;
- Eiropas datu aizsardzības diena;
- jauni normatīvie akti 3 pīlāra ietvaros – Eurodac, Vīzu informācijas sistēma, Prīmes konvencija;
 - OECD pārskats par starpvalstu uzlabojumiem privātuma tiesībās;
 - priekšlikums T-PD biroja viedoklim par Padomes ietvarlēmumu par personas datu aizsardzību, kas tiek apstrādāti policijas un tiesībsargājošo institūciju sadarbības ietvaros krimināljautājumos;
 - ADAMS (Pasaules antidopinga aģentūra) datu bāzes atbilstība 108. konvencijai;
 - T-PD plenārsēžu procedūras noteikumi.

Latvija T-PD sanāksmē informēja par Eiropas datu aizsardzības dienas ietvaros izsludināto konkursu skolēniem. 2007.gada ietvaros tika izvērtēta pārbaudes pasākuma nepieciešamība attiecībā uz vienu no T-PD plenārsēdē aktualizētajiem problēmjautājumiem – sportistu datu iekļaušana ADAMS datu bāzē un sportista piekrišanas iegūšana sensitīvo datu apstrādei. Ņemot vērā T-PD plenārsēdē ierosināto, Latvija izvērtēs datu aizsardzības kā pamattiesību sastāvdaļas jautājumu attiecībā uz Cilvēktiesību un pamatbrīvību konvencijas 8.pantā ietvertu formulējumu – vai ir nepieciešama papildprotokola izstrāde, lai uzsvērtu personas datu aizsardzības piederību pamattiesībām. Dalībvalstis informēja par aktualitātēm personas datu aizsardzības jomā - Latvija ziņoja par grozījumiem Fizisko personu datu aizsardzības likumā, Satversmes grozījumiem un par darbu pie Datu valsts inspekcijas likumprojekta izstrādes, kas paredz iestādes statusa saskaņā ar Direktīvas 95/46/EK 29.pantu.

14. Budžets un tā izlietojums

Saskaņā ar likumu „Par valsts budžetu 2006.gadam” DVI budžetu 2007.gadā veidoja Tieslietu ministrijas budžeta programma „Datu aizsardzība”

Piešķirtā finansējuma ietvaros DVI nodrošināja funkcijas, kas noteiktas Fizisko personu datu aizsardzības likumā, Elektronisko dokumentu likumā, Informācijas atklātības likumā, Informācijas sabiedrības pakalpojumu likumā un Elektronisko sakaru likumā.

DVI finansējumu veido trīs ieņēmumu avoti:

- Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem;
- Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi ;
- Ārvalstu finanšu palīdzība, kuru sastādīja finanšu atlikums no 2004.gada Phare projekta “Datu aizsardzība”.

Kopējais budžeta līdzekļu izlietojums un rādītāju izpilde 2007.gadā un to salīdzinājums ar iepriekšējo gadu apkopots 2.tabulā.

2.tabula – Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums (latos)

Nr.p.k.	Finanšu līdzekļi	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	315767	518771	501470
1.1.	dotācijas no vispārējiem ieņēmumiem	305340	500695	500695
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	600	18076	775
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	9827	-	-
2.	Izdevumi (kopā)	315767	518771	500824

Datu valsts inspekcijas 2007.gada publiskais pārskats

2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	299767	387510	369586
2.1.1	subsīdijas un dotācijas, tai skaitā iemaksas starptautiskajās organizācijās	0	0	0
2.1.2	pārējie uzturēšanas izdevumi	299767	124341	124330
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	16000	6920	6908

15. Personāla izglītošana un kvalifikācijas celšana

Globalizācija, jaunāko tehnoloģiju attīstība 21.gadsimtā viennozīmīgi ietekmē arī valsts pārvaldes darbu. Daudz tiek runāts par publiskā sektora kvalitātes celšanu, valsts ilgspējīgu attīstību gan teorētisku, gan praktisku aprindās. Latvijā ir izstrādāts Nacionālais attīstības plāns 2007.-2013.gadam, ar mērķi sekmēt līdzsvarotu un ilgspējīgu valsts attīstību un nodrošināt Latvijas konkurētspējas paaugstināšanu citu valstu vidū. Tajā noteikts, ka valsts izaugsmes mērķim jābūt ikvienam Latvijas iedzīvotājam saprotamam un rosinošam. Izraugoties zināšanas par valsts attīstības noteicošo resursu, cilvēks kā zināšanu radītājs un nesējs kļūst par galveno attīstības virzītājspēku un ieguvēju. DVI šādu nostāju attiecina gan uz visiem saviem darbiniekiem, gan uz sabiedrību kopumā, tādēļ regulāri 2007.gada ietvaros tika analizēts un novērtēts DVI personāla sniegums, ar mērķi uzlabot DVI sniegto pakalpojumu kvalitāti.

DVI 2007.gadā turpināja veicināt darbinieku zināšanu līmeņa celšanu un kapacitātes paaugstināšanu, apzinoties, ka sevi pilnveidojošs darbinieks pilnveido un uzlabo arī institūcijas darbu kopumā. Ņemot vērā, ka 2007.gadā Latvijā publiskajā pārvaldē kopumā tika novērota ievērojama darbinieku rotācija, pagājušā gada ietvaros DVI darbā ar personālu uzmanība tika pievērsta darbinieku motivēšanas un noturēšanas politikai, jo personāls ir vissvarīgākais resurss DVI mērķu sasniegšanai.

DVI 2007.gadā vidējais štata vienību skaits bija 23, no tiem 15 valsts civildienesta ierēdņi un 8 – darbinieki. Štata vietu aizpildījums – 92%, ilgāk kā trīs gadus DVI strādā 36% no esošajiem darbiniekiem. Savukārt 60% no DVI struktūrvienību vadītājiem savu karjeras izaugsmi ir veidojuši DVI. Vidēji nodarbinātas 16 sievietes un 7 vīrieši.

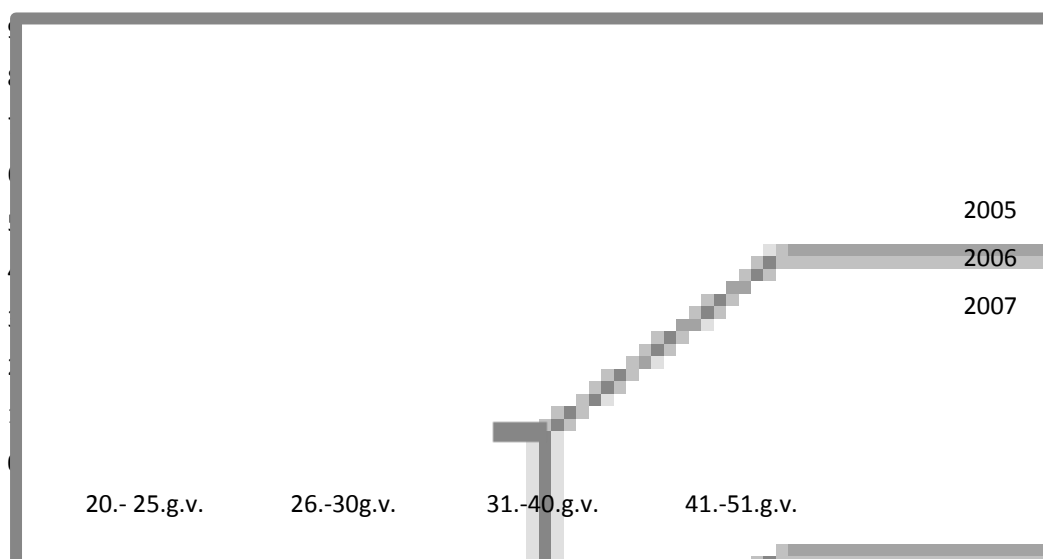
Datu valsts inspekcijas 2007.gada publiskais pārskats

DVI strādājošo darbinieku iedalījums pēc vecuma:

- 20 - 25g.v. – 4 darbinieki;
- 26 - 30g.v. – 9 darbinieki;
- 31 - 40.g.v. – 7 darbinieki;
- 41 - 60.g.v. – 3 darbinieki.

Salīdzinājumā ar 2006.gadu, darbinieku vidējais vecums ir 30 gadi. Ir samazinājies darbinieku skaits vecuma grupā no 20.-25.gadiem (skatīt salīdzinājumam attēlu Nr.1) un ir pieaudzis darbinieku skaits vecuma grupā no 26.-30.gadiem.

Attēls Nr.1 - DVI darbinieku sadalījums pa vecuma grupām 2005.-2007.gadā

2007.gadā Latvijā publiskajā sektorā joprojām bija novērojama salīdzinoši liela kadru mainība, kas DVI sasniedza 39%. Darbinieki kā vienu no aiziešanas iemesliem minēja vēlmi izmēģināt savas spējas citā sfērā, kā arī kā iemesls tika minēts datu aizsardzības uzraudzības komplikētība, jo personas dati sastopami ikvienā sfērā, tādēļ nav iespējams profesionāli attīstīties un sevi pilnveidot tikai vienā konkrētā jautājumā.

Augstākā izglītība bija 73% no DVI strādājošo un maģistra grāds 28% DVI darbinieku. DVI savā personālpolitikā orientējas uz attīstību un snieguma vadību, tādēļ atbalsta darbinieku studijas. Vairāki darbinieki savus kursa un bakalaura darbus veltīja personas datu aizsardzības jomai. Kopš 2004.gada DVI piedāvā studentiem mācību prakses iespējas, kas vērtējamās par pozitīvu aspektu, jo ļauj pilnveidoties ne tikai studentiem, bet arī DVI darbiniekiem saskatīt ar datu aizsardzību un informācijas atklātības saistītos jautājumus no citas perspektīvas.

DVI kā valsts pārvaldes institūcija sastopas ar mainīgās sociālās vides izaicinājumiem un prioritātēm, jauniem attīstības virzieniem datu aizsardzības un informācijas atklātības jomā, kā arī sabiedrības vēlmi vairāk iesaistīties valsts pārvaldes lēmumpieņemšanas procesā, saņemot kvalitatīvākus pakalpojumus. Tādēļ būtiski ir novērtēt paveikto un izvērtēt darbinieku sniegumu nolūkā to uzlabot un pilnveidot. 2007.gadā notika ikgadējā ierēdņu vērtēšana un trešo gadu – darbinieku vērtēšana. Vērtēšanas mērķis bija paaugstināt strādājošo kvalifikāciju, norādot uz jomām, kurās vēl nepieciešama papildu izglītošanās, kā arī plānojot karjeras izaugsmi DVI. Tika novērtēti 10 ierēdņi un 8 darbinieki (kārtējais novērtējums), 3 ierēdņu novērtējums tiks veikts 2008.gadā. 2007.gadā tika organizētas arī darbinieku un ierēdņu kandidātu novērtēšana pārbaudes periodā, lai ļautu konstatēt nepilnības darba procesā, problēmu jautājumus un uzlabotu darba sniegumu.

DVI darbinieki tiek motivēti papildināt savas iegūtās zināšanas, ņemot vērā darbinieku esošo izglītību, jau apgūtās zināšanas un veicamā amata pienākumu izpildei papildus nepieciešamās zināšanas. DVI tika organizēti arī iekšējie semināri darbiniekiem par datu aizsardzības juridiskajiem aspektiem, komandas darbu un darbu ar klientiem, kā arī seminārs par DVI lomu Eiropas Savienības ietvaros. Darbinieki norādīja, ka šāda semināru organizēšana

uzskatāma par lietderīgu, tādēļ 2008.gadā šī prakse tiks turpināta un tiek plānots regulāri organizēt DVI juridiskā dienesta sanāksmes par dažādiem aktuāliem jautājumiem.

No DVI strādājošajiem 56% apmeklēja lekciju kursus vai piedalījās izglītojošās programmās, 16% studēja, t.sk. doktorantūrā, 16% lasīja lekcijas par datu aizsardzības un informācijas atklātības jautājumiem. 2007.gada ietvaros DVI darbinieki piedalījās pārejas programmas Twinning projekta „Imigrācijas reģistra dokumentu aprites, apstrādes un drošas uzglabāšanas uzlabošana” īstenošanā. Šis ir Latvijas un Grieķijas sadarbības projekts, kura mērķis ir novērtēt datu aizsardzību imigrācijas reģistra dokumentu apstrādes un uzglabāšanas procesā Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldē. Savukārt pieredzes apmaiņas vizītē 2007.gada novembrī DVI pieredzes apmaiņas vizītē viesojās Gruzijas delegācija. Minētās delegācijas pārstāvji interesējās par elektroniskā paraksta ieviešanu Latvijā, ar to saistītiem drošības pasākumiem no personas datu aizsardzības viedokļa, kā arī par personas datu aizsardzības juridiskajiem aspektiem elektronisko komunikāciju kontekstā.

2007.gadā DVI darbinieki apmeklēja šādus Valsts administrācijas skolas un citu mācību iestāžu rīkotos kursus: Valsts pārvaldes iekārtas likums, Angļu valodas praktiskā gramatika, Personas datu aizsardzība, Uzņēmuma mācību sistēma, Lietišķo rakstu valodas pamati un aktuālie problēmjautājumi, seminārs par Eiropas Savienības publiskā iepirkuma procedūrām, seminārs „Inspirational Leadership”, seminārs „Regulāra rakstura iepirkumu plānošana un norise”, seminārs „Šengenas informācijas sistēmas vispārīgie aspekti un loma nelegālās imigrācijas ierobežošanā”, seminārs „Personas datu aizsardzība: Kas mainās?”, „Praktiskais menedžments”, Personālvadība, Aktuālais publiskā sektora grāmatvedībā, Inventarizācija, gatavojoties gada pārskatam par 2007.gadu, Publiskā sektora grāmatvedība, Gada pārskats 2007, Darba samaksa budžeta

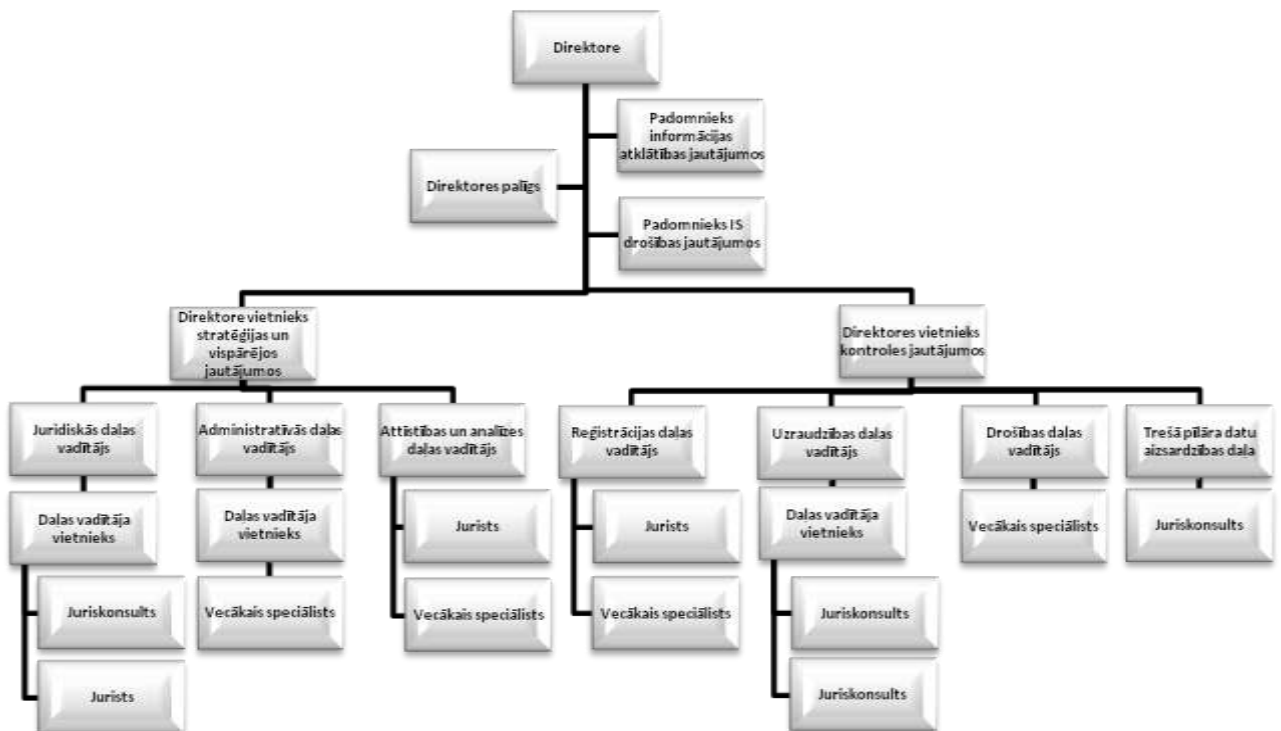
Datu valsts inspekcijas 2007.gada publiskais pārskats

iestādēs, Iekšējie normatīvie akti, Personālvadība, Publiskā runa, sarunu un sapulču vadīšana. Profesionālās pilnveides programma Direktoru skola, Datu tiesiskā aizsardzība, Personāllietvedība un darba tiesiskās attiecības.

Zināšanu papildināšanai un pieredzes pilnveidei 24% DVI darbinieku piedalījās semināros, konferencēs ārvalstīs. Kopš 2006.gada lai veicinātu jauno darbinieku iesaistīšanu kolektīvā, DVI tiek izmantots mentoringa pieredzējušākie DVI darbinieki palīdz jaunajiem kolēģiem, dodot padomus un daloties pieredzē. Pieredze liecina, ka šāda pieeja motivē jaunus darbiniekus izpildīt uzticētos darba pienākumus un iejusties darba vidē, kas savukārt sekmē DVI funkciju efektīvāku izpildi.

DVI struktūras shēma ar štata vietām

Datu valsts inspekcija

16. 2008.gadā veicamie nozīmīgākie uzdevumi un plānotie pasākumi

DVI galvenie darbības virzieni tuvākajā nākotnē:

1. Pārveidot DVI par patstāvīgu iestādi. Datu valsts inspekcijas likumprojekta iesniegšana Ministru kabinetā.

2. Īstenot informatīvi izglītojošus pasākumus, lai uzlabotu sabiedrības izpratni par personas datu aizsardzības un informācijas atklātības jautājumiem, saskaņā ar TM valsts sekretāra apstiprinātu izglītojošo pasākumu plānu 2008.gadam.

3. Izstrādāt rekomendācijas personas datu aizsardzības jomā 2007.-2009.gadam, saskaņā ar Rekomendāciju izstrādes plānu personas datu aizsardzības jomā 2007.-2009. gadam.

4. Regulāri noteikt riska jomas personas datu apstrādei, kurās jāveic pirmsreģistrācijas pārbaudes, sagatavojot ziņojumu TM valsts sekretāram par pirmsreģistrācijas pārbaūžu rezultātiem noteiktajās riska jomās.

DVI 2008.gadā veicamie nozīmīgākie uzdevumi:

- 1) pārveidot DVI par pastāvīgu iestādi - izstrādāts un pieņemts DVI likums;
- 2) izstrādāt DVI Rīcības plānu par turpmāko rīcību pēc DVI likumprojekta apstiprināšanas;
- 3) izstrādāt pārbaūžu plānu riska faktoru novēršanai;
- 4) īstenot informatīvi izglītojošos pasākumus, lai uzlabotu sabiedrības izpratni par personas datu aizsardzības un informācijas atklātības jautājumiem, saskaņā ar Tieslietu ministrijas valsts sekretāra saskaņotu Informatīvi izglītojošo pasākumu plānu 2008.gadam;
- 5) izstrādāt rekomendācijas personas datu apstrādes jomā un saskaņot ar TM:

Datu valsts inspekcijas 2007.gada publiskais pārskats

- Nevēlamu komerciālu paziņojumu kontrole;
- Datu apstrāde e-veselības jomā;
- Datu apstrāde iekšējām sistēmām ziņošanai par pārkāpumiem grāmatvedības, iekšējās grāmatvedības kontroles, revīzijas, cīņas pret uzpirkšanu, banku un finanšu noziegumu jomās;
- Datu apstrāde videonovērošanas jomā;
- Rekomendācija par privātās dzīves aizsardzības jautājumiem, kas saistīti ar e-pasta caurlūkošanas pakalpojumiem;
- Datu apstrāde izmantojot RFID tehnoloģijas;

6) regulāri noteikt riska jomas personas datu apstrādei, kurās jāveic pirmsreģistrācijas pārbaudes;

7) īstenot DVI Korupcijas novēršanas un apkarošanas plānu;

8) izstrādāt DVI darbības stratēģiju 2008.-2010.gadam (saskaņot ar TM);

9) ieviest DVI darbības stratēģiju, nodrošinot efektīvāku DVI darbību;

10) izstrādāt apmācību plānu un nodrošināt darbinieku apmācību.